BONAVENTURE
SOLILOQUIUM
S. L. ET A.
ANTVP. G. LEEU

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39
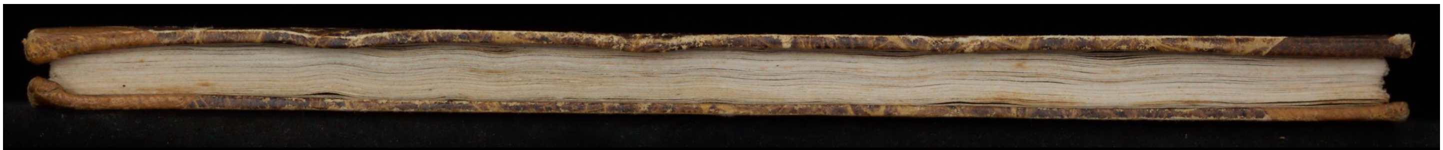
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

4T.
150. B. 39
GW. 4687
CA. 337

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

In ſoliloquiū ſeu anime et hominis interioris dyalogū boneuenture Incipit feliciter ¶ Prologus

Flecto genua mea ad patrem domini noſtri iheſu xp̄i/a quo omnis pat̃nitas in celo et in terra nominatur/vt det vobis ſcd̄m diuicias glorie ſue virtutē corroborari per ſpūm eius in interiori homine xp̄m per fidem habitare in cordibꝰ veſtris in caritate radicati/et fundati/vt poſſitis cōprehendere cū omnibus ſanctis que ſit longitudo latitudo ſublimitas ⁊ ꝓfundū/ Scire eciā ſupeminentē ſciencie caritatem criſti vt impleamini in omnē plenitudinem dei Apl'ſ paulꝰ Vas eterne electionis/ſacrariū diuine ſanctificacōnis/ſpeculum ⁊ exemplar ſupne cōtemplacionis/in verbis p̄miſſis oſtendit nobis mentalis exercitationis ortū/obiectū et fructum/ Mētalis enim exercitatio ſi debet eſſe pia ⁊ ſalutifera oꝫ ꝙ heāt potenciam ſupnaturaliter cōfortantem / ſapiām regulantem/et clemenciam cōſolantem ¶ Flectat igitur anima deuota/diuine cōtēplatiōis amore ſuccenſa genua mentis/ añ thronū beatiſſime ⁊ incōp̄henſibilis trinitatis/pulſet humiliter/ et poſtulet ſapienter dei patris cōfortatricē potēciā ne labore depreſſa ſuccūbat/dei filij regulatricem ſapienciā ne errore ſeducta a veritate deuiet/dei ſpūs ſancti conſolatricem pietatem et clemenciā/ne tedio deuicta deficiat Omne eñ datū optimum/et donū ꝑfectū/de ſurſū eſt deſcēdens a patre luminū Et ſcd̄m auguſtinū Omne bonū noſtrū deus aut a deo eſt/vñ nō imerito in omnis boni inicio ille ē inuocandꝰ/a quo omne bonum originaliter ꝓgreditur/ꝑ quē omne bonum exemplariter producitur/ad quem omne bonū finaliter reducitur Hec eſt illa ineffabilis trinitas pater filius et ſpiritus ſanctus/quā tangit apoſtolus cū dicit Flecto genua mea ⁊c ¶ Secundo oſtendit iſtius ſalutifere mētalis exercitacionis obiectū Obiectum vero exercitatiōis

Koninklijke Bibliotheek te 's Hage.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

deuote mentis/dicuntur eſſe interiora / exteriora/ inferiora
ſupiora / Debet enim anima deuota per mentale exerciciū
contemplacionis radium deflectere // Primo ad interio-
ra ſua/vt videat qualiter ſit creata per naturam // Secūdo
debet cōuertere radium contemplacionis ad exteriora/ vt
cognoſcat ꝙ inſtabilis ſit mundana opulencia/ꝙ mutabilis
mundana excellencia / et ꝙ miſerabilis mundana magnifi-
cencia // Debet eciam tercio conuertere radium contēpla
tionis ad inferiora / vt intelligat humane mortis ineuitabi-
lem neceſſitatem / iudicij finalis formidabilem auſteritatē/
pene infernalis intollerabilem penalitatem // Debet eciā
quarto conuertere radium contemplacionis ad ſuperiora /
vt cognoſcat et ſapiat celeſtis gaudij ineſtimabilem precio-
ſitatem/ ineffabilem delicioſitatem / interminabilem eterni
tatem Hec eſt illa crux beata quatuor finibus terminata/
in qua o anima deuota cum dulciſſimo ſponſo tuo ihesu criſ
to/debes iugiter pendere meditando . Hic eſt currus ille
igneus/quatuor rotis conſūmatus / in quo debes poſt tuuz
amicum fideliſſimū aſſidue contemplando celi palacium poſ
ſidere Hec eſt illa quadruplex regio videlicet orientalis/
occidentalis / aquilonalis / et meridionalis quam tuo ani-
ma debes cotidie peregrinando intrare / et tuum ſpecialiſ-
ſimum dilectum in eo ſpeculando querē / et inueſtigare / vt
poſſis dicere cū ſponſa In lectulo meo per noctem queſiui
quem diligit anima mea . Hec quatuor tangit apoſtolus
cum ſubiungit / vt poſſitis comprehendere cum omnibus
ſanctis que ſit longitudo / latitudo ſublimitas et profundū
Tercio oſtendit fructum exercitacionis ſalutifere mentis /
fructus autem iſtius ſalutifere exercitacionis ſi digne ⁊ lau
dabiliter exequatur / eſt felicitas eterna / que eſt quid opti-
mum et pulcherrimum/et per ſe ſufficientiſſimū nullo extra
ſe indigens. In qua videbimus et amabimus et laudabi-
mus ineternum/ et vltra eum qui eſt ſuper omnia benedictꝰ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

in ſecula Hũc fructum premittit apoſtolus / cum ſermonem concludit ſic dicens / vt impleamini in omnem plenitudinẽ dei / Hanc plenitudinem inuenimus / quando deus factus fuerit voluntati multitudo pacis / racioni plenitudo lucis / memorie cõtinuacio eternitatis / Tunc enim erit deus omnia in omnibus / cũ a racione omnis error / a voluntate õnis dolor / a memoria omnis timor receſſerit / ⁊ ſucceſſerit illa quã ſperamus mira ſerenitas / diuina iocunditas / et eterna ſecuritas ❧ Hunc tractatum inſtigãte cõſciencia ꝓpter ſimpliciores quoſqꝫ / ſimplicibus verbis de ſanctorum dictis copulaui / ꝑ modum cuiuſdam dyalogi In quo anima deuota / veritatis eterne diſcipula / meditando interrogat / et interior homo mentaliter loquendo reſpondet / Ut autem ad iſtius mentalis exercitationis ineſtimabilem contemplacõnem ꝑueniamus / ab exordio incipiamus / et ad prẽm luiñũ humiliter inuocando accedamꝰ / genua cordis deuote flectamus / ante thronum diuine maieſtatis / et ante ſolium indiuidue trinitatis / lacrimis et gemitibus inceſſanter clamemus / vt deus pater per ſuum filium benedictum / donet in ſpiritu ſancto nobis graciam exercitandi mentaliter / vt poſſimus cognoſcere que ſit longitudo latitudo ſublimitas et ꝓfundũ / vt tandem ꝑ hanc contingamus ad eum qui eſt õnis deſiderij finis et conplemtum anime

Explicit prologus boneuenture in dyalogo anime et hominis interioris

Sciendum inſuper ꝙ tractatus iſte deuotus / ac cuiliꝫ criſtiano vtilis et neceſſarius anteꝗ̃ diuideretur ꝑ partes / erat non nullis aliqualiter inſipidus tanꝗ̃ panis integer ac ſolidꝰ Ad maiorẽ ergo ipſiꝰ declaracõeꝫ ⁊ dulciorẽ eiꝰ ſaporẽ poſtea diuiſus fuerat in quatuor partes / Deinde ſcðm ſingulas materias fractus eſt / in varias pecias / tanꝗ̃ in dulces

micas / pro incipientibus et ꝑuulis criſti deuotis Nam ſe-
cundum gregorium vnguenta cōmota lacius redolent / ⁊ a-
romata cum incenduntur flagrāciam ſuam expandunt .
In prima parte agitur de anima videlicet ꝙ generoſe a dō
ſit creata / ꝙ vicioſe per ipſam deformata / et ꝙ miſericordi
ter per criſtum reformata . In parte ſecunda agitur de mū
do videlicet ꝙ inſtabilis ſit mundana opulencia / ꝙ mutabi
lis mundana excellencia / et ꝙ miſerabilis mundana magni
ficencia In tercia de mortis neceſſitate / iudicij auſteri-
tate / et inferni acerbitate In quarta de gloria et gaudi-
is paradiſi celeſtis

Incipit dyalogus boneuenture domini Cardinalis in
quo anima deuota veritatis eterne diſcipula meditando in
terrogat ⁊ interior homo mentaliter loquendo reſpondet
Pars prima in cuius principio anima petit modum exerci
tā di ſe in contemplacione dicens

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

Anima

DIc qſo o homo ſi ſic pꝰ deuotam inuo-
cationem diuine magnificencie / ⁊ poſt
humilem iploracioné eterne ſapiencie/
et demũ poſt flebilem ſupplicacionem
ſupne pietatis et clemécie / grãm exerci
tandi mentaliter circa hanc quadrupli-
cem materiã/ viꝫ longitudinis latitudi-
nis ſublimitatis et ꝓfunditatis optineré/quo ordine incho
aré / ne meritũ huiꝰ exercitacionis omittam/et indebito or
dine ignorãter ꝓcedam Ordinis ignorãcia ſcdm ambro-
ſium ꝑturbat formã meritorũ nec reputatur ſcdm eundé p-
fecta rei cognicio in nobis exiſtere/cũ ſcimꝰ quid eſt facien-
dum/et ignoramus quo ordine ſit procedendum.

Hic docetur modus ac forma exercitandi ſe ad contempla
tionem ac dei ac ſui cognicionem Homo

O anima ſecũdũ Bernardũ / a te tua conſideracio inchoet
ne fruſtra extendaris ad aliena/te neglecta/multi em̃ multa
ſciũt et ſeipſos neſciũt/alios inſpiciũt/et ſeipſos deſerũt de
um q̃runt p exteriora/deſerentes ſua interiora Idcirco ab
exterioribus ad interiora rediã / ab inferioribus ad ſupiora
ↄſcendam/vt poſſim cognoſcere vnde veni/aut quo vadam
vñ ſim/et quid ſim/ Et ita p cognicõem mei aſcendã ad cog
nitiõꝫ dei Criſoſtomꝰ nõ mĩma ps phie ẽ cognicio ſui Ité
ambroſiꝰ Agnoſce te o homo quãtus ſis attende tibi vt cõ-
ſideres/quid in te intret in cogitacione/quid exeat in ſmone
et in opacione / ergo vitã tuã o anima cotidiana diſcuſſione
examina/et diligenter attende/quãtũ ꝓficias et quantũ de-
ficias/qualis ſis in moribus/qualis in affectionibus/q̃ ſimi
lis ſis deo/et q̃ diſſimilis/q̃ prope/et q̃ longe
Illud ſemper agnoſce multo laudabilior et melior es / ſi te

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

agnoſcis/ ꝙ ſi te neglecta curſus ſyderum/ vires herbarum/ complexiones hominum/ naturas animalium cognoſceres et ſciām omnium celeſtium et terreſtrium haberes / Rede ergo te tibi et ſi non ſemper ſaltem interdū / Rege tuos affectus / dirige tuos actus/ corrige greſſus

Radius prime contemplacionis qui eſt de anime nobilitate videlicet ꝙ generoſe per naturam ſit creata

Igitur o anima tene cōſilia ſanctorum ⁊ primo radiū cōtemplacionis cōuerte ad orientalem regionem / hoc ē ad conſideracionem tue condicionis/ diligenter ergo conſidera/ ꝙ generoſe a ſummo artifice facta ſis per naturam/ ꝙ vicioſe a tua voluntate deformata ſis per culpam / et ꝙ gracioſe a diuina bonitate ſepiꝰ reformata ſis ꝑ graciam

Primum beneficium noſtri creatoris

Primo igitur conſidera ꝙ generoſe formata ſis per naturam / generoſitas tua naturalis vt eſtimo in hoc conſiſtit/ quia tibi naturaliter ad tui decorem impreſſa eſt ymago beatiſſime trinitatis Unde ancelmus Fateor domine et gracias ago quia me creaſti ad tuā ymaginē/ vt ſemper memor tui ſim/ te cognoſcam/ et te diligam Item bernardꝰ Scdm interiorem hominem tria in me inuenio / per que deū recolo/ conſpicio/ et concupiſco/ Et ſunt hec tria. memoria/ intelligencia / et voluntas/ Cum dei reminiſcor / in ipſo de ipſo delector / memoria enim eius ſuꝑ vinum Cum intelligencia ipſum intueor/ qn̄tum in ſe ſit in comprehenſibilis/ quia ꝓncipium et finis quantum in angelis deſiderabilis / quia deſiderāt in eum proſpicere / quantum in ſanctis omnibus delectabilis / quia in eo aſſidue letantur quantum in creaturis omnibus ſit admirabilis / quia omnia potenter creat/ ſa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

pienter gubernat et benigne diſpenſat Cum deum per vo-
luntatem diligo me in ipſum traſformo . Nec enim eſt vir
tus amoris / vt talem te eſſe oportet / quale eſt illud quod a-
mas . Recognoſce ergo anima mea / ꝙ mira ineſtimabi-
lis dignitas eſt / eſſe non ſolum veſtigium creatoris / qȯ cōe
eſt omnibus creaturis / ſed eſſe ymaginem quod proprium
eſt creature racionalis / Lauda ergo o anima mea dominū
lauda deum tuū ſyon Expergiſcere et lauda / exulta et gau
de / quia inſignita es dei ymagine / decorata ſimilitudine ꝑ
ticeps racionis / capax eterne beatitudinis

Secundum beneficium noſtri conditoris

Sed quia hec modica forte inmerito iudicarentur / ſi mor
te finirentur / exulta et lauda / quia cum predictis omnibus
dedit tibi naturam immortalem / ſubſtanciam incorrupti-
bilem duracionem interminabilem / et vitam perpetuam /
ymago enim eterne trinitatis non eſſes ſi timino mortis pre
cludi poſſes . Unde auguſtinus O anima aduerte ꝙ crea-
tor tuus poſt iſtud eſſe dedit tibi perpetuum eſſe / poſt hec
dedit tibi viuere ſentire et intelligere / ſenſibus te decorauit
ſapiencia illuſtrauit . Tuam ergo pulchritudinem attende /
vt intelligas qualem debeas pulchritudinem diligere . Qȝ
ſi temetipſam vt expedit contemplari non ſufficis / cur ſal-
tem quid de te eſtimare debeas / ex iudicio alieno non per-
pendis Sponſum habes / ſed faciem eius non vidiſti Il
le te vidit / munera miſit / arram dedit Si ſpem̄ illius vide-
res / non amplius de tua pulchritudine dubitares . Sci
res enim ꝙ tam pulcher / tam formoſus / tamqȝ vnicus dei
filius / tuo aſpectu captus non eſſet / ſi eum tuus ſingularis
decor / et vltra ceteros admirandus non traxiſſet . Hec au
guſtinus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

Tercium beneficium noſtri creatoris

Sed ſi hec fortaſſis o anima nimis ingrata/tibi videtur mo
dica/ꝓpterea audi tercio tuam dignitatē ammirabilē/quia
tante ſimplicitatis es/ꝙ nichil p̄t domū mentis tue inhabi
tare/nichil poteſt in ea manſionem facere/niſi ſimplicitas
et puritas trinitatis eterne/ Ecce quid dicit ſponſus tuus
Ego inquit et pater meus ad eum veniemus/ et manſio-
nem apud eum faciemus/ Et alibi in euangelio/feſtinans
deſcende/quia hodie in domo tua oportet me manere/
Illabi enim menti illi ſoli poſſibile eſt/qui eam creauit
Ipſe enim eſt qui intimior intimo tuo eſſe perhibetur/ſi-
cut dicit Auguſtinus Gaude ergo felix anima ꝙ potes eſ-
ſe tanti hoſpitis hoſpita vnde et Bernardus

Hic ammonetur anima mundare cor ſuum quatenus criſ-to ſponſe ſic dignum fiat habitaculum

O felix anima que cotidie cor ſuū mundat/vt inhabitan-
tem deum ſuſcipiat/cuius hoſpes nullo bono indiget/quia
auctorem omnium bonorum in ſe habet O q̄ beata anima/
apud quam deus ſibi requiem inuenit/que dicere poteſt/
qui creauit me requieuit in tabernaculo meo/negare ſiqui-
dem ei celi requiem non poterit/que ſibi in hac vita requiē
in mente preparauit Hec bernardus O anima nimis es
auara/ſi non ſufficit tibi tanti hoſpitis preſencia/ quia ſcio
ꝙ tam liberalis eſt/ꝙ communicabit tibi de bonis ſuis/ſcio
quia tam pius eſt/ꝙ ditabit te de donis ſuis/nl'lo eñ mō de
ceret/tātū principem hoſpitam ſuam per mittere indigentē
Adorna ergo thalamum tuum/et ſuſcipe criſtum factorem
tuum/de cuius preſencia exultabit/et letabitur tota famili
a tua/ O vere res mira/et multum admirabilis clemencia.
Rex cuius pulchritudinem ſol et luna mirantur/ Cuius

magnitudinem celi et terra reuerentur / de cuius ſapiencia
celeſtium ſpirituum agmina illuminantur / De cuius clemen
cia omnium beatorum collegia ſaciantur / talis et tantus / tu
um o anima hoſpicium deſiderat / tuum cenaculum plus q̄
celeſte palacium appetit / et exoptat / delicie enim ſue ſunt
eſſe cum filijs hominum

Quartum beneficium noſtri conditoris

Sed hec o anima mea adhuc te non mouent ad laudandū
creatorem tuum / conuerte contemplacionis radium ad q̄r-
tum beneficium / et cognoſce ꝙ tante capacitatis es ꝙ nulla
creatura extra deum ſufficit ſaciare deſiderium tuum vnde
hugo de victore Omnis iocunditas / omnis ſuauitas / om-
nis potencia / omnis opulencia rerum creatarum / afficere
cor humanum poſſunt / ſaciare autem nō poſſunt vnde et an
celmus Omnis creatura que deus non eſt michi inopia eſt
Et quare quia ſcðm gregorium / anima humana que ad de
um appetendū fcā eſt / quicquid infra deū appetit min⁹ eſt
Ideoqꝫ iure ei non ſufficit quicquid deus non eſt

Quintum beneficium noſtri creatoris

Iam vt eſtimo anima mea ſufficienter vidiſti tuam nobili-
tatem / que eſt valde laudabilis / conuerte igitur nunc radi
um contemplacionis ad tuam ſuper ceteras creaturas po-
teſtatem / que reuera eſt ammirabilis Unde hugo de arra
anime O anima mea quid dedit tibi ſponſus meus Reſpi-
ce mūdū iſtū / nam oīs naturalis creatura ad hunc finē curſū
dirigit / vt tuis vtilitatibus deſeruiat / tuiſqꝫ oblectamentis
ſecundum diſtribucionem temporum indeſinenter occur-
rat vide iam anima mea et diligenter conſidera / ꝙ creator
tuus / ſponſus tuus / et amicus tuus / totam machinam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

mundialem ad tuum ordinauit miniſterium

Hic hortatur animam diligenter conſiderare quomodo ce-
lum et terra et omnia que in eis ſunt vtilitatibus eius conti-
nue deſeruiunt

Ecce angeli purgant et inflammant tuum deſiderium/illu-
minant et informant tuū intellectum/ꝑficiunt et cuſtodiunt
tuum ſubiectū/magna enim dignitas eſt tales habere doc-
tores/tales conſolatores/⁊ tales conſeruatores/ O anima
mea ſi videre poſſes/quanto gaudio quantoqꝫ tripudio aſ-
ſiſtunt orātibus/interſunt meditātibus/quanto ſtudio nos
in bono conſeruant/quanto deſiderio nos ad ſalutem noſ-
tram eternā exſpectāt. Celū inſuper tibi deſeruit ꝑ ſuum
motum/luminaria celi ꝑ ſuū influxum Sol creat tibi diem
luna illuminant tibi noctem/ Ignis tibi tempeat aeris frigi-
ditatem/aer tibi mitigat ignis internam caliditatem/aqua
mundat tibi fetorem/mitigat tibi ſitis ardorem/et fecundat
terre vigorem/ Terra vero te ſuſtentat ſua ſoliditate/recre-
at ſua fertilitate/et delcāt ſua amenitate Ecce anima me-
a breuiter diſcurriſti ꝑ ſingula/de inferioribus ad ſuperio-
ra/et inueniſti ꝙ omnis creatura ad hunc finem/ex diuina
ordinacione curſū ſuum dirigit/quatenus tuis vtilitatibus
deſeruiat tuis qꝫ oblectamentis indeſinēter occurrat

Hic āmonetur anima ne tanq̄ adultera tempalia plus dili-
gat q̄ eterna

Sed caue o anima mea/ne non ſponſa ſed adultera dicaris
ſi munera dantis pluſq̄ affectum amantis diligas Aū au-
guſtinus. Ve tibi anima ſi oberras in veſtigijs ſuis/ſi nu-
tus ſuos pro eo amas/vt temporalia lucra recipias/et non
aduertis/purgate mentis intelligencia/quid innuat illa lux
beatiſſima/cuius nutus et veſtigia ſunt omnium creatu-
rarum decus et forma. Adhuc ſi forte ignoras te o pul-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

cherrima mulierum / egredere et abi poſt veſtigia gregum/ id eſt racionabilium creaturarum que ſunt veſtigium crea-toris tui Tu vero ſpeculum beatiſſime trinitatis ergo omni bus hijs dignior et excellencior comprobaris. Et paſce e-dos tuos iuxta tabernacula paſtorum / id eſt converte cogi tationes tuas ad choros ãgelorum quibus quodammodo ſimilis es in natura et conciuis eris in gloria

Nunc anima incipit ſeipſam recognoſcere et cum dolore tranſactam vitam ſuam plangere dicens Anima

Iam ſatis ſilui diuqꝫ tacui/ nunc cum verecundia et rubore compellor dicere / et confiteri / ꝙ hanc dignitatem meam modicum aduerti / amatorem meum/ heu ego infelix et miſe ra nimis indigne et irreuerenter proſtitui / factorem meum pro hijs omnibus non glorificaui/ deum meum propter do na ſua non benedixi/ non adoraui eum/ toto tẽpore vite mee nec gracias egi vt debui / ſed nimis vane et negligenter vixi Et vt verum fatear ſecundum Bernardum quanto perfec tius dignitatem meam aſpicio tantomagis vitam degene-rem me duxiſſe confundor et erubeſco.

Anima multum timet et penitet dicens

Timeo enim ꝙ tanto grauior ſit culpa / quãto dignior et no bilior eſt natura Formido ꝙ tanto maior eſt offenſa / quan-to maior eſt illius qui offenditur excellencia / pertimeſco ꝙ tanto peior eſt iniuria / quanto maiora fuerunt illius cui in-iuriam irrogaui beneficia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

Hic recolligit multiplices ſuas ingratitudines dicens

Heu heu dñe deꝰ meus iam ex dignitate ſubſtancie ꝑpēdo vilitatem meā. Ex ꝑcioſitate nature cognoſco deformitatem culpe. Ex recordacione beneficiorum receptorum/intelligo ingratitudinem factorū meorum/ve m̄ miſere Jam video/iam agnoſco/ꝙ quicquid a ſūmo datore accepi ad vſum vite miſerabiliter inflexi/ad vſum prauitatis et culpe Tranquillitatem humane pacis conuerti/ad vſum vane ſecuritatis/ Peregrinationem terre/pro inhabitatione dilexi patrie Salutem ⁊ pulchritudinem corpis/redegi in ſeruitutem miſere voluptatis/vbertatis habundanciā/non ad neceſſitatem corpis/ſed in ſupfluitate expendi miſere cupiditatis Tpa ſerena ⁊ blādimēta aeris ad amorem m̄ ſeruire coegi terrene dilectionis/Timeo heu et valde ꝑtimeſco/vt ſimul me omnia ferire ꝑmendo debeant/q̄ vicijs meis male ſubacta ſeruiebant

Hic oſtenditur ꝙ̄ bonum ⁊ ſalubre ſit fratrem noſtrum admonere et ad viā ſalutis reducere Homo

O anima mea aliqualiter iam perpendo ꝙ bona eſt tua cognicio Ex verbis enim tuis ſencio/ꝙ non fuit fruſtra mea ā moniꝰ/videtur michi ꝙ lumine dino ſis aliqualiter illuſtrata/et tactu veri luminis mota/Quia ſecundum gregoriuz vnuſquiſqꝫ dum tactu veri luminis illuſtratur/ſibi ipſi oſtēditur/vt inde cognoſcat quid ſit iuſticia dei vnde eruditur quid eſt culpa qua deformatur Unde ſancti viri/quo alcius apud deum virtutum dignitate proficiunt/eo ſubtiliꝰ indignos ſe eſſe comprehendunt/Quia dum proximi luci fiunt/quicquid eos inſeipſos latebit inueniunt Hec gregorius Igitur anima mea/ſi luce veritatis tacta/dignitatē tuā quam hactenus attendiſti agnoſcis/culpam qua creatorez tuum offendiſti intelligis

Explicit radius prime contemplacionis. Sequitur radi⁹ ſecunde contemplaciõis videlicet q̄ꝙ vicioſe anima per cul- pam ſit deformata Homo

Vidiſti o anima mea q̄ꝙ generoſe formata eras per naturam/vide nunc q̄ꝙ vicioſe deformata ſis per cul pam Ancelmus Reduc anima mea erumpnoſa et miſera ad memoriam enorme delictum/et produc vſqꝫ in ce lum rugitum et lamentum

Hic oſtẽditur anime quanta mala incurrit cum mortaliter peccauit

Cogita o anima mea perfida dei /adultera criſti/quid fe- ceris/dereliquiſti in celo caſtum amatorem tuum/contemp ſiſti creatorem tuum/repudiaſti ſponſum tuum/turbaſti de um tuum/irreuerenter tractaſti ſanctum angelum cuſtodẽ tuum Eras templum dei/ſponſa criſti/ſacrarium ſpiritus ſancti Que nam eſt iſta ſubito conuerſio/et repentina mu- tacio/de dei ymagine facta es corrupcio ſathane/de ſponſa criſti execrabile ſcortum dyaboli/de habitaculo ſpirit⁹ ſãc- ti facta es tuguriũ omnis ſpiritus immundi Hec ancelmus Recordare o anima propter quid vendideris decorem tu- um/et propter quid abieceris honorem tuum/ꝓ quo tã tur piter fedaueris vultum tuum / que tanta bona pro tam vili precio vendidiſti/O anima mea quare te tot bonis ſpoliaſ- ti/quare fruſtra tantis honoribus te priuaſti/ Quare tot bona opera neglexiſti/tot ãnos tot dies tot horas ſine fruc tu vixiſti

Anima plangit tempus male amiſſum et vehementer ſfor- midat dei iudicium dicens Anima

Recognoſco o homo q̄ꝙ veruꝫ loqueris et non inmerito/me

de tanta tranſgreſſione reprehendis **Bernardus** O domi
ne deus quot tempora effluxerunt / in quibus ſine fructu vt
aſpicio vixi / coram te quō ſubſiſtā / quō leuare potero / ad te
faciem meā / in illo magno et terribili examine / quādo nume
rari iuſſeris omnes dies meos / querens fructū in eis O do
mine deus meus cur intermiſi te vllo tempore verſari in cor
de meo / te tota mente amplecti in tua dulcedine delectari
Omnia interiora mea vbi tunc erunt / quando tecum non e=
rant / cum a te heāt omnis creatura / quicquid heāt deſide=
rabile laudabile et delectabile **Hec bernardus**

**Nunc anima ad ſeipſam deuote reuerſa accuſat ſe humilit̄
de quinqꝫ ſenſibus male cuſtoditis et primo de viſu dicens**

Heu domine nunc intelligo / ſed confiteri erubeſco / ſpecies
et decor creaturarum decepit oculum meū / et non aduerti
quia ſpecioſior omnibus creaturis tu es / quibus tantūmo=
do vnam guttam tue ineſtimabilis pulchritudinis cōmuni
caſti Quis enim ornauit celum ſideribus / aerem volucribꝰ
aquam piſcibus / terram plantis et floribus / homines in cor
pore diuerſis coloribus / et in mente varijs virtutibus Nō
ne clementiſſime pater / per te illa celeſtium ſpirituum agmi
na / varijs ſunt donis ornata / Nonne per te ſeraphin ardēt
dilectione / cherubin lucent cognicione / tuis donis iudicāt
throni / de tuis muneribus dn̄antur dominatiōes inclite / ex
tua virtute preſunt principatus / ex tua poteſtate demones
arcent poteſtates / ex tua profunda potencia miracula faci=
unt virtutes / ex tuo precepto tibi obediūt archangeli mag=
nis nūciādo maiora / angeli vero minoribus ſignificant mi=
nora / Sed quid ſunt hec omnia / niſi tue pulchritudinis mo
dica modica ſcintilla O bone iheſu fons vniuerſe pulchritu
dinis / ignoſce michi miſere / ꝙ tuam pulchritudinem tā ſe=
ro cognoui tā tarde amaui ꝓpterea miſerabiliter oberraui

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

Hic accuſat ſe de guſtu dicens

Dulcedo eciam creaturarum decepit guſtũ meum / et non aduerti / ꝙ melle dulcior es Tu enim melli ꝛ omni creature ſuam dulcedinem ymmo tuam cõmodaſti Et non eſt aliud in creatura dulcedo / vel delcãtio niſi tue dulcedinis quã abſcondiſti timentibus te / demonſtracio Unde dulcedo oĩm creaturarum ſi quis iuſte aduertat / nichil aliud facit niſi ꝙ ad tuam dulcedinem eternam nos inuitat / O ihesu fons etꝰne dulcedinis et pietatis / ignoſce michi / ꝙ tuã ineſtimabilẽ et melliſluã dulcedinem in creatura tua non cognoui / nec interne mẽtis amore deguſtaui / ꝓptera miſerabiliter oberraui / et animam meã vſqȝ mõ ſiliquis porcorũ ſaturaui / Sed heu quia nũꝙ̃ vt timeo de pane filiorum tuoꝝ manducaui / ideo ſemper in delicijs mundi ieiuna et famelica permanſi. Gregorius quia intus guſtare nolumus patam dulcedinez propterea ieiuni et famelici amaꝰ / Heu miſeri miſeram famẽ noſtram O dulciſſime ihesu modo video / modo cognoſco / ꝙ õnis dulcedo tibi contraria / michi ſint afflictio et magna miſeria Hec auguſtinus in libro confeſſ.

Hic allegat priſtinos errores ſuos cum beato auguſtino dicens

Tu miſericordiſſime deus in peccatis michi ſemper aderis pijſſime ſeuiens / omnes iniquas delectaciones meas ꝛ malas / amariſſimis reſpergens amaritudinibus / docens ꝑ flagella; ꝙ ſi vellem ſine amaritudine delectari / non poſſem niſi in te domine Sed heu hanc doctrinam non intellexi / ꝓpterea oberraui / ſemper qȝ in iniquis delicijs meis timui ꝓditorem ac reprehenſorem Timui accuſatorem / formidaui aliquociens conſcienciam / expaui multociens infamiam / non nũꝙ̃ horrui gehennam / et tamẽ heu ego miſer inter tot tormenta non mutaui propriam voluntatem.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

Tercio accuſat ſe de olfactu dicens

Decepit eciam odor creaturarum olfactum meum / et igno
raui / ꝙ odor tuus o bone ihesu ſuper omnia aromata eſt /
O bone ihesu fons odoris / ſuauitas tua facit indeſinenter
poſt te currere / et infatigabiliter laborare Ignoſce michi
ꝙ tam ſero te cognoui tam tarde in odore vngentorum tu-
orum cucurri

Quarto accuſat ſe de auditu

Decepit eciam ſonus creaturarum fallax auditum meum /
et neſciui / nec ſenſi / ꝙ̃ dulcio faucibus electorum tuo-
rum eloquia tua / ꝙ̃ ſuauia auribus amicorum tuorum con
ſilia tua / ꝙ̃ leuia ſanctorum tuorum manibus mandata tua
O ihesu fons ſapiencie / auctor ſciencie / conſiliator caſti cō-
ſilij / fac me vel ſaltem modo audire vocem tuā ſonet vox tu
a in auribus meis

Hic dolens et penitens recogitat tranſacta mala dicens

O cum quanta amaritudine recogito ꝙ fefellit me vox illa
miſerrima cantancium et dicencium / venite fruamur bonis
que ſunt / coronemꝰ nos roſis anteꝙ̃ marceſcant / et nos nō
pretereat flos temporis huius / vino precioſo et vnguentis
optimis no s impleamus / vbiqꝫ relinquamus ſigna letici-
e noſtre / hanc vocem audiui et non intellexi / qm̄ omnia va
na ſunt et riſu digna / omnia enim hec et hijs ſimilia cito per
tranſierunt / et velut fumus euanuerunt . Quid enim hec
vana omnia / amatoribus ſuis contulerunt . Quid hec

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

ſtulta dilectoribus ſuis profuerunt. / Quem inde fructum habuerunt in illis / in quibus nunc confunduntur et erubeſcunt O domine deus meus lumen cordis mei / panis anime mee et virtus amaricans mentem meam / et ſinum cogitacionis mee et non te amabam / et fornicabar abs te / et fornicanti michi ſonabat vndiqꝫ euge euge Amicicia enim hui⁹ mūdi fornicacio eſt abs te / et euge euge dicitur / vt pudeat ſi nō homo ita ſit O quid miſerius miſero / non miſerante ſeipſū

Hic ſe anima lamentabiliter reprehendit ꝙ internas dei āmoniciones diu deſpexit et ſe non cicius emendauit dicens

Sed inter hec omnia tu amantiſſime deus michi ſemꝑ aderas / vocem tuam frequenter audiui / ſed non exaudiui Inſpiracionem tuam ſalutiferam ſenſi / ſed nō conſenſi O quociens michi illud ſalutiferum conſilium inſpiraſti / peccaſti / quieſce / deſine / erubeſce ad que ego miſera / morem ſecuta beati auguſtini verba ſōpnolenta aliquando reſpondi Domine exſpecta me modicum / ſine me paululum / modo a vanitate quieſcam / modo de malignitate erubeſcā / omnia vana et mundana derelinquam / Sed heu illud modicum nō habebat modum et paululum in longum ibat Ideo auguſtinus de verbis predictis ait Ipſa pigricies eſt res / que mltos eternaliter occidit / et finaliter in peccatis detinet dū ſe ad vocem domini non corrigunt peccatores / vocem quidem occulte inſpiracionis audiunt / ſed vitam non corrigūt dicētes Cras cras cras Et ſubito oſtium clauditur remanet qꝫ peccator foris extra archam patrie celeſtis cum voce coruina / quia pro peccatis gemere noluit cum columba Hec auguſtinus vnde et gregorius Heu ꝙ mltos in pccis pei⁹ ſua felicitas ꝓſtrauit mltos diutna paxinertes reddidit eos qꝫ mox man⁹ hoſtis gui⁹ ꝑtulit quos lōgo quieſcere

vſu negligentes inuenit / Item gregorius Quos deꝰ vt cõ
uertantur diucius tollerat non cõuerſos in fine durius dãp
nat

Tãdem anima penitens et deuota accuſat ſe de tactu dicẽs

Sed vt domine tibi mee ĩfelicitatis hiſtoriam ꝑfectius pã-
dam ꝓfiteor / ꝙ hec omnia infelicitati mee non ſufficiebant
ſed ad cumulum mee dampnacionis / heu mundana molli-
cies tactum meum nimis miſerabiliter decepit / et ignoraui
ꝙ tam ſuauis O bone ihesu eſſet tuus amplexus / tã honeſ-
tus tuus attactus / tamqꝫ delicioſus tuus cõuictus Cum e-
nim te amauero munda ſum / cum tetigero caſta ſum / cum
accepero virgo ſum / Tuus o domine ihesu amplexus non
maculat / ſed mundat / tuus attactus non inquinat ſed ſancti
ficat

Iam anima incipit ſapere et guſtare palato cordis ꝙ̃ dul-
cis et ſuauis eſt dominus vnde ſic ait

O ihesu fons vniuerſe dulcedis et ſuauitatis ignoſce michi
ꝙ tam ſero credidi / quãtum habes delicioſitatis et ſuauita-
tis / quãtũ gaudij et honeſtatis / quãtum dulcedinis et iocũ
ditatis / qñ leua diuine ſapiencie tue ⁊ cognicionis eſt ſub ca
pite meo / id eſt ſub racione / et dextera tua diuine clemencie
et dilectionis amplexabitur me in voluntate Heu me miſe
ram quid vmꝙ̃ tam dulce / tam ſuaue / tam delcioſum et tam
ſalutiferum poterit experiri / ꝙ̃ inter brachia tanti ſponſi re
quieſcere / inter oſcula tanti regis et amici feliciter obdor-
miere / hanc dl'cedinem ſenſerat anima deuota / qñ optabat
dicens Oſculetur me oſculo oris . Et nũquid has delicias
anima deuota erat expta / quando orabat ardens . Et iam
pene deficiens pre dilecti ſui concupiſcencia dicens in canti
cis Quis michi det te frẽm meũ ſugentẽ vbera matris mee

vt inueniam te ſolum foras / et deoſculer te / et iam me nemo
deſpiciat Apprehendam te et introducam in domum ma-
tris mee / et in cubiculum genitricis mee Quis narrare ſuf
ficiat / niſi qui mente guſtaſſet / quātum habet verbum hoc
dulcedinis et deuotionis / quando bene ponderatur et men
te deuota cribratur . Sed o domine deus ſi hec tam dulcia
ſunt cogitanti / ꝙ dulcia eſſe poſſunt deguſtanti / Si tam ſu
auia ſunt legenti ꝙ ſuauia et conſolatoria erunt per effectū
ſencienti Unde auguſtinus Fac me dulciſſime ihesu intus
guſtare per amorem / qd̄ extra guſto per cognitionem / Fac
me ſentire per affectum / quod ſencio per intellectum Trāſ
fige ſaluberrimo vulnere amoris tui medullas anime mee
Ardeat langueat et liqueſcat deſiderio tuo / deficiat cupiat
diſſolui et eſſe tecum Te ſolum ſemper eſuriat panem vite
celeſtis / qui de celo deſcendiſti . Te ſiciat fontem vite eter-
ne / fontem eterni luminis / torrentem vere voluptatis . Te
ſemper querat / te inueniat et in te dulciter requieſcat Hec
auguſtinus Sed que veſania et que infernalis furia / tanto
tempore a me prohibuit / talia et tanta mentis mee ſolatia /
tam diuina gaudia / tamqꝫ melliflua cōuiuia Dic queſo o
homo que eſt tanti mali cauſa / que tanti periculi ratio / que
tanti dampni occaſio . : Homo : ~ Video certe o ani-
ma / ꝙ iam fatigata laboribus / iam vexata doloribus / vltra
inuenire non valeas / cui tantum dampnum tibi illatū aſſcri
bas / Peto ergo vt cum paciencia audias / ſi tibi tanti mali
cauſam demonſtrauero / ſi tibi tanti dampni inimicum oſ-
tendero . Iam pro parte aliqualiter hoſtem contigiſti / ta-
men forte pre dolore mentis non aduertiſti

**Hic oſtenditur anime inimicus eius videlicet ꝓpria caro q̄
eam blande decepit et pene omnibus bonis priuauit : ~**

Habes o anima inimicū domeſticum / hoſtilem amicū / ad-

uerſarium propinquũ / qui tibi malum ꝓ bono reddidit / et
ſub ſpecie amicicie crudelis exiſtens inimicus / hijs omnib⁹
et alijs infinitis bonis te priuauit Hic hoſtis ſalua reuerē
cia tua / eſt caro tua infelix et miſera / multum tamen tibi di-
lecta Hãc cum pauiſti / inimicum peſſimum contra te erex
iſti / hanc cum honoraſti hoſtem crudeliſſimum contra te ar
maſti / hanc cum foris varijs et precioſis veſtimentis induiſ
ti omnibus interioribus indumentis te ſpoliaſti / neſciens v̾
ba beati gregorij dicentis Unde inquit caro ad tempus ſu
auiter viuit inde ſpiritus ineternũ torquetur / et ingemiſcit
Et econtra Quo plus caro premitur eo plus de ſpe celeſti
animus letatur vnde pro tanta iniuria nobis per te illata / cō
tinere me amplius non valeo / qm̄ tm̄ malum hucvſqꝫ ſub ſi
lencio periculoſe pertranſitum durius reprehendam

Hic enumerantur anime diuerſa mala que caro ſibi intulit dum ei ad libitum deſeruiuit

Scio inquit beatus bernardus o anima quēdã qui plures
annos tecum vixit / ad menſam tecum ſedit / cibum de manu
tua ſumpſit / et in cubiculo tuo dormiuit / cum voluit tecum
colloquium habuit / hic iure hereditario ſeruus ē / Sꝫ quia
delicate nimis eum nutriuiſti / et virge pepciſti / leuauit cal-
caneũ ſuum ſuper caput tuum / et te ſibi in ſeruitutē redegit
O anima miſerabilis et nimis / quis te liberabit de vinculis
huius improperij Exurgat deus et cadant arma eius / ⁊ cō
teratur inimicus / Inimicus inꝗ̄ contemptor dei / amicus
mundi / cultor dyaboli Quid tibi videtur de illo Si recte
ſentis puto ꝙ mecum dices reus eſt mortis crucifigatur
Noli ergo diſſimulare / noli differre / noli parcere crucifige
eum crucifige eum Sed in qua cruce In cruce domini noſ
tri ihesu criſti in quo eſt ſalus vita et reſurrectio noſtra Re
cole o anima tua primordia / attende ꝙ es inſignita dei yma

gine/decorata ſimilitudine/deſponſata fide dotata ſpe/p̄-
electa caritate/redempta criſti ſanguine/particeps rationis
capax eterne beatitudinis Quid tibi cum carne vnde iſ-
ta pateris Si diligenter condicões eius aduertis/nūq̄ vili
us ſterquilinium vidiſti Si eius miſerias enumerare/velis
q̄tū ſit onuſta peccatis/pruriens cōcupiſcencijs/ occupata
paſſionibus/polluta illuſionibus/confuſione plena/ignomi
nia repleta Quid de eo habes amplius aliud q̄ cogitacio-
nes fedas et immundas Hec bernardus Idem alibi O ani
ma diuina/erubeſce in ſimilitudinem porci volutari in ſce-
no/que es de celo/Idem ſuper cañ. O anima/donec in car-
ne es inter ſpinas verſaris/et neceſſe eſt vt temptacionū tri/
bulationes/et impugnancium aculeos grauiter patiaris/
Unde tibi dicitur in cāticis Sicut lilium inter ſpinas ſic a-
mica mea inter filias/O candens lilium/o tener et delicate
flos/increduli et ſubuerſores ſunt tecum/et cum ſcorpioni-
bus habitas Uide ergo quō caute ambules inter ſpinas/
caro et mundus pleni ſunt ſpinis/Conuerſari cum eis ⁊ nō
ledi diuine potēcie eſt et non virtutis humane Hec bnard⁹

Hic oſtenditur anime alius inimicus videlicet dyabolus omni crudelitate et calliditate plenus

Eſt et alius inimicus fortis et crudelis/qui mira callidita-
te/omnium diſcutit conſuetudines/ ventilat curat/ ſcruta-
tur affectus/et ibi querit ſemper cauſas nocendi/vbi quoſ-
q̄ʒ viderit ſtudioſius occupari Nouit enim hic hoſtis anti
quus ab inicio humani generis inimic⁹/cui illecebras gule
igerat cui vir⁹ inuidie īfūdat/cui blādimēta luxurie obiciat/
cui vana ſup̄bie incitamēta ꝓcuret Nouit quē metu oppri-
mat/quē gaudio fallat/quē admiratione ſeducat. Habet et
aliquos ſibi obligatos/quorum ad alios decipiendos inge-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

niȷs vtitur et linguis / O anima fragilis ad dec.piendum / fa
cilis ad cadendum / difficilis ad reſurgendum / qualiter iſ-
tius crudelis aduerſarij laqueos euadere poteris / quem tã
tis ſubtilitatibus preditum agnoſcis **Hec leo papa**

Anima O homo nunc video iam primitus recognoſ-
co Q ſicut dicit beatus auguſtinus / conſuetudo peccati eſt
ꝙ non facile peccatum ab eo cognoſcitur / qui in ipſo premi-
tur / ſed mox cum inceperit ſe quis ab illo alienare / tunc de
mum cognoſcit in quanta feditate iacuit Igitur quia iam
aliqualiter memetipſam a peccato alienare incipio / et per
hoc me et peccatum meum agnoſco / me amplius a planctu
continere non valeo

**Anima deuotione tacta. deplorat hic priſtinum errorem ſu
um. dum non cognoſceret dñm creatorem ſuum dicens**

O domine deus tu impreſſiſti michi amabilem ymaginem
tuam / et ego ſuper induxi odibilem ymaginem diabolicam
heu miſer homũtio / ꝙ demonis imaginem ſuperimpreſſi ſu
per ymaginem dei Cur non odi eius ymaginem cuius ab-
horreo nomen Ille ſponte cecidit / ego volens ſordui Il
le nulla precedente delicti vindicta peccauit ſupbiens / ego
viſa eius pena peccaui contempnens Ille ſemel in innocen
cia eſt conſtitutus / ego multociens reſtitutus Ille ſe erex-
it contra eum qui ſe fecit / ego me erexi contra eum qui me fe
cit et refecit Ille deum dereliquit permittentem / ego fugi
deum me querentem et proſequentem Ille perſtat in mali-
cia deo reprobante / ego in illam cucurri deo miſericorditer
reuocante Et ſi ambo contra deum / iſte tamen non contra
requirentem ſe / ego vero contra morientem pro me / Ecce
cuius ymaginem abhorrebã cum in mľtis me inuenio hor-
ribiliorem Reforma dñe faciem quã fedaui / reſtaura inno
cenciam quã violaui Qui abſtuliſti peccata que naſcendo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

attuli / tolle peccata que viuendo attraxi / Tolle qui tollis peccata mundi que in mundo commiſi Homo Fuge fuge a me o horribilis ſubſtancia / fuge teipſam / exterrita a teipſa / nec ſine rugitu cordis tolera horrorem tuum / nam ſi toleras non agnoſcis te Non eſt hec fortitudo / ſed mentis ebitudo / non eſt ſanitas / ſed indurata iniquitas

Anima vehementer compũcta non ceſſat flendo confiteri peccata ſua vnde ſic ait Anima

Si me video / eſt horror intolerabilis / ſi non video mors ineuitabilis O q̄ infelix qui ſibi eſt horribilis / ſed multo infelicior cui mors eterna ſenſibilis Ancelmus o pater ſapiẽtiſſime o rex clementiſſime fugere non valeo / excuſare nequeo / et tamen confiteri non modicum erubeſco Jam cauſam tãtorum malorum inuenio / iam quod prius male latuit agnoſco Item bernardus Cor meum miſerum dum futurum non curauit gaudium / nec diuinum queſiuit conſilium a ſeipſo fuit elongatũ / et in amore terreſtrium occupatũ dumqꝫ elapſum fuit ab hijs et innolutum iſtis / vanitas ipſũ decepit / luxuria polluit / curioſitas abduxit / Cruciabaẗ inuidia / torq̄baẗ iracũdia didebaẗ auaricia. ãxiebaẗ accidia Sic qꝫ imergebaẗ oibꝰ vicijs / qꝛ vnũ bonũ qḋ ſibi ſufficere potuit et debuit dereliquit Hec bernardus Habeãtur ergo mitiſſime deus in obliuione coram te / omnia mala conſumpta tempora mea / et concede vt hoc temp̄is mei reſiduum / forte nimis breue et momentaneũ / ſit tibi honorificum michi fructuoſum / et proximo edificatorium Jam pijſſime deus ꝓpter magnitudinem dampni / quod infelix miſera et miſerabilis incurri video / et recognoſco / et ꝙ meipſã et peccatum meum ſufficienter vt merui deplangere non valeo / ſi tanta debet eſſe non immerito pcc̄i deteſtatio / quanta fuerit in miſera voluptate dilectio

**Homo animam valde contritam benigne conſolatur ne ni-
mium plangendo doleat ſed in criſto et pijſſima matre eius
fiduciam magnam habeat dicens**

O anima ſi per te vt aſſeris peccatum tuum non ſufficis de-
plangere neceſſe habes te ad aliquem ſanctorum conuerte-
re An ignoras ꝙ ſcdm̄ bernardū ſecurum habemus acceſ-
ſum ad deum/vbi habemus matrem ante filiū/ et filium an-
te patrem/mater pro nobis oſtendit filio pectus et vbera/fi-
lius patri latus ⁊ vulnera / puto ꝙ ibi nl'la poterit eſſe repul
ſa /vbi tot ſunt caritatis iudicia / O quiſquis te intelligis /in
huius ſeculi ꝓfluuio magis inter procellas et tempeſtates
fluctuare / ꝙ̄ per terram ambulare / ne auertas oculos a ful
gore huius ſideris /ſi non vis ſubrui procellis / Si inſurgāt
venti temptacionum / ſi incurras ſcopulas tribulacionū reſ
pice ſtellam voca mariā / Si iactaris ſuperbie vndis / ſi am
bicionis / ſi detractionis / ſi emulationis / reſpice ſtellam vo
ca mariam / Si iracundia/aut auaricia/aut carnis illecebra
nauiculam cōcuſſerit mentis/reſpice ad mariam Si crimi-
num imanitate turbatus / conſciencie feditate confuſus/iu-
dicij horrore ꝑterrit⁹ / baratro incipias abſorberi triſticie /
ac deſꝑationis abyſſo / cogita mariam In periculis / in au-
guſtijs / et in rebus dubijs/mariam cogita/mariam inuoca /
non recedat a corde tuo/non diſcedat ab ore tuo/ Ipſam ſe
quens non deuias / ipſam rogans non deſperes / ipſā cogi-
tans non erras Ipſa tenente non corruis/ipſa ꝓtegente nō
metuis / ipſa duce non fatigaris/ipſa ꝓpicia peruenias ad
veniam Hec bernardus Vnde et ancelmus / Dic igitur o
anima cū magna mentis fiducia O domina ſi tuus filius fac
tus eſt per te frater mens / nōne tu ꝑ ipſum facta es mat̃ me
a Exultabo ergo et letabor in te / quia quicquid iudicabi-
tur de me/ pendet ex ſentencia matris mee et fratris mei

Anima Cum peccaui in filium irritaui matrē/ ac ma-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

trem offendere non potui ſine iniuria filij Quid ergo faciā quo fugiam o homo Quis me recōſiliabit filio/irritata matre aut quis michi placabit matrem irato filio Homo

O anima non dubites/ſi ambo ſunt offenſi/ambo ſunt clementes/ambo pijſſimi Confugiat ergo reus offenſo filio/ad piam matrem refugiat reus offenſa matre ad benignum filium/et dicat/deus qui factus es filius femine propter miſericordiam/femina que facta es mater dei ꝓpter miſericordiam/aut miſeramini michi impie peccatrici/aut oſtendite magis miſericordem/ad quem ego miſera confugere valeam Hec ancelmus

Adhuc anima multum profunde ſcrutatur peccā ſua dicēs

O homo ꝙ̄ ſanum eſt conſilium tuum/ꝙ̄ conſolatorium eſt michi miſere verbum tuum/quia quando peccatum meum recte aſpicio/tunc inuenio et agnoſco/ꝙ elementa ꝑ peccata mea pollui/celos inquinaui/aſtra celi obfuſcaui/dampnatos in inferno cruciaui/ſanctos in celo ꝑturbaui/angelos m̄ ad cuſtodiam deputatos irreuerenter ꝑtractaui/ Unde ab omnibus hijs auxilium petere pertimeſco/⁊ quia iuſti michi iuſte indignati ſunt/ad ipſos confugere non p̄ſumo

Homo hortatur animam ne de venia deſperet ſed per ſanctorum exempla qui eciam hic peccauerunt ſe in deo confortet dicens

O anima nimia eſt tua trepidatio/quāuis placida apud deum ſit tua humiliacio/An ignoras ꝙ multi de ſanctis peccauerunt/qui qualiter nobis peccantibus miſereri debeant/in ſuis magnis peccatis didicerunt/ Cogita moyſen prophetam eximium de diuina potēcia deſpātem Cogita dauid ſanctiſſimum regem/contra diuinam legem adulterio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

et homicidio peccantem/ Agnoſce ſalomone ſapientiſſimū
ydola vana et peſſima adorantem/ Cognoſce manaſſen re
gem antiquiſſimum / qui plus q̄ omnes reges iſrahel pecca
uerat / qui dicebat peccaui ſuper numerum harene maris /
et non ſum dignus videre altitudinem celi pre multitudine
iniquitatis mee / hos omnes cogita veniam impetrantes.
Et quid plura de ſanctis veteris teſtamenti / Cogita nunc
et aduerte eciam aliquos de ſanctis noui teſtamenti / vide
matheum ſedentem ad theloneum peccatorem / et publica
num / et aſſumptum in diſcipulum / vide paulum lapidantē
ſtephanum et electum in apoſtolum Uide petrum criſtū
abnegantem / et mox veniam impetrantem / Uide militē
criſtum crucifigentem/ et tamen de diuina miſericordia pre
ſumentem / Uide et latronem in cruce pendentem et veniā
impetrantem / poſtremo cogita o anima mea q illa famoſa
peccatrix maria magdalena / facta eſt tam ſpecialis et tam
ſingularis criſti amatrix/ Omnes enim quot quot modo cū
deo regnant vel olim ſicut nos peccauerunt / vel ſaltem pec-
caſſe potuiſſent / ſi eos diuina clemencia a peccato non reb-
uaſſet/quia cuicūqz donatum eſt vt peccare penitus non po
tuit / non eſt hoc nature humane / ſed celeſtis gracie
Anima Iam nunc ſecure prophetas et reges implo-
ro / iam audacter apoſtolos et martires inuocabo / confeſ-
ſores quoqz et virgines ac viduas et omnes ſanctos conſtā
ter interpello / Sed tamen p̄ omnibus hijs ſacratiſſimam
dei genitricem virginem mariam confidencius adorans in-
uocabo / Scio enim q tam dulcis / tam pia et ſuauis eſt ma
ria / q nec nominari poteſt quin attendat / nec cogitari quin
recreet affectum diligencium ſe / Hec eſt enim illa / que
omnibus ſalutem impetrauit / et tocius mundi reparatio-
nem obtinuit Hec bernardus vnde et Ancelmus
O femina mirabiliter ſingularis et ſingulariter mirabilis /
per quā elementa renouātur / infirmi medicantur / homines

ſaluantur / et angeli reintegrãtur / O femina plena gracia / de cuius plenitudinis habundancia / reſperſa reuiuiſcit õ- nis creatura

Anima tot ſanctis ammonicionibus confortata non ſolum ſanctos inuocat verum eciam clementiſſimam dei genitricẽ deuote implorat cum beato Bernardo ita dicens

O benedicta inuentrix gracie / genitrix vite / mater ſalutis / per te acceſſum habemus / ad benedictum filium tuum ihe ſum criſtum dñm noſtrum / vt per te ſuſcipiat nos / qui per te datus eſt nobis / Excuſet apud ipſum integritas tua culpã noſtre corrupcionis / et humilitas tua deo grata noſtre ve- niam impetret vanitati / Copioſa caritas tua / noſtrorũ co operiat multitudinem pccõrum / et fecunditas tua glorioſa fecunditatem nobis cõferat meritorum / O domina noſtra mediatrix noſtra / aduocata noſtra / tuo filio nos reconſilia / tuo filio nos repreſenta / tuo filio nos recommenda / Fac o btã ꝑ graciam quã inueniſti / ꝑ prerogatiuã quã meruiſti / ꝑ miſericordiam quam peperiſti / vt qui te mediante fieri dig natus eſt ꝑticeps miſerie et infirmitatis noſtre / te quoqꝫ in- tercedente / participes nos faciat glorie / et beatitudinis ſue ihesus criſtus filius dominus noſter qui eſt ſupꝛ omnia de⁹ benedictus iu ſecula ſeculorum amen

Explicit radius ſecunde contemplationis ſequitur tercius videlicet qualiter et ꝙ miſericorditer anima per graciã criſ- ti ſit reformata Homo

Iam nunc vt eſtimo o anima aliqualiter meritorie cõuertiſti radiũ cõtemplacionis ad videndũ quali ter formata ſis ꝑ naturam / ⁊ qũo deformata per cul pam / converte nunc radium tuum iam vt ſpero ꝑ contricio nem depurata / ad intuendum qualiter ſis reformata per

graciam Scire tamen debes ꝙ quāto perfectius per cotri-
cionis lauachrum caligo mentis detergitur/ tanto lucidius
diuine repationis beneficium ſpeculatur Peccatum enim
ſcdm auguſtinum eſt tenebra qua intellectus obtūditur / et
totus interior homo obtenebratur Unde neceſſe eſt / vt tā
to ſolicitius mentales oculi a peccati tenebris per compunc
tionis lacrimas expurgētur/ quanto amplius per hanc con-
templacionis radij obtenebrantur

Recitatur hic anime quanta mala per peccatum originale
incurrit de quibus tamen omnibus criſtus per ſacratiſſimā
ſuam paſſionem eam miſericorditer liberauit

Jam igitur o anima in affectionibus tuis ſerenata dirige
contemplationis radium ad intuendum / ꝙ̄ profūda dei cle
mencia ⁊ ꝙ̄ alta ſapiencia/ ꝙ̄qꝫ mira potencia / ſis per gra-
ciam reformata / primo conſidera qualiter per beneficium
redemptiōis te a peccato originali liberauit An ignoratur
ꝙ per peccatum originale eras bonis ſpiritualibus et gratu
itis ſpoliata/ in naturalibus vulnerata / poteſtati principis
ſubiugata / a patria tua expulſa et exterminata Sed ſcdm
bernardū ſingularis illa maieſtas mori voluit vt viuerem⁹
ſeruire vt regnaremus / exulare vt repatriaremus / et ad vi-
liſſima opera inclinatus eſt/ vt nos conſtitueret ſup omnia o
pera ſua/ venit enim filius querere et ſaluum facere quod pe
riereat / venit inꝙ̄ humilis vt te ſuperbum humiliaret/ Un̄
gregorius Ad hoc vnigenitus dei filius formam infirmita
tis noſtre ſuſcepit / ad hoc non ſolum viſibilis ſed eciam de-
ſpicabilis apparuit / ad hoc contumeliarum ludibria / illu-
ſionum probra / paſſionum tormenta tolerauit / vt ſuperbū
non debere eſſe hominem doceret humilis deus / Unde et
auguſtinus Omnia bona terrena contempſit deus / vt con-
tempnenda demonſtraret / et omnia terrena ſuſtinuit mala

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

vt ſuſtinenda doceret / vt neqꝫ in illis quereretur felicitas / neqꝫ in iſtis timeretur aduerſitas

Hic docetur qualiter filius nos patri reconſiliauit

Venit ſecundo vt te patri reconſiliaret Unde auguſtinus in perſona filij Cum inimicus eſſes patri ego reconſiliaui te Cum longe eſſes veni vt redimerem te Cum inter mon tes et ſiluas errares q̄ſiui te Inter lapides et ligna inueni te / in humeris te portaui / te patri meo reddidi / laboraui / ſudaui / caput meum ſpinis expoſui / manus meas clauis ob ieci / lancea latus meum aperire permiſi / et ſanguinem meū pro te fudi / Tot et alia que non dicam pro te paſſus ſum / in iurijs et aſperitatibus laceratus ſum pro te / ſed heu ꝑ pec-catum tuum te diuidis a me

Sequitur quomodo criſtus nos venditos per precioſam mortem ſuam recuperauit

Venit tercio vt venditum recuperaret Unde auguſtinus admiremur / gratulemur / amemus / laudemus / adoremꝰ / qm̄ per redemptoris noſtri mortem / de morte ad vitam / de te-nebris ad lucem / de exilio ad patriā / de corruptione ad in-corruptionem / de miſeria / ad gloriam / de luctu ad gaudium vocati ſumus Item gregorius nazanzenꝰ O mira et in audita permixtio / qui creator eſt fit creatura / qui immenſus eſt capitur / qui diues eſt inops et pauper efficitur / Suſce-pit ymaginē carnis mee / vt ymaginē quā fecerat reꝑaret / vt carnem mortalem immortalitate dotaret Hec ille Exꝑgiſ cere nunc o anima mea / et reſpice in faciem criſti tui / vide faciem illam quondam ſplendore illuminoſā ꝓpter te vela-tā ꝯtra claritatē / decore ſpēoſā inflatā ꝯtra ſpēoſitatē / dulco re gracioſā conſputā contra gracioſitatem / Amore deſide-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

rabilem abhominabilem contra deſiderabilitatem. Uide o anima mea et diligenter conſidera mira et inaudita ꝓdigia / que fecit dominus ſuper terram / Deus illuditur vt tu honoreris / innocens flagellatur vt tu conſoleris / iuſtus crucifigitur vt libereris / agnus immaculatus occiditur vt epuleris / ſanguis et aqua de latere lanceati emittūtur vt poteris / Reſpice ergo ad precium redemptionis / placans offenſam preuaricationis Inſpice exemplum informationis preſtans āminiculum ſanctificacionis Aſpice auxilium ꝓtectionis / reſerans ianuam incarnationis / Suſcipe premium retributionis / conferens graciam iuſtificationis

Oſtenduntur hic cuilibet anime delicate viuenti opprobria paſſionis criſti tanꝗ̄ exemplar ac ſpeculum ad ymitandū

Aſpice o anima delicata / cōtemplando aſſidue / et fac ymitando perfecte ſcd̄m exemplar conſummate iuſticie / qđ tibi in monte monſtratū eſt / hoc eſt in criſti victorioſiſſima paſſione An nō conſideras ꝙ delicijs corꝑalibꝰ eſtuas / et criſtus dominus tuus / rex tuus / ſponſus tuus / magiſter / ⁊ amicus tuus / affligitur omni genere penarum / in omni ꝑte ſenſuum / ab omni ꝑte hominum Rex illuſit / preſes iudicauit / diſcipulus vendidit / apoſtoli reliquerunt / pontifices ſcribe et phariſei tradiderunt / gentiles flagellauerunt / ac turbe cōdēpnauerunt / milites crucifixerunt / Unde et Bernardus Caput illud angelicis tremendū ſpiritibus / denſitate ſpinarum pūgitur / facies illa p̄ filijs hominum ſpecioſa ſputis iudeorum deturpatur / Oculi lucidiores ſole caligabant in morte Aures q̄ audiunt in celo angelicos cantꝰ audiunt in terra peccatorum inſultus Os qđ angelos docet felle et aceto potatur / Pedes quorum ſcabellū adoratur quia ſanctum eſt / cruci clauo affiguntur / Manus que formauerunt celos / ſunt in cruce extenſe et clauis affixe / Cor-

pus verberatur/latus lancea pforatur/ Et quid plura nō remanſit in eo aliquid liberum/niſi ſola lingua vt ꝓ pecca toribus exoraret/et matrem diſcipulo cōmendaret Hec bnardus O fidelis anima ſaluator noſter/nullis aduerſanci um hoſtium temptamētis potuit a noſtre ſalutis cura reuo cari/ Sed quo magis nobis eius oſtenditur dilectionis e mulatio/eo grauius nos ſi hanc ſpnimus ſequetur dampna tio/

Hic beneficia ſui re demptoris anima cognoſcit vnde et cū magna deuotion e reſpondet dicens Anima

O homo iam diu tacui quia que propoſuiſti cum gaudio pi ter et luctu deuota mente audiui Gaudens igitur gaudebo in dn̄o/quia me tantū dilexit/vt vnigenito filio ſuo ꝓpter me non pepcit/ O ineſtimabilis dilectio caritatis/vt ancil lam/ymmo nec nomine ancille dignam redimeres/filiū tra didiſti O dn̄e ihesu criſte qui ꝓpter me tibi non pepciſti/ Cor meum tuis vulneribus ita ſaucia/et mentem meā tuo ſanguine ita inebria/vt quocūqꝫ me vertā ſemp te videam crucifixum/et quicquid inſpexero/michi appareat tuo ſan guine rubricatum/vt ſic totus in te tendens/nil valeam p̄ ter te inuenire/nil niſi tua vulnera intueri/hec m̄ ſit conſo lacio tecū mi domine crucifigi/hec michi ſit intima afflictio aliquid preter te meditari

Homo hortatur animam agnoſcere que et quanta criſtus pro ea ſuſtinuit ne de eius beneficijs ingrata ſit dicens Ho

O anima ſicut dicit hugo de ſancto victore nl'la dilectio ma ior/nulla caritas ſincerior/nullus amor fortior/mortuus eſt pro me innocens/nichil in me quod amaret inueniens/ Sꝫ heu quociens hanc mirā circa nos diuine pietatis dignatio nem aduerto/de nimia ingratitudine mea/non modicum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

confundoꝛ et erubeſco O anima mea dereliquiſti ſponſū tu
um/et cum alienis proſtituiſti amoꝛem tuum Corrupiſti in
tegritatem tuam/fedaſti pulchritudinem tuã/ diſperſiſti oꝛ
namentum tuum Oblita es ſponſi tui/et ꝓ tantis benefici-
is condignas grates non egiſti/quia vt releuaret te illuc vn-
de cecideras/ipſe deſcendere dignatus eſt huc/vbi iacebas
Et vt tibi iuſte redderetur qđ ꝑdideras/ipſe dignatus eſt
pie pati qđ tolerabas/Cogita ergo q̃tū diligat te/qui non
niſi moriendo pro te voluit liberare te Hec hugo Vnde ani-
ma mea/q̃to beneficia tui redemptoꝛis cognoſcis dignio-
ra/tanto peccata ingratitudinis ſunt deterioꝛa/vide ergo
ne ſis ingrata/cui tanta beneficia ſunt collata Magnum
eſt enim peccatum ingratitudinis quia ſcđm bernardū ing̃-
titudo eſt quaſi ventus vrens exſiccans riuulos diuine miſe
ricoꝛdie fontem clemencie et fluenta gracie

¶ Item paſſio criſti anime replicatur et de ingratitudine
eius reprehenditur

Attende ergo o anima mea frequenter volue et reuolue in
mente tua illud hoꝛribile verbum quod contra ingratos ꝓ
fertur in perſona ſaluatoꝛis ſic dicentis O anima humana
vide quanta pro te patioꝛ/ad te clamo qui ꝓ te morioꝛ Vi
de penas quibus afficioꝛ/vide claues quibꝰ confodioꝛ/au-
di improperia quibus confundoꝛ/Sed cū ſit tantus doloꝛ
exterioꝛ/tamen cruciatus interioꝛ eſt grauioꝛ/dum te ing̃-
tã expioꝛ Et alibi bernardus contra ingratos/in ꝑſona criſ
ti inuehit dicẽs/Popule meus quid feci tibi/aut in quo mo
leſtus fui/reſponde michi/quid cauſe eſt q̄ inimico meo ma
gis libet ſeruire/q̃ michi/attende q̄ ego ſum qui creaui te/
Ego omnibus bonis ditaui te/Et ſi hec modica videntur
ingratis/ego precioſiſſimo ſanguine meo redemi te/Eya
anima mea/non recedant hec a coꝛde/non diſcedant ab

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

ore/ſemꝑ gracias age nūq̄ꝙ ceſſa vnigenitum dei filium pro tantis donis et beneficijs benedicere/ laudare et magnificare/ Sit tibi dilectus pro hijs omnibus aliquando faſcicul⁹ mirre in corde/aliquando iubilus in mente/aliquādo laus in ore et melos in aure ¶ Anima ¶ Jam diucius continere me non valeo/ dic queſo o homo quid pro hijs omnibus retribuam domino meo ¶ Homo ¶ O anima ſicut dicit bernardus totam vitam tuam debes huic non imerito/ qui vitam ſuam pro te poſuit/ et cruciatus diros ſuſtinuit/ ne et tu eternos cruciatus ſuſtineres Quid igitur tibi duꝛ eſſe poterit/cū recordata fueris ꝙ ille ſpecioſus forma dei.f. voluit pro te crucifigi O q̄ꝙ indebita miſeracio/o q̄ꝙ gratuita dignacio/ q̄ꝙ inopinata dilectio/ q̄ꝙ ſtupenda dulcedo/ regem glorie pro d'ſpectiſſimo v'miculo mori/ ymmo et crucifigi O q̄ꝙ dulcis amicus o q̄ꝙ fortis auxiliator/o q̄ꝫ prudens cōſiliator

Anima criſto iam deuota recognoſcit ſe eius beneficia et vnde ſic ait voce gratulabunda ¶ Anima.

O homo fateor et vere cognoſco/ ꝙ ſi eſſent in me omnes vite filiorum adam/ omnes dies ſeculi/ et labores omnium hominum qui ſunt/ fuerunt/et erunt/ nichil eſſet ad compacionem illius/qd ſponſus meus/ et dominus meus pro me ſuſtinuit/qd ꝓ peccatis meis dei filius tolerauit/ Cum ergo donauero ei quicquid ſum/et quicquid poſſum/ nō erit ſicut ſtella ad ſolem/ ſtilla ad flumen/ et ſicut puluis ad mōtem

Explicit radius tercius Sequitur radius quarte contemplacionis que eſt de beneficicio iuſtificationis qualiter per diuinam clemenciam anima a peccato actualiter ſit miſericorditer reuocata et pre multis alijs a deo electa.

¶ Homo ¶

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

O Anima quia iam conſidero / ꝙ depurato contem
placionis oculo / graciam diuine redemptionis /
qua te a peccato originali ſponſus tuus liberauit
Agnoſcis / nunc tibi qualiter per ipām diuinā miſerationē
a peccato actuali liberata ſis oſtendam Conuerte ergo ra-
dium contemplationis ad beneficium iuſtificacionis / et cō
ſidera domini dei tui grām / ꝙ̃ paterne ꝑ occultam inſpira-
tione̅ te a peccato actuali reuocauit / ꝙ̃ dulciter / et ꝙ̃ amica
biliter tibi loquendo / per interiorem allocutione̅ te vocauit
dicens Reuertē reuertere ſunamitis / id eſt anima per pccm̄
miſera effecta / captiuata / et mortificata / Reuertere ı̄quā ad
me o anima ego creator tuus ſum Reuertere ad me ego re-
demptor tuus ſum Reuertere ego tuus conſolator ſum /
Et ſi hec tibi modica videntur / reuertere vltimo quia ego
ſum tuus liberalis remunerator Reuertere ergo ego ſum q̃
tam nobiliter te creaui Reuertere ego ſum / qui te tam miſe
ricorditer per mortem meam amariſſimam de morte eter-
na liberaui Reuertere ego ſum / qui te bonis ſpiritualibus
et corꝑalibus tam multipliciter ditaui / Reuertere vltimo
o anima ad me ego ſum qui te iam ꝓpreparatam felicitatem
tam liberaliter remuneraui / Reuertere inꝙ̃ o anima a pec
cato cogitacionis / a peccato locucionis / a peccato actionis
a peccato aſſuefactionis Reuertere o aīa ad me quia te ſāc
ti cum magno deſiderio exſpectant Reuertere quia ad tu-
um aduentum angeli exultant Reuertere te enim expectat
tota curia celeſtis Reuertere quia vocat te expanſis in cru
ce manibus ihesus criſtus Reuertere quia tuū reditū preſ-
tolatur / toci⁹ t̄nitatis abiſſus O anima hec fuit vox ſi bene
recolis dilecti te inuitantis in cāticis Aduerte nūc q̃ fuit lō
ganimitas expectātis O ꝙ̃to tp̄e tuū aduentū exſpectauit /
Deu ꝙ̃to tp̄e / te in pccis tolerauit O quot et quātos / an̄ tu-
am cōuerſione̅ in pccis dāpnauit / et te ſemꝑ peccāte̅ miſeri-
corditer expectauit / Reuertere ad huc o aīa / xp̄s in cruce

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

te exſpectans/ Hēt caput inclinatum ad te peccatricem et i
mundam deoſculandum/habet brachia extenſa ad amplex
andum/manus apertas ad remittendum/corpus exteuſum
ad ſe totum impendendum/pedes affixos ad commanen-
dum/latus patulum ad te in illud intromittendum Eſto
ergo o anima iam columba/nidificās in foraminibus petre
et in cauernis macerie/ꝑuola manus ꝑuola pedes/inuola la
teri/ibi tuta requies/ibi ſecura quies Hec bernardus
Item hugo de ſancto victore

Hic docetur anima priſtinum ſtatum ſuum recoguoſcere
et deum de beneficijs ſibi collatis laudare

Hec ergo o anima ſi digne cogitare poſſes quot ⁊ quales in
tui compatione abiecti ſunt qui tantam graciam conſequi n̄
meruerunt Elegit te et preelegit te ſponſus tuus Elegit te
de omnibus/aſſumpſit ex omnibus/amauit pre omnibus
An ignoras o anima ꝙ̄ feda prius fuiſti/ꝙ̄ polluta et diſſo
luta prius extitiſti Ipſe te lauit lauacro regenerationis pa
uit te cibo dulciſſimi ſui corpis Ipſe tibi dedit veſtimenta
virtutum/quibus nuditatem tuam tegeras/et te adorna-
res Ipſe contulit aromata bonorum operum quibus feto
rem peccati effugares/dedit tibi ſpeculum ſcripture/in quo
faciem tuam agnoſceres Hec hugo/ O anima vidiſti lon-
ganimitatem expectantis Iam nunc conuerte radium con
templacionis ad bonitatem iuſtificantis Cogita diligen
ter vnde tibi poſt hec omnia tam ineſtimabilis gracia/vt e-
ius merearis eſſe ſponſa/in quem deſiderant angeli proſpi-
cere Quid ergo retribues domino pro omnibus/que retri
buit tibi o anima mea Tribuit enim tibi per graciam vt ſis
ſocia mēſe/ſocia regni/ſocia thalami/Vide quibus brachijs
a te ſit amplexandꝰ/quibus labijs deoſculandus/qui te tā-
ti eſtimauit vt te ſuo ſanguine p̄cioſo mundaret/et propter

te ſompnũ mortis exciperet Hec bernardus

Nũc anima vitam ſuam recogitat et miſericordias dei ſibi factas deuote enumerat dicens Anima

Fateor iam et recognoſco experior et intelligo/me multa plura hijs a deo meo recepiſſe Sed pro hijs omnib⁹ nichil dignum beneficijs tantis deo retribuiſſe Qua ꝓpter miſericordias dñi cũ btõ bernardo ineternũ cãtabo Septem eñ miſericordias in me factas cõſidero ꝑ quas ſuam ineſtimabilem pietatẽ euidentiſſime recognoſco Primo ꝙ a mltis peccatis me liberauit et cõſeruauit Scdo ꝙ me peccãtẽ non ſtatim dampnauit/ſed ꝙ me ꝓlongante iniquitatẽ/ipſe ꝓlongauit pietatẽ Tercio quia cor meũ imutauit vt fierent dulcia q̃ prius erant amara Quarto ꝙ me penitentem miſericorditer recepit Quinto ꝙ continendi et emendandi / m̃ virtutẽ p̄ſtitit Sexto ꝙ dedit michi grãm ꝓmerendi Septimo ꝙ michi tribuit ſpẽ obtinendi Nunc igitur rogo dico homo ꝓpter diuinam clemenciam quid dño meo retribuã ꝓ hijs omnib⁹/ne fiam indigna recipiendis / ſi ingrata inuẽta fuero de ꝑceptis/Quid igitur retribuam domino/niſi ꝙ diligam/et grãs agã/confitear/et laudem dicam nomini ſuo eterno et benedicto/qui tam ꝑatus eſt michi dimittere mala/et tam ineſtimabilia conferre bona Gracie eius deputo ꝙ peccata mea quaſi glaciem ſoluit/gracie eius deputo quecumqꝫ mala non feci . et ideo omnia reputo michi dimiſſa/ quecũqꝫ ꝑ me ipſo duce nõ ſunt cõmiſſa Homo O aĩa ſcito ꝙ quicquid tibi dilectus tu⁹ cõtulit/ꝓpter te fecit/quicquid ſuſtinuit totũ in caritate ꝑpetua qua te diligit cõſũmauit Unde ſicut eſtimo/nec melius nec decenci⁹ q̃ per dilectionem retribuitur qḋ ex ſola dilectione cõdonatur

Anima amplius per contemplacionem rapta deuote recol

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

ligit dei beneficia dicens

Eya mi domine deus ſi hec ita ſe habēt/ qn̄tum ego infelix et miſerea diligere deberem deū meū/qui me creauit/cū nō erā/redemit cū p̱ieram/et de ml'tis p̱iculis me liberauit Quando errabam reduxit me qn̄do ignorabā docuit me/ qn̄ peccabā corripuit me qn̄ cōtriſtabar conſolat⁹ eſt me/qn̄ pene deſp̱abā cōfortauit me/qn̄ ſteti tenuit me qn̄ cecidi erexit me/qn̄ iui duxit me/qn̄ veni benigne ſuſcepit me/hec ꝛ multa alia fecit michi deus me⁹/de quo m̄ dulce ſp̱ erit loq̇ ſp̱ cogitare/ſemper gracias agere/vt ꝑ omnibus beneficijs ſuis poſſim eum laudare et amare Cum enim cunctis ſit preſidens/ſingulas res implens/vbiqꝫ pn̄s/cūctorum curā agēs et tam ſingulis q̄ꝫ omnibus ꝓuidens ita eum totū ad cuſtodiam meā occupatum video/quaſi oim̄ oblitus ſit/et michi ſoli intendere velit Sic enim ſe pn̄tem michi exhibet/ſemp̱ ſe p̱atū offert/ſi me p̱atū inuenerit/vt quocūqꝫ me vertero n̄ deſeret/niſi ego prius eū deſerā nec ꝓ̄ōnibus hijs qđ illi retribuam habeo/niſi tantū vt diligam Unde et bernardus O bone ihesu quociens poſt immenſas ꝛ innumerabiles lacrimas/quociens poſt varios ſingult⁹ et gemit⁹ me ſauciatū et iam pene deſp̱antem vnxiſti me vnctione miſericordie tue et quaſi pene deficientem excepiſti gaudentem/nec dereliqſti de venia preſumentē Sed ſuper hec omnia/michi te o bone ihesu amabilem nō immerito reddit calix paſſionis quē bibiſti/opus noſtre redemptionis quod ſuſcepiſti Hoc eſt enim qđ totū amorem meum vēdicat ſibi/hoc eſt qđ deuotionem meā blandius allicit/et iuſtius ſtringit/et vehemencius afficit Etenim vbi te humiliaſti/vbi te naturalibus radijs exuiſti/ibi caritas plus effulſit ꝛ grā ampli⁹ radiauit Hec bnard⁹ Adiuro vos inquit aīa in canticis filie ihel'm/

vt ſi inueneritis dilectum meum/nunciate ei quia amore lan-
gueo Bernardus non aperit anima quem diligit/ quia pñ-
tem omnibus credit/ Amo te domine et impaciẽs eſt amor
nec lacrimis ſedat̃/donec amori datur quod amatur/ nichil
eius meſticiam conſolatur/quouſqꝫ non ſuſcipitur quod de
ſideratur Sed nunquid o homo ille tenetur deum diligere
qui ſe gaudet talia/qualia ego commiſi/ minime cõmiſiſſe.

Neque vel amplius deum diligere debet qui nõ peccauit
ſicut ille qui eum mortaliter offendit et de virtute caritatis

Homo

O anima non te quiſq̃ irrideat ab eo egram ſanari/a quo ſi-
bi preſtitum eſt vt non egrotaret/ vel forſitan vt maiores la-
borescautius euitaret Et ideo deum tantũdem/ymmo re-
uera amplius diligat quia per quem te vidit tantis pecca-
torum languoribus exui/ per eum ſ videt tantis doloribus
non implicari Hec auguſtinus in li. cõfeſſ. Item iheroni-
mꝰ Sine amore caritatis quãuis quiſqꝫ recte credat/ ad be-
atitudinem tamen ꝑuenire nõ poteſt/ quia tanta eſt carita-
tis virtus/vt et prophecia et martirium ſine illa nichil cre-
dantur eſſe/nullum enim premium caritati compenſatur/ca-
ritas namqꝫ omniũ virtutũ optinet principatum/ Auguſti-
nus Da michi te deus meus/ redde te michi amo te et ſi pa-
rum eſt amẽ validius/non poſſum metiri quãtũ deſit michi
amoris tui/vt currat vita mea in amplexus tuos/ nec auer-
tatur donec abſcondatur in abſcondito vultus tui/hoc tamẽ
ſcio ꝙ male michi eſt preter te/et omnis copia que deꝰ meꝰ
non eſt/michi egeſtas eſt Anima Nunc igitur o
homo quia pro omnibus hijs dilectorem meum vt dixiſti
diligere debeo/queſo quãtũ aut quomodo ipſum diligam/
quatenus ſibi viciſſitudinem tante dilectionis rependam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

De modo diligendi deum Domo

O anima ſecundum bernardum quāuis cauſa diligendi de
um deus ſit/modus vero diligendi eum/ eſt ſine modo dili-
gere/poſſumus tamē modum aliqualem ex ipſis ſacre ſcrip
ture locis inueſtigare Ipſe enim qui tibi dilectionem tri-
buit/modum diligendi oſtendit/ quando ait diliges domi-
num deum tuum ex toto corde tuo / ex tota anima tua / ⁊ ex
tota fortitudine tua/ Dilige ergo o anima amore ſingulari
deum patrem / qui te tam nobiliter ex nichilo formauit. De
um filium qui te tam ineſtimabiliter pro te moriendo refor
mauit, deum ſpiritum ſanctum qui te tam miſericorditer et
tam dulciter ſepius conſolando a peccato preſeruauit / ⁊ in
bono confortauit. Dilige ergo deum patrem fortiter / vt nl'-
lo alieno amore periculoſe vincaris,/ deum filium dilige ſa-
pienter vt nullo alieno amore doloſe ſeducaris,/ dilige deū
ſpiritum ſanctum dulciter vt nullo alieno amore vicioſe in-
ficiaris Vel aliter ſecundum bernardum

Qualiter criſtus ſit diligendus

Diſce a criſto o anima criſtiana quemadmodum debeas
diligere criſtum/dilige dulciter/prudenter et fortiter / dulci
ter vt amore illius omnis amor alius tibi vileſcat /et ipē ſit
ſolus tibi mel in ore / melos in aure / iubilus in corde /dilige
prudenter vt amor tuus in eo ſolo ⁊ in nullo alio continue in
ardeſcat / dilige fortiter vt tua fragilitas omnia dura et aſ-
pera gaudenter pro ipſo ſuſtineat / vt dicas labor meus vix
eſt vnius hore /et ſi amplius eſt vix ſenſio pre amore Unde
et iheronimus Ita criſtianus in criſtum per amorem iugi-
ter intendat/vt omnia dura ꝓpter ipſum libenter ſuſtineat
donec ad ipſum libenter perueniat O anima ſꝑ in mente tu
a pertracta / q̄ dulciter criſtus te dilexit in incarnacione/

ꝙ prudenter in conuerſacione/ꝙ fortiter in paſſione / nulla dilectio maior/nulla caritas ſincerior / nullus amor fortior/ ꝙ ꝗ mortuꝰ eſt ꝓ te innocẽs/nichil in te qđ amaret inueniẽs Hec hugo ∴ Anima ∴ Queſo dico hõ ſalua reuerẽcia/non ex curioſitate/ſed ex humilitate/nõ ex p̃ſumptione ſed pocius ex deuotione interrogo/ Quid eſt qđ amo cum deum meum amo

Quid ſit deum amare ∴ Homo ∴

O aĩa ſi q̃ſtio tua eẽt p̃ſũptouſa nimis eẽt vicioſa / Sʒ qꝛ ex deuotione orit̃ /deuotã reſpõſionẽ meret̃ / Audi ergo qđ dicit ille magnus dei amator Auguſtinus Cum deum inquit amo/non amo ſpeciem aut decus / non tempus non candorem lucis/iſtis amicum oculis/non dulces melodias nõ vnguenta ſuauiter redolencia non mãna/non mella/non membra carnis amplexibus acceptabilia / non hec amo cũ deum meum amo/ Sed quid amo Amo lucem ꝙdam/vocem ꝙdam/odorem quẽdam/quẽdam cibum/quẽdam amplexum hominis mei interioris / vbi fulget anime mee quod non capit locus/vbi ſonat ꝗ nõ capit tempꝰ/vbi redolet qđ nõ ſpargit flatus/ vbi ſapit qđ non minuit edacitas/vbi heret ꝗ nõ diuellet ſacietas ∴ Anima ∴ Dic queſo o homo vel paululum de virtute caritatis / qua cognita ad diligendum deum animus fortius inardeſcat

De virtute caritatis et amoris ∴ Homo ∴

Reuera o anima caritatis fructus magnus eſt ſed occultus Caritas enim ſecundum auguſtinum in aduerſitatibus tolerat/in proſperitatibus temperat/in paſſionibus fortis / in bonis operibus hilaris/in temptatione tutiſſima / in hoſpi-

talitate liberaliſſima/inter veros fratres letiſſima/inter fal-
ſos pacientiſſima Ipſa eſt inter opprobria ſecura/inter odi
a benefica/inter iras placida/inter inſidias innocens/i iniq
tate gemens/in veritate reſpirans/Bernardus O felix a-
mor ex quo oritur ſtrennuitas morum/puritas affectuum/
ſublimitas intellectuum/ſanctitas deſideriorum/claritas o
perum/fecunditas virtutum/dignitas meritorum/ſublimi-
tas premiorum O dulcedo amoris/et amor dulcedinis/co
medat te cor meum/ꝛ nectare tuo repleantur viſcera anime
mee Idem O anima mea ꝗ̄ dulcis eſt cibus caritatis/qui
feſſos alleuiat/debiles corroborat/meſtos letificat/iugum
namqꝫ veritatis facit ſuaue/et onus eius leue Fateor do-
mine/non ſuſtineo pondus diei et eſtus/ſed iugum ſuaue et
onus leue porto/Opus enim meum vix eſt vnius hore/et ſi
plus eſt non ſencio pre amore/Et quid plura Tanta eſt vis
amoris/vt talem te neceſſe eſt eſſe/quale eſt illud qđ amas
et cui per affectum coniungeris/in ipſius ſimilitudinem/ip-
ſa quodāmodo ſocietate transformaris dilectionis

Anima iam optime inſtructa humiliter petit ſibi impar
tiri caritatis donū dicens. Anima

Iam video qm̄ miſer eſt omnis animus/vinctus amicicia/
rebus temporalibus/que cum labore acquiruntur/cum ti-
more poſſidentur/cum dolore amittuntur/Sed beatus eſt
qui amat te domine/et inimicum propter te/amicum in te
Solus enim nullum carum amittit/cui in te omnes cari ſūt
te vero nemo amittit/niſi qui te dimittit/Qui aūt te dimit-
tit quo vadit/niſi a te placido ad te iratum Ancelmꝰ O ca-
ritas q̄ ſꝑ ardes/et nūq̄ extingueris Caritas deꝰ meꝰ accē-
de me/da qđ iubes/et iube qđ vis Iube certe vt contineā a
cōcupiſcencia carnis/a cōcupiſcencia oculoꝝ/ꝛ ābitione ſe-

culi Auguſtinus Minus te domine amat/qui aliquid te
cum amat/quod propter te non amat/ O homo amemꝰ criſ
tum ⁊ eius ſꝑ inherere q̄ramꝰ ā̄plexibus/ ⁊ facile videbitur
ō̄ne difficile ¶ Homo ¶ O anima iam vt video recognoſ-
cis ꝙ̄ felix et ꝙ̄ beatus eſt qui in ſolo eternitatis deſiderio/
per amorem figitur/quia nec proſperitate extollitur/nec ad
uerſitate quaſſatur/et dum nichil habet in mundo quod di
ligat/nichil eſt in mundo quod ꝑtimeſcat Hec gregorius

¶ Explicit prima pars huius libri que eſt de anima vide-
licet qualiter creata ſit per naturam deformata per culpam
et reformata per graciam ¶ Incipit pars ſecunda que eſt
de mundana opulencia mundana excellencia et mundana
magnificencia Hic eſt radius quinte contemplacionis in
qua homo hortatur animam contemplacionis radium. ad
hunc mundum conuertere et ꝙ̄ vana ſint omnia mundana
diligenter conſiderare dicens.

¶ Homo ¶

Conuerte o anima iam radium contemplatio-
nis ad ea que ſunt iuxta te/hoc eſt ad iſtum mun
dum ſenſibilem/vt ipſum et ea que in ipſo ſū̄t deſ
picias/et eo deſpecto/ā̄plius in amore criſti ſpō̄-
ſi tui inardeſcas/minus enim eum amas/ſi aliquid cum eo
appetis/quod propter ipſum et in ipſo non diligis/ Tanto
enim ſecundum gregorium quis ab illo ſupno amore diſiū̄-
gitur/quanto inferius delcā̄tur/ Et cicius ad deum cō̄uer-
titur/qui non habet in hoc ſeculo vbi delectatur Et ſecun-
dum eundem gregorium Tā̄to quis ab infimo amore diſiū̄
gitur/ꝙ̄to ad ſola eterna amanda ſubleuatur/ Cetera ergo
creatura tibi vileſcat Hec auguſtinus Volue igitur et re-
uolue non tantū̄ ex auditis/ſed eciam ex expertis non tan-
tum ex dictis/ſed eciam ex factis ꝙ̄ inſtabilis ſit mū̄dana
opulencia/ꝙ̄ mutabilis mundana excellencia/ꝙ̄ falſa et in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

ſtabilis mundana gloria Omne enim quod hic eminet/ml
to plus merore afficitur q̄ honore gaudet Unde bernar-
dus Ecce huius mundi amatores/nūdinas huius ſeculi ꝑ
ambulant/alij diuicias/alij honores/alij gloriam querētes/
Sed quid de diuicijs dicam/ que cū labore acquirunt̄/cū ti
more poſſidentur / cū dolore amittuntur Quid de honore
referam . In loco ſublimi poſitus nunquid non eris iudi-
candus ab omnibus/lacerandus ab omnibus/ Nunquid
in honore ſine dolore/in prelacione ſine tribulatione/in ſub
limitate ſine vanitate / quis eſſe poterit Quid de gloria.
Nichil aliud eſt q̄ quedā vana aurium inflacio/nunquid ⁊
ipſa eſt ſine iudicio Reſpice quos antecedis/et cogita quia
hominibus inuidie ſemina p̄bes/Tociens angelo apoſtate
ſimilis eſſe volo/quociens preeſſe deſidero Hec bernardꝰ
Unde ⁊ iheronimus Nichil itaqꝫ rebus ſeculi ſeculo qꝫ fu
gatius/quas cum tenere cupimꝰ/amittimꝰ/Vidiſti imꝑato
res/vidiſti prefectos/vidiſti exercitus/victorias/et trium-
phos/heri fuerunt/hodie non ſunt/Heri quaſi flos apparu
erūt/hodie quaſi fenum aruerunt/ nichil igitur bonum eſt
niſi qd̉ ꝑpetuum eſt/ Anima : O homo ſi hec ita ſe ha/
bent quid eſt qd̉ miſeri homines querunt/dū mundi vanita
tem deſiderant/ O q̄tū obcecati ſunt/qui mundi gloriam
querunt : Homo : Nōnulli dum quorumdam gloriam
cernunt/magnum aliquid eſtimant/atqꝫ vt talia mereantur
exoptant/Cum vero eos morientes aſpiciunt/q̄ vana ſitte
orum gloria/cum gemitu fatentur et dicunt/ Ecce q̄ vana
ſunt omnia/et quia nichil eſt homo Hec gregorius

Hic ammonetur anima ad mentem.reducere huius mūdi
amatores qui fuerunt et modo non ſunt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

O anima cariſſima quid ſunt mundana oīa / niſi quedā va-
na ſompnia / Et quid ꝓfuit ſuperbia / aut diuiciarum iactā
cia / amatoribus ſuis / Tranſierunt omnia tamꝙ̄ vmbra / et
tamꝙ̄ nauis / que p̄tranſit fluctuantem aquā / cuius non eſt
inuenire veſtigium / In malignitate enim ſua / heu ꝙ̄ pluri
mi cōſumpti ſunt / et nullum virtutis ſignum reliquerunt /
Ubi ſunt principes gencium / et qui dominati ſunt beſtijs q̄
ſunt ſuper terram / Qui argentum thezaurizauerūt / ⁊ auꝝ
congregauerunt / qui ciuitates et caſtra extruxerunt / reges
et regna bellando deuicerunt / vbi ſapiens / vbi ſcriba / vbi in
quiſitor huius ſeculi / Ubi ſalomon ſapientiſſimus / Ubi a-
lexander potentiſſimus / Ubi ſampſon fortiſſimus / Ubi
abſalon ſpecioſiſſimus / Ubi aſſuerus glorioſiſſimus / Ubi
ceſares potentiſſimi / Ubi reges et principes incliti / Quid
ꝓfuit eis inanis gloria / breuis leticia / mundi potencia / mag
na familia / carnis voluptas / diuiciarum facultas / cōcupiſcē
ciarum ſuauitas / Ubi riſus / vbi leticia / vbi iactancia / vbi ar
rogancia / Ecce generoſitas ſanguinis / pulchritudo corpis /
elegans forma / iuuenilis decor / preclara palacia / immenſa
ſuppellex / adde et mūdi ſapiam de mundo ſunt hec omnia
et mundus quod ſuum eſt diligit / et cum mundo nō diu ſub
ſiſtunt /

Hic hortatur eam omnia vana deſerere et vnum verum ſū
mum bonum querere et illi ſedulo adherere.

Tu ergo ſi recte ſapis / ſi tecum lumen oculorum eſt / deſine
ſequi quod conſequi miſerum eſt / que poſſeſſa onerant / a-
mata inquinant et amiſſa cruciant / Tu ergo relinque hec ō
nia propter illum qui eſt ſuper omnia / fuge ergo et confuge
o anima ad vrbem refugij / hoc eſt ad vitam religioſam / vbi
poſſis de preteritis agere penitenciam / et in preſenti obti-

nere graciam / et feliciter preſtolari futuram gloriam Nec
te retardet peccatorum conſciā / quia vbi habundauit ini-
quitas / ſuperhabundare conſueuit et gracia. Non peni-
tencie auſteritas ipſa deterreat / non enim condigne ſūt paſ
ſiones huius temporis ad preteritam culpam que remitti-
tur / ad preſentem graciam que immittitur / et ad futuram
gloriam que promittitur Anima Iam falſitatem
et inſtabilitatem mundi agnoſco / ſed neſcio quo vinculo de
tenta adhuc auertere mentem nequeo Homo
O anima ſi diligenter et prudenter tuum periculum quod
de mundo incurris aduerteres / proculdubio tuum animū
a ſeculi vanitatibus cohiberes Grauis enim et nimis pe
riculoſa eſt mundana conuerſacio / Quia ſecundum ber-
nardum caſtitas periclitatur in delicijs / humilitas in diui-
cijs / pietas in negocijs / veritas in multiloquio / caritas
in hoc neq̃ ſeculo Criſoſtomus O anima debilis et infir
ma que tam facilis es ad decipiendum / tam prona ad cadē
dum / tam difficilis ad ſurgendum / an ignoras ꝙ ſicut diffi
cile eſt arborem iuxta viam poſitam / fructus pulcherrimos
vſqꝫ ad maturitatem producere / ſic difficile eſt hominem
iuxta ſeculum viuentem / iuſticiam immaculatam vſqꝫ in fi-
nem conſeruare Item auguſtinus

Hic inſtruitur anima de miſeria humana bene conſideran
da

Vincula huius mundi veram habent aſperitatem / io-
cunditatem falſam / certum dolorem / incertam voluptatem
durum laborem / timidam quietem / plenam miſeriam / nullā
beatitudinem / et in fine omnium inanem ſpem / O anima ſi
hec in mente portares / mundum et ea q̃ in mundo ſūt con-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

tempneres / Et quid eſt kariſſima quod diligis / quid ē qđ appetis / quid eſt quod in mundo queris

De prelacione fugienda

Si prelationem queris / quid aliud facis niſi qđ vitam tuā confundas / An ignoras / ꝙ monſtruoſa res eſt gradus ſū‑mus et animus infim⁹ ſedes prima / et vita ima / lingua mag‑niloqua / et manus ocioſa / ſermo multus / et fructus null⁹ / vultus grauis / et actus leuis / ingens auctoritas / et nutans ſtabilitas Hec bernardus Sed forte dicis ꝑlacionē qui‑dem appeto / ſed in ipſa bene et ſancte viuere intendo Q. đ dicis laudo / ſed raro qđ laudare valeam inuenio / vn̄ ſemꝑ timeo / qđ dicit beatus gregori⁹ in regiſtro Ita ſibi regēciū et ſubditorum merita cōnectuntur / vt ſepe ex culpa ꝑſiden‑cium / fiat deterior vita ſubditorū / et ſepe ex merito plebiū delinquat vita paſtorum

De humana ſapiencia ſpnenda

Si vero ſapienciam mundi queris / o quanto ꝑiculo te cō‑mittis Unde bernard⁹ / heu quot et quātos mundi male‑dicta ſapia ſupplantauit / et cōceptū diuinum in eis ſpm̄ ex‑tinxit / quē vehemenci⁹ dn̄s accendi voluit An ignoras ꝙ mū‑di ſapia ſcđm iacobū apoſtolū terrena eſt / animalis et dya‑bolica / inimica ſalutis / ſuffocatrix vite et mater cupidita‑tis Aug⁹ Qui ſine ſaluatore ſalutē vult querere / et ſine vera ſapiencia eſtimat prudentem fieri poſſe / non ſanus ſed eger eſt / non prudens ſed ſtultus / in egritudine aſſidue labora‑bit. Qui enim creſcit in ſciencia / et non creſcit in bona vita elongatur a deo Tu ergo ſi ſapiens eſſe deſideras / diſce ſa‑pienciā in terris que tecū ꝑſeueret in celis / Unde et ihero‑nimus Hic ſtudeas qualiter ad ipſum ꝑuenias / quē ſemel

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

vidiſſe eſt omnia didiciſſe / hec eſt illa eterna veritas / ſine q̄
omne ſapere deſipe eſt / quā ſolum noſſe perfecte ſcire eſt /
Auguſtinus Infelix homo qui ſcis omnia alia / te autē neſ
cis Beatus aūt qui te domine ſcit / et ſi alia neſciat Si aūt
te et alia nouit non propter illa beatior / ſed ſolum propter te
beatus

De diuicijs et delicijs contempnendis

Sed forte diuicias mundiales / pompas ſeculares / et deli-
cias carnales / o anima diligis / et ideo mundum inuite dere
linquis Sed attende q̄ꝫ caduca fragilia et q̄ꝫ breuia ſūt hec
omnia / dic michi vbi reges / vbi principes / vbi ōniū predic-
torum dilectores / Timeo qꝫ multi ex ipſis heu exterminati
ſunt / et ad inferos deſcenderunt / Quid autem nunc ꝓdeſt
eis ſuꝑbia / quid diuiciarum iactancia Gregorius Nec di-
uiti obſunt opes ſi eis bene vtatur / nec pauꝑem egeſtas cō-
mendabiliorem facit / ſi inter inopiam ſordes peccati nō ca
ueat

De parentibus et carnalibus amicis ꝓpter xp̄m relinquē-dis

Sed adhuc anima inuenis qđ obicis dicens / Mundū deſ
picio / ſed amicos et cognatos derelinquere non valeo / fri-
uola o anima hec eſt obiectio Unde bernardus Fidel' ſer-
mo et omni acceptione dignus. Et ſi impiū eſt contempne
re patrem ⁊ matrem / tamen ꝓpter criſtum contempnere pi
iſſimum eſt Nam qui dixit honora patrem et matrem ipſe
eciam dixit qui amat patrem et matrem plus q̄ꝫ me non eſt
me dignus O dirum patrem / o ſeuam matrem / o ꝑntes cru-
deles et impios / ymmo non ꝑntes ſed ꝑemptores qui te ma
lunt perire cum eis / q̄ꝫ regnare ſine eis / Item iheronimus
Licet paruulus ex collo nepos pendeat / licet ſparſo crine ⁊
ſciſſis veſtibus vbera quibus te nutrierat mater oſtendat /
licet in limine pater iaceat / cōtempta matre / ꝑge calcato prē /

et ſiccis oculis cōuola ad vexillū crucis/ Solum pietatis ge
nus eſt in hac re fuiſſe crudelē Veniet poſtea dies/ quo vic
tor reuertaris in patriam/ quo iheroſolimam celeſtem vir-
fortis coronatus incedas/ Nūc municipatū cū paulo capies
tunc et parentibus tuis eiuſdem ciuitatis ius petes. Itē Cri-
ſoſtomus An ignoras o anima ꝙ qui ibi nō hꝫ patrem et ma-
trem et omnē amicum hꝫ/ Quid ſequeris mortuos/ ſeque-
re viuum/ et dimitte mortuos ſepelire mortuos ſuos

Anima : Iam ex verbis tuis o homo ppendo/ et ex mul-
tis experimētis agnoſco/ ꝙ iam mūdus in ſeipſo aruit/ ſed ad-
huc in multoꝝ cordibus heu floreſcit/ Amaritudines mūdi
diligunt/ fugientē ſequuntur/ labentem/ amplectūtur/ Dic
rogo que tante cecitatis racio

Cur reprobi diligunt terrena electi vero eterna : Homo :

O anima ignoras ꝙ tam delicata et tam nobilis es a ſponſo
tuo oīm auctore cōdita/ ꝙ ſine dilectione eſſe nō potes vnde
iheronimus difficile eſt humanā aīam non amare/ neceſſe e
nim eſt vt mens noſtra ad quoſcūqꝫ trahatur affectus Vñ
eciam ſecundum bernardum opꝫ ꝙ aut ī ſūmis aut ī infimis
delcēmur Igitur ſecundum gregoriū Quia ſūt nonnulli/
qui vitā ſuam negligunt/ dū tranſitoria appetunt/ et eterna
non intelligunt/ vel intellecta contempnūt/ dolorem non ſen
ciunt/ dū vulnerati exiſtunt Unde heu miſeri nūc in bonis
eſſe ſe putant/ exilium quaſi patriā diligunt/ et in cecitate q̈ſi
in luminis claritate exultant Econtra electorum mētes dū
cuncta tranſitoria quaſi nulla conſpiciūt/ ad quid ſunt condi
ti requirunt Cumqꝫ eoꝝ affectui nichil extra deum ſuffici-
at/ in ſola contemplacione conditoris requieſcunt. Sup
nis intereſſe ciuibus appetunt/ ⁊ adhuc ī mundo poſiti extra
mūdū ſurgūt Idē ſup ezechielē Dulcedo videt̄ in reb⁹ hu-
manis/ ſed eis qui de celeſtibus nullā dulcedinē expti ſunt/

quia dū mens humana minꝰ eterna intelligit/tāto dulciꝰ in tꝑalibus requieſcit/ſed ſi quis iam cordis lingua guſtauerit que ſit illa dulcedo celeſtium p̄miorum/ huic/ q̄nto dulcius fit qḋ intus videt/tantomagis in amaritudinem vertit̄ omne qḋ foris ſuſtinet Anima Ne queſo o homo ꝓcraſtines michi aliqua de mundano et celeſti gaudio ediſcere/ q̄tinꝰ vtriuſqꝫ natura ꝑfectius cognita/vnū veriꝰ deſpiciam/et ad alterū aſſequēdū ſtudioſiꝰ me extendā/puto eñ ꝙ ſicut bonū non amatur niſi cognoſcatur/ ita malum non deuitatur niſi intelligatur

De gaudiū mūdanū ꝓpter quinqꝫ ſit contempnendum

Homo

O aīa eſtimo ꝙ mūdanū gaudiū ſi tm̄ poteſt dici gaudiū/et nō pociꝰ flagellū incognitū/nūꝙ̄ ꝑfcē cognoſcit̄ niſi cū ꝑfecte deſpicit̄/ Vn̄ ſicut a ꝑfectꝭ/mūdi cōtemptoribꝰ tradit̄ mūdanū gaudiū potiſſime ꝓpter quiqꝫ cōtemptibile eſt habēdū Primo qꝛ hꝫ vilitatē in obiecto Quid ē ſeculi leticia Reſpōdet auguſtinꝰ/ipunita nequicia/id eſt inebriari/luxuriari/cōmeſſacōibꝰ vacare/vanitatibꝰ intēdere Et ꝓhijs in hac vita nichil mali ſuſtinere Putant eñ mali ſecuros ſe eē in delicijs/cū nō corrigūt̄ ꝓ ſuis neq̄cijs/et ignorant ſicut dicit Idē augꝰ ꝙ nichil infelicius eſt felicitate peccāciū/ qꝛ penal' infirmitas nutrit̄ ⁊ mala volūtas roborat̄/ Scd̄o hꝫ ī puritatē in ſbiecto Aīa eñ pccīs deformata/eſt ſbiectū mūdani gaudij/q̄ letat̄ cū malefecerit/et exultat in rebus peſſimis/vn̄ dicit beatus iheroniꝰ ꝙ ridere et gaudere in hoc ſeculo/nō eſt factum hominis ſenſati ſed frenetici Et reuera o anima cor mundū/nō cū hoc ſeculo īmundo/ ſed cum deo et in deo letum eſt / et iocundum. Tercio habet breuitatem in ſeipſo/ Quia gaudium ypocrite ad inſtar puncti/ quod nec longum nec latum / nec altum nec profundum ē Vnde auguſtinus leticia ſeculi vanitas ē/que cū magno deſiderio ſꝑatur/vt veiat/et n̄ pt teneri cū venerit O aīa vide ꝙ̄

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

bꝛeuis et inſtabilis/ꝙ̄ caduca et ꝙ̄ fragilis eſt mundana leti
cia/ Vñ beatus iob bꝛeues enim dies hominis ſūt Q uar
to habet triſticiā in termino quia ducūt heu miſeri in bonis
dies ſuos/et in puncto ad infernū deſcendunt Extrema eīn
gaudij luctus occupat/ymmo o anima ſi vales diſcernere ta
le gaudium habet frequēter triſticiam admixtam in actu ſu
o/quia neceſſe eſt ꝙ timeat ſeu a ꝑturbata conſcia An igno-
ras o anima ꝙ non diucius ꝑdurat leticia/ que eſt in come-
dendo et bibendo / ꝙ̄ durat triſticia que eſt in eſuriendo et
ſiciendo Sic eſt de omnibus alijs Q uinto mūdanum gau-
dium habet miſeriam magnam in effectu ꝓpꝛio / quia ē ſpi-
ritualis gaudij impedimentum Agnoſce o anima ꝙ̄ miſer
eſt iſte mundus/et ꝙ̄ miſeri qui ipſum ſequuntur/ Semper
enim mundana gaudia excluſerunt homines a vita beata:
Vñ bernardꝰ O quā vilis et inutilis eſt mundana conſola
tio/et qđ eſt plus metuēdum / quia vere et ſancte conſolaci-
onis eſt impedimentum / Renuas ergo o anima mea in mū
do delectari/ ſi vis de dei memoria conſolari Auguſtinus
Cetera creatura homī vileſcat vt creatoꝛ in coꝛde dl'ceſcat

Alia diligenter iā inſtructa pata ē cōtempnere mūdana vi-
de et ait Anima.
Iā mundū deſpicio/iā falſā leticiam/verāqꝫ triſticiā falſaꝫ
dulcedinē/⁊ verā mūdi amaritudinē agnoſco/et ob hoc non
immerito ſcđm tuū conſiliū hec oīa contempno/ Sed quia aſ
ſeris ſine dilectione eſſe nō valeo Dic q̄ſo o hō quid agam
quo me cōuertā vbi dilcōnē cōuenientē inueniā ; Homo ;
O aīa ſi teipſā ꝑfecte cognoſceres/ex tui cognitione mūdū
⁊ oīa q̄ in eo ſūt leuiter cōtēpneres/et diſcere poſſes/ quā cō
uerſionē in tua cōſolatiōe affectare nō immerito deberes O
aīa/ſi te de natura celeſti intelligeres/ꝓculdubio terrenā cō
ſolationē abhoꝛreres/ Erubeſce ergo cōſolari in ceno/q̄ es
de celo Erubeſce i ymis delectari/q̄ non potes niſi in ſūmis

ſaciari/natura es vt puto celeſtis/celeſtem ergo conſolacio-
nē ſicut eſtimo naturaliter/ſi carnis inſania ꝑmitteret/appe-
teres et requireres Ann bnard⁹ O ꝙ dulce et ꝙ delectabile
eſſet/adiūcto diui amoris cōdimento/ſcōm naturā viuere/ſi
vt dcm̄ eſt carnalis inſania nos permitteret/qua ſanata ſta-
tim naturalibus natura arrideret : Anima : Et quid eſt
ꝓprie ſecundum naturā viuere

Quid ſit ſcōm naturam qua creati ſumus viuere : Homo

Propriſſime ſcōm naturā eſt in terris celeſtem vitā ducere
ab exterioribus ad interiora redire/ab inferioribus ad ſuꝑ-
na aſcendere/⁊ facere omnia ſcōm nobiliſſimū qđ eſt in ho
mine ꝑcellēs/hoc ē ſcōm intellcm̄ : Anima : Poteſt ne
aliquis in terris in hac lacrimarū valle vitā celeſtē ducere
Homo : O aīa ſi de meis verbis tanꝙ hoīs pccōris du
bitas/et miraris/audi auguſtinū ⁊ aplm̄ dicentes de h Et
quid dicit auguſti⁹ Cū ei nū aliquid ꝑ cognitionē ⁊ amorē
capim⁹ mente iā nō in hoc mūdo ſum⁹ Hinc ē qđ dicit apl's
Nrā iquit ꝯuerſacio in celis eſt Puto ergo o aīa mea ꝙ ve
rius es vbi amas/ꝙ vbi animas/quicquid diligis/ipſa dilec
tionis vi in eius ſimilitudinem tranſformaris/ſi ergo celeſtia
contemplaris/ſi celeſtia diligis quō iam nō in celis cōmora
ris/que celeſtibus ſpiritib⁹ in vita ſimilaris

Anima ſcipſam reprehendit et celeſtem conſolationē dili-
genter inquirit dicens

Heu heu iam me infelicem et miſeram/miſerabiliter iā mul
to tꝑe excecatā/que tāto tꝑe et ꝑ cognicionē/et in tꝑalibus ⁊
in terreuis oberraui/ac mundanis ⁊ vilibus me ꝑ amorē al-
ligaui/de quib⁹ paucā cōſolacionē/ſ; mltā amaritudinē/⁊ ꝺ
ſolacionē/modicā valde et exilem leticiam/ſed vanā et ſepe
magnā cordis triſticiā ſumpſi Dic ergo o queſo que eſt ce-
leſtis ꝯſolacō/ſi quomō ad ipſā poſſem ꝑtingere/in hac val
le lacrimaꝝ et miſerie Quid eſt qđ in deo meo inuenio cum

tam libenter et tā faciliter omnia ꝓpter ipm̄ contempno/cū
intra meipām dico cū gaudio/deus cordis mei deus pars
mea in eternū Quid eſt qđ in ipa breuiſſima hora/in dilcō
meo deguſto/cum oia dura/⁊ amara/et aſpera gaudenter ⁊
hilariter ꝓpter ipſum ſuſtinere/totis viribus cōcupiſco/et
dico michi adherere deo bonū eſt/et quis me ſepabit a cari
tate xp̄i

Ponitur hic celeſtis conſolacio que electis datur in hoc
mundo Homo

O anima hec conſolacio ſcd̄m bernardū nichil aliud eſt/ꝙ
gracia quedā deuocionis ꝓcedens de ſpe venic/et quidam
guſtus boni licet exiguus/et ſuauiſſima q̄dam delectacio/q̄
benign⁹ deus afflictam recreat animā/qua aia ad deū requi
rendū inuitatur/et ad diuinū amorem vehemēter accendit̄
Vn̄ hugo de ſcō victore O anima quid putas/eſt hic tam
dulce et tā ſuaue/qđ in recordacōe dilecti deuotas ſolet tā-
gere animas/et tam ſuauiter afficere/vt iā totaliter a ſeipſis
alienari incipiant Exhilaratur conſcia/in obliuionē venit
oim̄ preteritoꝝ dolorū memoria Exultat anim⁹/clareſcit i-
tellectus/cor illuminatur/affect⁹ iocūdatur/iā neſciunt mē-
bra vbi ſe eſſe conſpiciūt/et quaſi āplexib⁹ amoris aliquid
intus tenent/et neſciūt quid ſit/et tn̄ totis viribus tenere cō
cupiſcūt Luctatur quodammō delcābiliter anim⁹/ne rece
dat ab eo/quaſi in eo finē oim̄ deſiderioꝝ inuenerit/ Hinc
quoqꝫ beat⁹ bnardus ait Nō nūꝙ dn̄e quaſi clauſis oculis
ad te inhiāti mittis in̄ in os cord/qđ non licet mō ſcire quid
ſit Saporē quidē ſentio/dulcedinē a deo cōfortantē qđ ſi ꝑ
ficeret̄ in me nichil vltra q̄rerē/nonne hic eſt cordis iubilus

Quid ſit iubilus cordis : Gregorius Jubilus dicit̄
ineffabile mentis gaudiū qđ nec abſcondi nec ſermonibus
aperiri p̄t/ſed tn̄ quibuſdā motibus aperitur/licet nullis ꝓ
prietatibus exprimatur Unde pſalmiſta beatus populus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

quí ſcit iubilacionem Non dicit qui loquitur/ſed qui ſcit
Quia iubilus quidem intellectu ſciri poteſt/ſed dicto exp̄-
mi non poteſt Iſtū aūt guſtum predcm̄ accipio/nullo corpo
ris nullo anime ſenſu/nullo ſpūs intellectu/ Aduerte me ſi
ſcire vis/quid ſit Cū accepero et ruminare volo/et diiudi-
care eius ſaporem ſtatim tranſit Deglutio quidē illud quit
quid eſt in ſpe vite eterne/ſed opacionis eius virtutē diu ru
minādo/oībus anime mee venis ⁊ medullis corđ quaſi vita
lem quēdam ſuccum optabam infundere/nec ab omnibus
alijs affectionibus deſipet/et illud ſolum ſaperet Sed feſ-
tinet tranſire/et cū de inquiſicione et accepcione eius vel vi
ſu formata/quedam liniamenta memoria geſtio artius im-
preſſato cōmittere/vel eciam memoriā labilem ſcripto iuua
re expimento/cogor dicere illud euangelij Neſcio vn̄ veni
at/aut quo vadat Hec bernardus Que putas o anima eſt
tam dulcis et tam ſuauis delectacio Anima O homo
quis det vt hec tam dulcis inexpta conſolacio/in cor meum
perueniat/et maloꝝ meorum obliuiſcar/ac mundanam con
ſolacionem deſpiciam ⁊ a meipſa feliciter alienari incipiam
Homo O anima magnum eſt qđ deſideras/et ineffabile
donū eſt qđ exoptas/Unde vt eſtimo humano ſtudio non
poteſt optineri/atqꝫ humano merito vix promereri Sed a
deo humilibus precibus a digne diſpoſitis/ex ſola diuine
pietatis condeſcendencia vix poterit impetrari Omne enī
aurum in comparacione illius arena eſt exigua/et argentū
illi compatum/tamq̄ nichilum reputatur Anima O
homo dic rogo qualis debet eſſe diſpoſicio/q̄liter ordinari
dēt ad impetrandū orātis affectio O aīa de hac materia ml't ^ homo
tū dici poſſet ab exptis/ſed qꝛ inexptū me recognoſco/eciā
pauca dicere erubeſco/vn̄ timeo ne dicat̄ cōtra me q̄re tu e-
nerras qđ nō deguſtas q̄re tāq̄ indignꝰ laudas qđ ignoras
Anima O homo noli timere cū reuerencia et humilitate
que audiſti et legiſti deuote ꝓponere/ml'ti enī de rebꝰ mag

nis et arduis vtiliter alijs ꝓpoſuerunt/ que non de propria expiencia/ſed de aliena ſciencia didicerunt : Homo . O anima iam cū aliquali audacia loquar/nā ſi vires imperi-cia denegat/caritas ſubminiſtrat vñ ſicut ſencio ſic refero .

Qualis eſſe debeat qui celeſtem dulcedinem deguſtare de ſiderat

Puto ſaluo meliori iudicio/ſi vis te ad hanc celeſtem dulcedinem deguſtādam p̄parare debes eſſe depurata exercitata et eleuata In primo hec celeſtis dulcedo odoratur/ in ſcdo deguſtatur / et in tercio aliqñ vſqȝ ad ebrietatem ſumit̃ et potatur Primo dico ꝙ debet eſſe mens purgata / et depurata a pccis/et affectionibus / et inordinatis cogitationibus//et a tpali conſolacione/quia ſcdm bnardum errat omnino ſi quis illam dulcedinem celeſtem huic cineri diuinum illud balſamū/ huic venenoſo gaudio / cariſmata illa ſancti ſpūs/huius ſeculi illecebris miſceri poſſe arbitratur Sed poſtꝙ̄ a talibus anima fuerit purgata lacrimoſis gemitib⁹/ depurata doloribus/candidata fletibus / tunc odore celeſtis dulcedinis anima conſolatur et reficitur Quia dignum eſt ſicut dicit ſanctus auguſtinus ꝙ mēs illa ſemꝑ in ſe dolores inueniat/que derelicto creatore ſemꝑ in ſe et i creaturis gaudia querebat Pulchre igitur gregorius ſuꝑ illo verbo ſãcti iob añquam comedam ſuſpiro dicit Comedere namqȝ eſt anime ſuꝑne lucis cōtemplationibus paſci / Suſpirat ergo anteꝙ̄ comedat/quia prius gemitu tribulacionis afficitur / et poſtmodū cōtemplacionis refectione ſaciatur Niſi eñ ſuſpiret nō comedit/quia qui ſe in huius ſeculi exilio ꝑ deſiderioꝝ celeſtiū lamenta nō huiliat/eterne patrie gaudia nō deguſtat A veritatis enim pabulo ieiuni ſūt/ qui in hac peꝛgrinationis inopia letant̃ Scdo debet mens eſſe exercitata in bonoꝝ opatione/ ⁊ maloꝝ ꝑpeſſione Vñ beati q lugēt qm̄ ipſi conſolabūt̃ /quia quos amor veritaẗ afficit / bonorū

exercitatio et malorum perpeſſio nunquam frangit/quia refectio con ſolacionis paſcit Bernardus O bone ihesu quociens poſt in numerabiles lacrimas et gemitus/ſauciatam animam meam vnx iſti/vnctione miſericordie tue/et omnino quam pene deſperatē excepiſti/conſolatam et de venia preſumentem dereliquiſti Ecce quod precium rerum boneſtarum in ipis eſt/Alu Re uera licet in inicio arta ſit via/que ducit ad vitam/proceſſu ta men temporis ineſtimabilis delectacionis dulcedine dila tatur/O igitur quam beata conſolacio/que diuinitus infundi tur laborantibus pro criſto Tercium in quo anima inebria tur hac dulcedine/eſt mentis eleuacio/qua animus feliciter a terrenis abſtrahitur/et miro quodammodo/ſupra ſeipſam ſupra mundum ymmo ſupra omnem creaturam eleuatur/vt iam dicere poſſit anima/Introduxit me rex in cellaria ſua Hec eſt cella vinaria in qua introducitur anima/vbi bibit de vi no condito ineſtimabilis diuinitatis/et de lacte albiſſimo in contaminabilis humanitatis O anima hic bibunt amici et inebriantur cariſſimi O felix ebrietas/quam ſequitur mentis et corporis tam caſta et ſancta ſobrietas/hic efficitur anima more ebrii gaudens et letabunda/in aduerſis fortis/et ſecu ra in periculis prudens et diſcreta in proſperis/liberalis et pia in condonandis iniuriis/et tandem quieta et ſompnolen ta recumbens/in diuinis amplexibus cum leua ſponſi ſpon ſam amicabiliter ſub capite ſuſtentat/et dextera dilecti di lectam familiariter amplexatur

Anima hic conqueritur quod in contemplacione ſuſpenſa re pulſam patitur dicens Anima

O homo confiteor cum humilitate et reuerencia/quod accidit aliquando licet raro/quod cum magna violencia circa conuerſionis mee primordia/animum a terrenis abſtraxi/et ad celeſtia con templanda cum conatu nimio eleuaui Intraui cum tremore/ circumſpexi cum rubore/vidi choros angelorum/palacia et gau

dia patriarchaꝝ et ꝓphetaꝝ/et apl'oꝝ circũſpexi taberna-
cula cõuiuia martirũ/ſolacia cõfeſſorum atqꝫ virginum/⁊ q̃
ſi elemoſinã alicuiꝰ conſolacionis a ſingulis pecij/micas de
cidentes de menſa dñorum pecij/nec optinui Sed.qḋ audi
tu lamentabile eſt/mox ab omnibus vt peregrina et incog-
nita fui repulſa Quid ergo michi profuit laborioſa mentis
eleuacio/qua nulla proſecuta fuit conſolacio

Qꝫ non ſit querenda conſolacio diuina niſi preceſſerit actio
ſancta Homo
O aia nõ fuit ſine cauſa/repulſio tã deſolatoria/puta ꝙ hoc
fuit qꝛ voluiſti eſſe ſocia cõſolacionis/añꝙ fuiſſes ſocia cõ-
paſſionis/voluiſti eſſe particeps remuneracõis añꝙ fieres
virtutũ ymitatrix Satage igiť primo eſſe ſocia angeloꝝ ꝑ
puritatẽ et innocenciã/patriarchaꝝ et ꝓphetaꝝ ꝑ humilita
tẽ et fidei conſtanciã Stude eſſe filia apl'oꝝ et martirũ ꝑ ca
ritatem et pacienciam/confeſſoꝝ et virginũ per pietatem et
continenciam/et tunc certe in hoc exilio ſaltem cum filio ꝓ-
digo pij patris elemoſinam optinebis

Anima per contemptum mundi iam perfecta incipit ſape-
re celeſtia vnde et ait Anima
O homo ꝙ vana et inſipida ſunt omnia tranſitoria/et iam
agnoſco/et obhoc muudũ deſpicio/cõſolacionesqꝫ ſeculi vi
lipẽdo/mũdana quoqꝫ gaudia ſicut venena mortifera fugio
et cõtempno/vitã eciã preteritã/quaſi mortuã plango/⁊ mẽ
tẽ meã miſerã geitibꝰ et fletibꝰ abluo/et repurgo et ſi aliqñ
inter lacrimas et gemitꝰ odorẽ diuine ſuauitatis vl' modicũ
ſentio/adhuc tamẽ panem filioꝝ et vinũ amicorũ infelix et
miſera ieiuna et ſitibũda nõ deguſto Añ et bernardꝰ Nõ
acceſſit adhuc dñe deꝰ meꝰ cor meũ ad multitudinẽ dl'cedi-
nis tue/ quã abſcõdiſti timentibꝰ te Foris eiꝰ odore vtcũqꝫ
ſuſtentor/quod eſt michi ſuꝑ odorem balſami cunctiqꝫ ge-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

neris ſuauia odoramenta Ité auguſtin⁹ O dnē deus ſi tā
nobilis eſt odor tuus q̄ dulcis eſt tue dulcedinis ſapor Vi
tante virtutis eſt modica deguſtacio/qn̄tum iocūditatis ha
bet felix inebriatio O dn̄e quis michi det vt venias ī cor me
um/et inebries illud vino tuo et amplectetur te deus meus
Homo : O anima deuota loquar ſalua reuerencia/ni-
mis es auara/necnō preſumptuoſa/vires tuas ꝑpende/me
rita conſidera/virtutes diſcerne/et ſi placet tūc ſufficiat tibi
magis in odore vnguētoꝝ diuinorū cū adoleſcentul' humili
ter currere/q̄ preſumptuoſe ſupra merita poſtulare

Anima quondam diſcipula ⁊ peccatrix iam incipit eſſe ma
giſtra vnde audacter ait. Anima
O bō q̄ durus et onerosus es aliqn̄ michi miſere cōſolator
q̄ ꝑcus ſi fas ſit dicere/diuine bonitatis es diſpenſator/au-
dacter dico/tacere nō valeo/m̄ odor nō ſufficit/modic⁹ guſ-
tus plene nō reficit ſed afficit ebetatē affect⁹ mens appetit
et requirit Scio nāq̄ȝ q dicit bibite amici et inebriamini kmi
Si deꝑmit indignitas petentis ſpē tn̄ erigit pietas ꝓmittē
tis O bō quō dubitare valeo/quin ꝑat⁹ ſit dare ſua dona/q
ꝓ me nō dedignatus ē pati mala mea An ignoras qui mul-
tos de dei pietate docuiſti q a beato auguſtino didiciſti ſic
dicente Erubeſce humana pigricia/plus vult deus dare q̄
audeat homo poſtulare Idem de vera religione deus de-
dit nobis pign⁹ ſpūs in quo ſenciamus eius dulcedinē/⁊ de
guſtemus ip̄m vite fontē/in quo ſobria ebrietate irrigamur
tq̄ lignū qd plantatū ē ſecus decurſus aq̄rū Criſoſtomus
Omnipotenciam dei nichil clariorē reddit q̄ q potētes fa-
cit eos/q ſperant in eo/ Nā deo ꝑ ſpem innixum animū nl'la
fraus nl'la illecebra/poterit ſtātē deicere/ l' dimicātē ſuꝑare

In verbis iſtis miſericordiam dei conſideremus et de bo-
nitate eius/nunq̄ deſperemus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

Erubeſcat iḡ huāna deſpatio/ꝛ maledcā ſit puſillanimita-
tis trepidatio/que diuitē et nimis liberalem in ōnes qui in
uocant illū/eſtimat illis qui ſpem ꝑfectam ponūt in illū/ſua
poſſe bn̄ſicia denegare Nūquid nō pater eternus apō quē
nulla eſt tranſmutatio/ex ſola libertatis imenſitate filiū ſu-
um miſit/in quo dedit totū qō habuit totum qō potuit totū
qō ipſe fuit Si enim ſua liberalitas/ſuam infinitam bonita
tem diminueret/forſitan non imerito noſtra infirmitas tre-
pidaret Sed quia ex ſeipſo et non ex accidenti dono bon⁹
eſt/ex ſue bonitatis cōmunicatione non diminuitur/nec ex
aliene bonitatis additione augetur Hec Criſoſtomus
: Homo : O anima magna eſt fides tua/valde fortis es
in ſpe et cōfidencia Sed q̄uis ſpes que procedit ex meritis
et diuine clemencie confidencia/meritoria ſit laudabilis et
ſancta/conſulo tamen ſane/anteq̄ꝫ ad querendam ebrietatē
ſupra te aſcendas prius ꝑ tui cōſideracōnē ſalubriter infra
te deſcēdas/vt diſcas tuum ſponſum reuerenter timere/an̄
q̄ꝫ incipias ſuū ſecretū cubiculum introire Quem non ſoluꝫ
timere debes cum iraſcitur/verum eciam cū ſuauiſſime blā-
ditur : Anima : Dic queſo o homo breuiter q̄ ſunt
illa inferiora ad q̄ mea conſideracio eſt conuertenda Aſcē-
dere feſtino/ebrietatem diuine conſolacionis quero/in infe
rioribus diu morare non valeo Iam dilecta tabernacula
domini inhabitare deſidero/et in atrijs domini totis viſce
ribus eſſe concupiſco

Explicit ſcōa pars huius libri que eſt de mūdana opulēcia
excellencia et gloria Sequitur pars tercia que eſt de mortꝪ
neceſſitate. iudicij equitate. et pene infernalis acerbitate.
: In primo āmonetur anima contemplationis ſue radium
ad inferiora flectere et nouiſſima ſua diligenter cōſiderare

: Homo :

O Anima hec inferiora ſunt/vt te cōuertas et videas
morꝭ ineuitabilem neccitatē/⁊ ingemiſcas/ diuini iu
dicij ineffabilem equitatem/⁊ cōtremiſcas penarū
infernalium intollerabilem aſperitatem /et expaueſcas/
Conſidera ergo frequēt/volue et reuolue diligent/ꝙ mors
non p̄t declinari/hora morꝭ nō p̄t inueſtigari / et tēpꝰ a deo
p̄ordinatū nō valet imutari vn̄ yſidorꝰ In rebꝰ huāis nich
il certius morte/nichil incerciꝰ hora morꝭ/nō miſeret̄ iopie/
nō reueret̄ potenciā/nō reſpicit morū aut generis excellē
ciā/nō ꝑcit tempori vel etati/ſenibꝰ eſt in ianuis et iuuenibꝰ
in inſidijs Anima O hō vt audio noſtrū viuere nichil
aliud eſt/ꝙ ad mortem tranſire Cur ergo tꝑalia diligūt / q̄
tā incerto tp̄e poſſidentur Cur tāto tp̄e vitā iſtā deſideraꝰ
in qua qn̄to ampliꝰ viuemꝰ/tāto plus peccamꝰ/qn̄to vita lō
gior / tāto culpa numeroſior/ Cotidie nāqꝫ creſcunt mala/⁊
ſubtrahūtur bona/ Quis em̄ conſiderare valeat/ qn̄ta mala
ꝑ momenta temporū ꝑpetramꝰ/et qn̄ta bona negligimus
Grauis ſiquidē culpa eſt/cū nec bonū facimus/nec bona co
gitamus/ſed mentem ꝑ inania ⁊ inutilia vagari ꝑmittimus

Cur carnales homines hāc vitā diligūt et ꝙ fugitiā ſit non
ꝑpendunt Homo

Bene dicis o anima Nam ſcd̄m gregoriū carnales mētes
idcirco tꝑalia diligunt/quia vita carnis ꝙ fugitiua ſit/mini-
me ꝑpendūt Nā ſi velocitatē tranſitꝰ eiꝰ aſpicerent/hāc eciaꝫ
ꝓſperitatē modico duraturā minime amarēt Vn̄ et augꝰ
vita mea naviganti ſimilis eſt/quia ſiue dormiam ſiue vigi-
lē/ſp feſtinus vado ad mortē O vita pn̄s ꝙ multos decipis
que dum fugis nichil es/cum videris vmbra es. dum exalta
ris fumus es Dulcis es ſtultis / et amara ſapientibus/
Qui te amāt nō te cognoſcūt/qui te fugiūt ipſi te intelligūt
Alijs te ꝓmittis longā vt decipias/alijs breuē vt in deſpa-
tionē eos inducas Auctor de ſpiritu et anima Jugi medi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

tatione aīm noſtꝝ exerceamꝰ et miſerias noſtras conſidere
mus Cum dolore vitam iſtam intrauimus/ cū labore viui-
mus/et cū timore exituri ſumus Itē bernardꝰ Quotquot
degimus in hac regione vmbre mortꝭ/in infirmitate corꝑis /
in conflictu et loco temptacionis/ſi diligenter aduertimus/
triplici incomodo laboramus miſerabiliter / faciles eīn ſu-
mus ad ſeducendū debiles ad reſiſtendū/ꝛ fragiles ad oꝑā
dum : Anima : Iam video o homo/ꝙ invtiliter in hoc
tempore viuitur/niſi ad cōꝑandum meritum quo ineternuꝫ
viuatur Ideo non eſſet curādū ꝙ̄ diu eſſet viuendum / ſed
pocius ꝙ̄ bene in hac vita oꝑandum Quia ſi alicui ꝙ bene
viuat cōdonetur/tn̄ vt diu viuat certū eſt ꝙ nulli conceditur
Bernardus Eſt igit̄ vita ſecura/vbi cōſcia pura vbi mors
ſine formidine exſpectatur/et cum dulcedine adeſſe optat̄
et cū deuocione acceptat̄ : Hō : O anima ſi hec ſic ſe habe-
re intelligas/audi meū ꝯſiliū/ et in hac vita ꝙ̄ diu durat/ꝯꝑa
t̄ vitā illā q̄ ſꝑ durat dū viuis i carē/morere mūdo vt pꝰ/ dō
icipias viuere in celo Bernardꝰ Intellige ꝙ veniētē mortē
nullꝰ letus et hilaris ſuſcipit/niſi qui ad eam ſe ipſū dū viue
ret/bonis oꝑibus preparauit Attende ꝙ ſcḋm ſenecā inſipi
ens et criminoſus moriendo mortem incipit/ ſed ſapiens et
virtuoſus moriendo mortem vincit : Anima : O homo
video ꝙ bonoꝝ mors eſt beata/ mors vero pccōꝝ infelix et
miſera . : Homo : O anima ſcḋm bnardū bona eſt mors
iuſti ꝓpter requieꝫ/melior ꝓpter nouitatē/optima propter
ſecuritatem Econtra mors peccatoꝝ peſſima mala i mūdi
amiſſione.peior in carnis et anime ſeꝑatione.peſſima in du-
plici vermis et ignis incontricione.et qđ oīm peſſimum eſt
in diuine contemplacionis priuacione : Anima : Iā ſa-
tis de morte dixiſti dic modo de ſtatu finalis iudicij.

De extremo iudicio multum tremendo : Homo :

O anima fatio qđ hortaris ſed rogo audi cū paciencia Sci-
re oēs ꝙ quāuis de morte meditari ſit horribile / de ſtatu
tñ finalis iudicij cogitare vt eſtimo non minus eſt formida
bile Quia tunc nullus fallere poterit ſapienciā/ flectē iuſti-
ciā/inclinare clemenciā/declinare vltionis et iuſte retributi
onis ſentenciam Tunc enim iudiciū faciet geſtoꝝ quiſqȝ ſu-
oꝝ Vñ bernardꝰ Cōſidera anima mea cū tremore/quid e
rit de te in die nouiſſimo/qñ contra te de cogitationibꝰ loq̄-
tur conſciencia/qñ te de omnibus actionibꝰ tuis accuſabūt
elementa / qñ contra te crux portabitur in teſtimonium/ qñ
contra te clamabunt vulnera / allegabunt vincula / claui lo-
quentur/cicatrices conquerentur O anguſtie/hinc erūt pec
cata accuſancia/ illuc terrēs iuſticia/intus vrens conſcia/ ſub
tus horrendum cahos inferni/ſupra iudex iratus iuſti iudi
cij foris mundus ardens/et iuſticia iudicantis terrens / Et
ſi iuſtus tunc vix ſaluabitur / impius et pccōr vbi parebunt
ad ꝙ ꝑtem ſe p̄ment/ Latere erit impoſſibile / appere intolle-
rabile Item ancelmus. O anima peccatrix lignum invtile
et aridum/eternis ignibus dignū / quid reſpondebis in illa
die/qñ exigetur a te vſqȝ ad ictum oculi omne tempꝰ tibi im
penſum/ qualiter a te ſit expenſum/ Eya eya aīa mea qd tūc
erit de cogitationibus vanis et invtilibus de verbis leuibꝰ
iocoſis/ ⁊ ridiculoſis/de opibꝰ bonis et fructuoſis Ambſiꝰ
Ve michi domine ſi peccata mea non defleuero/ve michi ſi
media nocte ad confitendum nomini tuo non ſurrexero /
Iam ſecuris ad radicem arboris poſita eſt / faciat fructū ſi
poteſt grē/qui debet penitencie O anima ſiue vigiles ſiue
dormias/ſēp in auribꝰ tuis illa horribil' vox reſonet/ ſurgite
mortui venite ad iudiciū O aīa nūꝙ̄ excidat a memoria tua
Ite maledicti in ignē etnū Venite bñdicti ꝑcipite regnū O
aīa qd p̄t horribiliꝰ ⁊ tribiliꝰ audiri ꝙ ite/ ⁊ qd delcābiliꝰ ex
ꝑmi/ ꝙ veīte Due ſūt voces q̄ꝝ vna nichil horribilius et al
tera nichil iocūdiꝰ ꝑt audi-ri O aīa ſepara te nūc a mūdo/ vt
tūc poſſis manere cū criſto

Fuge modo mundum/vt tunc ſequaris criſtum/ Declina
modo prauoꝝ conſorcia vt tunc ſequi valeas beatorū agmi-
na

De inferno et penis eius

Poſt hec omnia conuerte radium contemplacionis/ad re
proboꝝ tormenta/vide ꝙ ſint varia/ꝙ aſpera ꝙ horribilia/
⁊ ꝙ intolerabilia et infinita Unde bernardus Ego abhor
reo vermem mordacem/et mortem viuacem O gehennalis
regio fugienda/vbi eſt ignis ardens/frigus rigens/vermis
immortalis/fetor intollerabilis/mallei ꝑcucientes/tenebre
palpabiles/confuſio peccatorum/imoderacio vinculorum/
horribiles facies demonum

Euigila hic o anima mea et cum formidine magna audi be
ati auguſtini verba ſic dicentis

Ue inquit illis/quibus preparatur dolor vermium/ardor
flāmarum/ſitis ſine potu/fletus et ſtridor dencium/lacrime
oculorum/vbi mors optatur/ſed nō dabitur ei vbi nullus or
do ſed ſempiternus horror inhabitat Quiſputas tunc erit
meror/que triſticia/et quis luctus/qn̄ ſeꝑantur iniqui a con
ſorcio iuſtorum/et tradentur poteſtati demonum/et ibūt cū
eis in ſuppliciū eternū/ ibiqꝫ ſemꝑ erunt ſine fine in luctu/et
planctu/et gemitu/procul a gaudijs ꝑadiſi/nūꝙ refrigeriuꝫ
ſuſcepturi/ſed ꝑ multa milia ānorum cruciandi/nūꝙ tamen
heu miſeri liberandi Ibi torquens ⁊ puniens non fatigabi
tur Ibi qui torquetur nūꝙ morietur/ Sic enim ignis ille
cōſumet/vt vitam tamen ſemꝑ conſeruet Sic vetera tormē
ta pacientur/vt ſemper innouētur Sic ſine ſpe vite ⁊ miſeri
cordie ſemꝑ viuent/vt non moriantur/ſic moriuntur vt ta-
men nūꝙ cōſumantur/vt dicit gregorius vbi mors ſemper
viuit/vita ſemper incipit/et defectus deficere neſcit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

Cur eternaliter punitur quod tpaliter cõmittitur Aia

O homo quare in inferno vt dicis mors queritur/et nõ in-
uenitur/et quare punitur eternaliter qđ committitur tem-
poraliter Homo Quia ſcđm gregoriũ quib⁹ in hoc ſecu
lo vita offertur/et nolũt accipere/in inferno querent mortẽ
et nõ poterunt inuenire/Idem Iniqui voluiſſent libenter
ſine fine viuere/vt potuiſſent ſine fine ĩ iniquitate permane
re Ad diſtricti ergo iudicis iuſticiã pertinet vt nunꝙ care
ant ſupplicio quoꝝ mens in hac vita nũꝙ voluit carere pec
cato O anima ſi hec predicta videntur tibi horribilia/audi
illa que ſunt omnibus hijs grauiora Criſoſtomus ſuꝑ ma-
theum Si mille gehennas michi ꝓponas/non tñ reputo
ſicut ab illius glorioſe ſocietatis iocunditate expelli/et exo-
ſum fieri creatori O anima terribilis eſt gehenna/ſed terri-
bilior iudicis facies irata/ſed quod omnem vincit/terrorẽ
eſt a beatiſſime et iocundiſſime trinitatis contemplacione
elongatio eterna
O anima mea nota bene ſequencia :

Criſoſtom⁹ excludi a bonis eternis/et alienũ effici ab hijs
que preparauit deus diligentib⁹ ſe/tantũ generat cruciatũ/
vt ſi exteri⁹ nulla pena torqueret hec ſola ſufficeret/ Et me
lius eſſet mille milia flãmaꝝ tormentorũq₃ ſuſtinere/ꝙ xpi
faciẽ manſuetiſſimã iratam videre/et ab ipa eternaliter diſ-
cedere Ancelm⁹. O aĩa ſi de⁹ ſic egit cũ angelo ſuꝑbiente/
quid de te erit terra et cinere Ille ſuꝑbiuit ĩ celeſti palatio
tu ãt ĩ ſterquilinio Quis ãt intollerabiliorẽ in diuite ſuꝑbi
am ꝙ ni pauꝑe aſſerit Vel ſi tã dire et potenter ẽ punita ſu
ꝑbia/que ſemꝑ potentib⁹ ſit cognata/q̃liter in te miſera pau
ꝑcula ẽ diiudicanda Ora igitur deuote et dic O ihũ ꝓpter
nomen ſanctũ tuũ/fac mecũ miſericordiã tuã/et obliuiſcere
ſuꝑbiã ꝓuocantem Reſpice miſerã te humiliter inuocãtẽ/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

recognoſce benigniſſime qđ eſt tuū/et abſterge oē qđ eſt ali
enū /Miſerere dū eſt temp⁹ miſerendi/ne dampnes in tpe
iudicandi Uerū quidē eſt ꝙ conſcia mea meruit dampnati
onē/nec pn̄a ſufficit ad ſatiſfactionē/ꝟ tn̄ certū eſt ꝙ tua mia
omnē ſupat offenſionē Gregorius O ſi hō intelligere poſſꝫ
quid ām̄iracionis hꝫ/ecce ſponſus venit/qđ dulcedinis que
pate erāt intrauerūt cū eo ad nupcias/quid vero amaritudi
nis et clauſa ē ianua O aīa quid plura Cogita q̄ꝫ malū et a-
marū ſit a xp̄i facie ſepari/ab illo gaudio diuine cōtemplaci
onis excludi/et btiſſima oīm ſanctoꝝ oīm ſocietate priuari/
mori vite eterne/et viuere morti ſempiterne/pfūdo fluctuā-
tis gehēne emergi/edaciſſimis vermib⁹ in etn̄ū laniari/nec
finiri tribulacōes incēdij fluctuātis/et ſtrepitus pati baratri
fumātis/amara caligine oculos obcecari/nō ſentire qđ illu-
minet ꝟ qđ cruciat Itē auguſtinus Tāta erit in iferno vis
doloris/vt ſe non ferat alias intencio cogitacionis

Aīa p̄dictis valde pterrita petit nūc v̄ba cōſolatoria dicēs
Anima
O hō iā timore cōtremiſco/iā horrore deficio/dic q̄ſo o hō
ad quid valet tā lamentabilis meditacio . Homo O aiā
puto/ꝙ p̄dictoꝝ continua ⁊ deuota meditacio eſt pccōrum
medela/et ad queqꝫ bona agenda/et mala ſuſtinenda ſaluti
fera exercitacio Uñ bnard⁹ Uigilias times/manuūqꝫ la
bores/ꝟ leuia ſunt hec meditanti flāmas ppetuas Recorda
cio tn̄brarum exteriorū/facit nō horrere ſolitudinē Si futu
ram de v̄bis ocioſis cogitas diſcuſſionē/nō diſplicebit ſilen
ciū fletus etern⁹ et ſtridor ille denciū/añ oculos mētis ſepe
reducti/pares tibi reddēt mattam et culcitrā Auguſtinus
mēs hūana mundi hui⁹ illecebris et cōcupiſcencijs deuicta
fugit laborē expetit voluptatē et vix ad hoc inducit̄ vt a ſe
cōſuetudines vite prioris excludat Sꝫ cū ceperit cogitare
futuri iudicij nccitatē et penaꝝ eternarū crudelitatē volūta

riũ bellũ indicit paſſionib⁹ mota vel ſpe p̄mij vel timore ſup
plicij vim facit priſtinis deſiderijs et violenter ſe ipām vin-
cere cōtendit Gregori⁹ Conſuetudo que lōgius fuerit ꝓ-
tracta et cōfirmata nō cũ puo labore vincitur oē pccĩ cōſue
tudine vileſcit et fit hoi quaſi nullũ ſit O felix mortale gen⁹
ſi ſemꝑ haberet eternũ p̄ mente bonũ fineq꞉ timeret Aia
O hō iam me miſeram in hac lacrimaꝝ valle ꝓiectam ſatis
erudiſti/ſed nō infructuoſe docuiſti Miſerere nũc michi/mi
ſerere et fac qđ dudũ ꝓmiſiſti/ꝓpone paululũ de felicitate
ꝑpetua/ſi forte valeam ex hoc aliqua capere mentis ſolacia/
nā alternis vti delectabile ē Quia ſcđm auguſtinũ ſiue plec
tendo/ſiue ignoſcendo/ſiue corrigendo/ſiue detrendo/ſiue
cōſolando/ſemper bene agitur vt vita hominis corrigatur
Seneca Generoſus eſt animus hominis/et in poteſtatem
recalcitrans/facilius ducitur q̄ꝫ trahitur Attēde ergo quā
glorioſus eſt anim⁹ hominis ſepe enim facilius ducitur le-
nibus et blandis q̄ꝫ terribilibus et aduerſis ſepe magis alli
citur ꝓmiſſis conſolatorijs q̄ꝫ ſi cogatur minis et terrorib⁹
Unde ſoror noſtra ſponſa trahi cupiebat odore celeſtium
vngentorum/ac ſapore cariſmatum diuinorum/et ſic cum
ſponſo currere in viam mandatorum/non iam ex timore ſꝫ
ex amore delectabiliter adimplere

Cur ſpiritualis conſolacio multis ſubtrahitur et aduerſis erudiũtur Homo

O anima verũ eſſe ꝯfiteor qđ loqueris ſed heu multi ſunt/
qui deũ imitari nolunt in ꝓſperis/vñ neceſſe habent deter-
reri aduerſis Multi enim ſunt q diuina cariſmata vel ꝓpt̄
cecitatē nō intelligũt/vel ꝓpter negligenciā vanis occupati
onib⁹ ꝑdũt Vñ vt eſtimo de⁹ ex ſue īfinite bonitatꝭ imēſita
te ſꝑ ꝑat⁹ eēt magꝭ cōſolacōib⁹ fouere q̄ꝫ aſꝑitatib⁹ deterre
re ſi hoīēs eq̄ diſpoīti eēnt vt ſuā diuinā cōſolacōēꝫ recipent
que adeo ē pcioſa ⁊ mltũ copioſa atꝫ delicā q nl'lomō decꝫ l'

expedit vt indifferenter omnib⁹ tribuat̃ Tu ergo ſi ad hec
tibi ꝓpoſita ad hanc aſpiras/oportet ꝙ habeas purgatum
intellectũ et bene diſpoſitũ Quia ſcđm auguſtinũ ſummũ
bonũ niſi purgatiſſimis mentib⁹ cernitur Et puto ꝙ multo
min⁹ nõ niſi valde bene diſpoſitis affectibus deguſtetur A
multis enim in hac vita valde inſipide ſpeculatur a quibus
eciã minime deguſtatur Unde idẽ aug⁹ orat dicens Fac
me precor dñe guſtare per affcm̃ qđ capio ꝑ intellectũ Fac
me ſentire ꝑ amorem/qđ ſentio ꝑ cognicionẽ Anima Dic
queſo o homo que debent diſpoẽʒ in affcũ et in intellectu p̄
cedere/vel ſaltem ad modicam mentis ebrietatem celeſtem
valeam cõtemplando deguſtare dulcedinem

Hic anima plangit ſe aliqñ multum laboraſſe/et de celeſti
dulcedine nichil recepiſſe dicens

Iam enĩ dudũ in ſpeculacõe mentẽ exercitaui ſed heu ad-
huc nũꝙ̃ vt timeo vel modicã ſtillam illi⁹ celeſtis dl'cedinis
ſenſi/multa de ſanctoꝝ vita et cõuerſacione legi/ml'ta de na
tura de ꝓacionib⁹ et de ordinib⁹ angeloꝝ/nõnulla de inef
fabili diuine trinitatis vnitate/plura de btõꝝ oĩm ineſtima
bili felicitate Et qñ p̃dictis toto ſtudio mentem occupaui/
heu adhuc ieiuna et famelica ꝑmanſi/et ſempꝑ cũ beato au-
guſtino clamaui Fac me clemẽtiſſime pater guſtare ꝑ affcm̃
qđ ſentio ꝑ intellcm̃/et tñ nõ ꝓfeci/ſed ſepius longo ſtudio
fatigata/et michimetipi/irata clamaui cũ ꝓpha/expectãdo
micas que cadũt de dñi menſa in aula celica Uſqʒquo dñe
obliuiſceris me ĩ finẽ/vſqʒquo auertis faciẽ tuã a me Quia
eciã ſi me indignã ad manducãdũ panẽ filioꝝ iudicaui/mi-
cas ſaltẽ minutiſſimas decidentes cũ magno deſiderio ex-
pectaui Sed heu vt frequẽcius apto ore inhiãs invanum
laboraui
Cur ſeruo dei ſpũalis conſolacio ſubtrahitur Homo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

O cariſſima aīa predicta que lamentabiliter es cōqueſta ac
cidunt ex duplici cauſa aliqñ ex valde pia et ſalutifera diue
bonitatis diſpenſacōe Vñ gregoriꝰ differre ſolet pater piꝰ
voces petenciū ad tempꝰ vt deſideria creſcāt ⁊ eo magis ex
audiāt ad meritū quo ciciꝰ nō exaudiūtur ad votū Idem
Sancta deſideria ex dilacōe creſcūt/ſi aūt ex dilacōe defici
unt deſideria nō fuerūt Deꝰ eni q̄uis p ꝓprietatē eſt clemē
tiſſimꝰ/tñ aliqñ cōtingit vt h qd libētiſſime tribuit diuciꝰ ꝓ
trahit vt diſcas magna ſolliciciꝰ cū grāꝝ actione cōſeruare
Aliqñ eciam beneficiū ꝓtrahit expoſtulātis iordinata diſ-
poſicione Vñ bernardꝰ Errat oino ſi quis illā celeſtē dl'ce
dinē/huic cineri/diuinū illd balſamū huic venenoſo gaudio
cariſmā illa ſci ſpūs hꝰ ſcl'i illecebris miſceri poſſe arbitrat̄

Explicit tercia ps huiꝰ libri q̄ eſt de morte iudicio ⁊ iferno
Sequitur ps quarta que ē de gl'a et gaudio padiſi celeſtis

SEd iam o anima ne diucius te ꝓtrabam nec ampli
us per exſpectacionē te affligam/purga intellectū
a vanis et inutilibus fātaſijs a naturalibus et curioſis racio
nibus ab extraneis et forinſecis occupacionibꝰ/purga eciā
affectū a culpa et a culpe ſequela et a culpe occaſione et cau-
ſa Erige racionem dilata et expande affectionē/et intra in
gaudiū domini tui qd nec oculꝰ in hac vita pfecte vidit/nec
auris audiuit/nec in cor hominis aſcendit Auguſtinꝰ Ex-
ardeſce ergo o aia mea amore et deſiderio ſupne vite/v bi ac
cio nō opoſa/reqes nō deſidioſa/vbi vita ſine defeccōe laus
diuina ſine ceſſacione Vñ et bernardus Gaude igit̄ aia et
exulta ac magnā mercedē laboris tui cōſidera que reuera ē
tam multa q nō pt nūari tā magna q non pt menſurari/tam
pcioſa q nō pt eſtimari/tā copioſa q nō pt terminari Aia
O homo multa iā dixiſti in genere/dic queſo ſingula nūc in
ſpecie quia magis intelligimꝰ que ſpēaliter diſtinguūtur/q

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

q̄ generaliter exprimuntur Nonio O aīa quid di
cere valeo/cum futurū gaudium aſpicio/iā pene p̄ āmiracō
ne deficio/qꝛ gaudiū tuū erit intus et ex̄/ſubtus et ſupra cir-
cum et circa Gaudebis enī in omnibus/gaudebis de oib᷒
Gaudiū tuū vtputo prefiguratū eſt in apocalipſi/ꝑ illā mu
lierē btām/q̄ amicta fuit ſole et luna ſub pedibub eius et co-
rona ſtellarum duodecim in capite ei᷒ / Mulier iſta vt eſti
mo eſt anima beata eterni regis filia/ſponſa et regina Filia
inq̄ꝫ ꝑ nature creacionem/ſponſa ꝑ gracie adopcōez regina
ꝑ glorie collacionē Hec bernard᷒ Dicit̄ amicta ſole qꝛ de-
corata ſplendore claritatis deifice Coronata dyademate
felicitatis eterne/in qua felicitate ob ſpeālem decorē/ſūt xij
gaudia ꝑ duodecim ſtellas figurata/ꝑ que decorat̄ et orna-
tur felicitas ſupna Hec gaudia debes tu o aia cotidie deuo
ta mēte tractare/et ruminare/et nullā p̄ntis miſerie ꝛ incola
tus conſolacōez q̄rere ſ; ſpe illius gaudij oēm tribulacionē
vite p̄ntis pacienter et gaudenter ſuſtinere Vn̄ beda o aia
nō turberis ſi mali in hoc mūdo florent et tu patiaris ſi gau
dent et tu ꝑturbaris Mali heu nullū locum habent in celeſ
ti gaudio nec tu cures ſi nichil habueris in hoc ſeculo Sed
ſpe illius gaudij quo tēdis quitqt in via aduerſitatis occur-
rat affectus tuus gaudenter et pacienter ſuſtineat Bernar
dus o aia ſi te dilcāant aliqn̄ mūdana gaudia falſa hui᷒ ſeculi
gloria breuis et caduca potencia illic mentē euoca et oia re-
puta vt ſtercora Curre ergo aia mea nō paſſib᷒ corꝑis ſed
affectibus et deſiderijs qm̄ non ſolū angeli et beati ſed et an
geloꝶ dn̄s et magiſter te exſpectat Exſpectat te deus pat̄
tanq̄ꝫ filiā dilectiſſimā de᷒ filius tāq̄ꝫ ſponſam dl'ciſſimā de-
us ſpūs ſanctus tāq̄ꝫ amicā ſibi gratiſſimā Exſpectat te de
us pater vt heredē vniuerſorū bonoꝶ te conſtituat de᷒ fili᷒
vt te fructū ſue natiuitatis et preciū ſui precioſiſſimi ſangui-
nis deo pri offert/de᷒ ſpūs ſanct᷒ vt ſue et̄ne btitudinis et
dl'cedinis ꝑticipem te faciat Exſpectat eciā te illa btiſſima

oīm celeſtiū ſpirituū eterni regis familia vt te in ſuū conſor-
cium ſuſcipiat Tu ergo ipoꝝ ſocietatē ſupͣ oīa deſidera / nā
cū magna difficultate illic venires ſi eam in hac lacrimaruꝫ
valle non amaſſes Jheronimus Quociens ergo te vana
huiꝰ ſeculi ambitio delectat/quociēs videris in hoc mundo
aliquid glorioſum/ſtatim ad celū mēte tranſgredere/ꝛ inci-
pe eſſe qđ futura es Reuera eſtimo o aīa ſi hec celeſtia gau-
dia iugiter in mente teneres/de hoc exilio quoddam ſubur
bium celeſtis regni conſtrueres/in quo eternā illā dulcedi-
nem cotidie ſpūaliter prelibādo deguſtares Quia cū aliqđ
eternū in mente capimꝰ iam non in hoc mundo ſed in celis
habitamꝰ Auguſtinus Tanta eſt o anima vis tue dilectio-
nis ꝙ ibi veriꝰ habitas/vbi ꝑ contemplacionē amas/ꝙ̄ vbi
per eſſenciā animas Bernardus Hoc ē cariſſima aīa reg-
nū dei/qđ intra nos eſt/ꝙ heu miſerabiliter negligimꝰ/cū fo
ris ad inania et vana fuſi ſumus Vñ et gregoriꝰ fuſi ſumus
foras de regno dei qđ intra nos ē nichil curātes foris q̄rimꝰ
cōſolacionē de rebus vanis et inſanijs falſis/ita ꝙ iā religio
nis antique deuocionē amiſimꝰ adeo ꝙ nec ſpeciem ipſius
retinemus Tu ergo ipſius o anima eterni patris filia/audi
mente deuota et inclina aurē tuam ad ſancta et ſalutifera cō
ſilia/vide per contemplacionem celeſtis regni conſolacionē
et obliuiſcere ꝑ contemptū et deteſtacionē populum tuum
et domum patris tui/hoc eſt mūdum/dyabolum/et teipſam
et omnem vanā ambitionem Vide ergo o anima et deuota
mente ꝑtracta qualiter illi diuini ꝛ celeſtes ſpiritus/qui pre
ſentis vite et ꝑiculū miſerie euaſerunt quāuis ab illius eter-
ni ſolis ſplendore ſe nunꝙ̄ poſſint auertere/aliquādo tamē
contēplaciones cōuertunt ad inferiora/ qn̄qꝫ ad ſupͥora ali
qn̄ ad interiora/et ali qn̄ ad exteriora Cōuertūt inꝙ̄ ad īfe
riora et gaudent ex triplici cā Vident eni primo ꝙ tā ipios
horribiles et crudeles hoſtes ꝑ diuinā potenciā ſupauerūt
Scđo oēs defcūs et pccā ꝑ diuinā ſapiām vitauerūt vel iā

dudū cōmiſſa correxerūt Tercio ꝙ tam horrendū cahos et
tam lamentabiles et interminabiles cruciatus eternos ꝑ di
uinā clemenciā euaſerūt O anima mea q̄nto putas gaudent
gaudio/qn̄ tot vident a carne mundo et dyabolo ſuꝑari/tot
tam diuerſis peccatis de quib⁹ nunq̄ merentur veniā īqui-
nari/et tot eternaliter ſine fine cōdempnari Auguſtin⁹ Si
cut nō cōpatimur piſcibus/quos in gurgite natare videm⁹
ita nō compaciunt̄ ſancti hijs qui ſepulti ſunt in īferno Re
uera o aīa tūc puto ꝙ de morte trāſiſſe ad vitam/vite dupli-
cat gaudiū O dn̄e de⁹ ſi nūc tam graue ꝑiculum eſt in bello
q̄ntum tunc erit gaudiū de triūpho/cū pt⁹ deuictū mundum
deuicto impio pharaone et exercitu eius in mari rubro/te-
nent omnes electi ſtympanū cū maria pſallentes/canentes/
laudantes/et benedicentes dn̄m vna voce dicentes: cātem⁹
dn̄o glorioſe ꝛc Tūc conſtituent̄ duo ſeraphin/h̄ē duo cho
ri angeloꝝ/ſcȝ innocētes et penitentes clamātes alter ad al-
terū ſanctus ſcūs ſanct⁹ dn̄s deus ſabaoth Sanct⁹ deus pa
ter q nos a mundo carne et dyabolo tam potenter liberauit
Sanct⁹ deus filius q nos a pena et culpa tā ſapienter iuſti-
ficauit Sanct⁹ de⁹ ſpūs ſanctus q nos tā clementer ab eter
nis tormētis ꝑ̄ſeruauit/plena eſt oīs terra gl'a eius/qui nos
de mūdi miſeria ad celeſtis regni gaudia reuocauit O ani-
ma qualis tibi dies erit illa/cū ad hanc felicem choream fue
ris aſſumpta/et cū tibi omne tormentum ſi pie vixeris/ſi pa
cienter ſuſtinueris/conuertetur in eternum iubilum Tunc
de omnibus hijs laudabis dominū deum/labijs exultacio-
nis dicens Miſericordias dn̄i in eternū cantabo Quo cā
tico ſcd̄m auguſtinū qd̄ decantatur in laudem glorie xpriſti
cui⁹ ſanguine liberati ſum⁹/nichil eſt iocundius illi ciuitati/
nichil dulcius Tu ergo cum temptacionibus ꝓbaris/cum
ꝑſecucionibus impugnaris/cūqȝ in hoc ſeculo varijs tribu-
lacoinibus infeſtaris/tunc mente in celum euola/et cogita
ꝙ non ſunt cōdigne paſſiones huius temporis ad futuram

gloriam/que reuelabitur in nobis et cogita q̄ hec non ſunt aliud niſi eterni gaudij materia Et ſc̄dm gregoriū Conſideratio p̄mij minuet vim flagelli Idem Si conſiderem⁹ que ⁊ quāta ſūt que nobis ꝓmittūtur in celis vileſcūt aīo omnia que habent̄ in terris Reuera nō tantū bona que delectabiliter poſſidemus/verū eciā mala que lamētabilit̄ ſuſtinem⁹ vileſcūt Unde et bernardus Nō ſunt cōdigne paſſiones hui⁹ tempis ad preteritā culpam que dimittitur ad p̄ntem grām que immittitur ad futurā gloriam q̄ ꝓmittit̄ Quā tu o anima poſſidebis qn̄ pfcē intelliges q̄ in mundo cū tanto piculo quo pleriq3 opprimūtur vixiſti q̄ demonis fallaces aſtucias/quib⁹ mlti decipiūtur viciſti Ultimo q̄ cruciatus eternos qbus innumerabiles affligūt̄ grā dei euaſiſti Aia O bō q̄ ſana et ſalutifera ē hec tua cōſolacio q2 cū hec que ꝓpoſuiſti aduerto/cōſolacōe3 ex ſpe n̄ modicā recipio S3 o dn̄e de⁹ qd putas tunc erit cū hec que nūc ſpero veraciter poſſidebo

Item de eodem · Homo

O Anima kma/modica ſunt hec q̄ audiſti ymmo i cōparacione quaſi nulla ſunt que mente pcepiſti S3 parꝑ oculos mētales erige ⁊ quāta ſint gaudia que de hijs pcipies q̄ iuxta te ſunt deuota mente frequenter volue et reuolue Attende ergo et conſidera locum ſpacioſū quē tibi diuina ſapiēcia edificauit/attende ⁊ victū delicioſū ornatū curioſum theſaurꝫ precioſum quē tibi eterna potencia congregauit Attende eciā collegiū famoſum cū quo de diuina clemencia mēs tua eternaliter exultabit Un̄ bnard⁹ O aīa attende q̄ glorioſa q̄ famoſa q̄ gaudioſa eſt illa domus dei ciuitas celeſtis māſio ſecura patria continens totum quod delectat Attende q̄ clara q̄ luminoſa et q̄ ſplendida eſt ciuitas illa/que non indiget ſole neq3 luna vt luceant in ea S3 ipſe deus ſol iuſticie candor lucis eterne lux eius eſt ⁊ lucer

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

na eius agnus O anima attende/ꝙ alta et ꝙ ſpacioſa ꝙ pul
chra et ſpecioſa/ꝙ decora et formoſa/eſt ciuitas illa quā or-
nat per ſeipſam trinitas beatiſſima O ꝙ glorioſa/dicta ſunt
de te ciuitas dei O yſrael ꝙ magna eſt domus dei/⁊ ingens
locus poſſeſſionis eius O anima mea illic contemplare tab
nacula patriarcharū et prophetaꝝ/ habitacula apoſtolorū
et matrirū/cenacula cōfeſſoꝝ et virginum/palaciū celeſtiū
ſpirituū/thronū illū beatiſſime trinitatis ſplendidiſſimū O
anima mea hic licet ſis corpore/illic eſto mente Tranſuola
omnia/ſcrutare omnia/viſita omnia/ingredere cuncta ꝑ or-
dinē oſtia/quouſqꝫ ꝑuenias ad ſummi regis palacia/illic ſit
mens tua hic ſit interim et requies tua Auguſtinus O ani-
ma in illa ſancta ciuitate libenter ſtudeas morari/libenter
cōuerſari/quia ibi eſt vita ſine morte/iuuentꝰ ſine ſenectute
lux ſine tenebris/pax īperturbabilis Sedebit enim popu-
lus in tabernaculis fiducie/et in requie opulenta dicit do-
minus Secūdo attende victum delicioſum ornatum curio
ſum et theſaurū precioſum Et quis ibi noſter cibus niſi ag
nus ille beatiſſimus ille mundus et īmaculatus ihesus dei
patris et marie virginis filius De quo ſanctis ſpiritibꝰ mi-
niſtrabuntur ad omnē ſufficienciā fercula nobiliſſima/nobi
lia quidem de ipſius candidiſſima humanitate/ſed nobiliſ-
ſima de ipſius ſuꝑbeatiſſima diuinitate Tu ergo o anima ī-
gredere ad cogitandū diuinitatem/egredere ad bibendum
humanitatem/et paſcua inuenies ad omnem ſufficienciā et
ſacietatem O ꝙ beati ſunt qui ad cenā nupciaꝝ agni vocati
ſunt Ibi eciā beata vita in ſuo fonte bibitur/vnde huic hu-
mane vite ad deguſtandū aliqn̄ aſpergitur vnde in tempta-
cionibꝰ fortiter iuſte temꝑanter et prudenter viuatur Ibi
ſemꝑ adeſt ſitis et ſacietas/ſ miro quoqꝫ mō longe aberit a
ſiti neceſſitas/lōge a ſacietate faſtidiū Inebriabūt enim ab
vbtate domꝰ dei et torrente voluptatis ſue potabit eos do-
minꝰ ſcdm ꝓphetā Ela Et qn̄ hec Homo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

Eſtimo q̄ nō prius/niſi quādo ille pincerna delicioſus/illi
us ſūmi regis filius/ſplendor paterne glorie/candor lucis e-
terne/figura diuine ſubſtancie/ſpeculū ſine macula claritatꝭ
deifice/in quē deſiderant omnes illi celeſtes ſpiritus proſpi
cere/qn̄ talis et tantus precinget ſe/et faciet illos diſcūbere
et pſonaliter tranſiēs miniſtrabit eis O anima mea/hec de
uota mente pertracta quantū gaudiū tunc illi beati ſpūs ſuſ
cipient ex tā ſtupenda dignitate miniſtrantis ex tam miran
da caritate cuiuſlibet ſodalis cōuiuantis ex ferculoꝝ delici
oſa opulencia ex miniſtroꝝ numeroſa frequencia ex muſico
rum inſtrumentoꝝ et aliorū pſallencium et cantanciū ⁊ lau-
danciū regem glorie deum dei filium dulciſſima reſonācia
In hoc celeſti magno ſtupēdoqꝫ cōuiuio/audies āgelos iu
bilantes/virgines chorizantes/apl'os pſallentes/martires
tripudiātes/ꝯfeſſores laudātes/patriarchas ⁊ ꝓphetas io
cūdantes/oēsqꝫ ſcōs et electos dei vnanimiter prēm et filiū
et ſpiritū ſanctū collaudātes/et vna voce dicētes Sanctus
ſcūs ſanctꝰ ⁊c plena ē omnis terra gloria eius O q̄ꝑ gl'oſum ē
regnū in quo cū xp̄o gaudēt oēs ſancti amicti ſtolis albis/et
ſequūtur agnū quo ierit O anima quō poterit ibi eſſe aliqꝰ
boni carencia cū tam varia ſit ibi exultandi materia Tunc
enim apientur ei oēs theſauri regni eterni/vbi ſūt oēs diui-
cie/oēs delicie abſcondite/et dabūtur a prē eterno vnicuiqꝫ
varia et precioſa munera/ſcōm ſua merita Sꝫ adhuc nō ſuf
ficiunt iſta Attende tercio iuxta te omniū ſanctoꝝ collegi
um qd̄ ad beatitudinis tue cumulū diuina clemēcia aggre-
gauit/qꝛ nullius boni ſine ſocio iocūda eſt poſſeſſio/ſicut di
cit ſeneca vide ergo que lingua aut quis intellectus capere
ſufficit illius ſupne ciuitatis quanta ſint gaudia angelorum
choris intereſſe cum beatiſſimis ſpiritibus gl'e conditoris
ſemper aſſiſtere ⁊ ab illorum ſocietate beatiſſima nūq̄ꝑ diſce
dere/ſꝫ cōtinue cū ipis et de ipſoꝝ gaudio imꝑpetuū exulta-
re Vn̄ ancelmus Ibi enim a ſingulis oēs/ibi ab omnibꝰ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

ſinguli cognoſcũtur nec queꝗ̃ latebit q̃ patria qua gente q̃
ſtirpe quis conditus ſit Itẽ gregorius Boni bonos in reg
no/et mali malos in ſupplicio agnoſcũt In qua videliʒ cog
nicione vtriuſqʒ partis tumul⁹ retribucionis excreſcit vt et
boni ampli⁹ gaudeãt qui ſecũ eos letari conſpiciunt quos a
mauerũt Et mali dũ cũ eis torquent̃ quos in hoc ſeculo deſ
pecto deo dilexerunt eos nõ ſolum ſua/ſ; eciã eoꝝ pena con
ſumat Fit aũt in electis quoddã mirabilius/qꝛ non ſolum
eos quos in hoc mundo nouerunt agnoſcũt/ſed velut viſos
et cognitos recognoſcũt bonos/quos nunꝗ̃ viderunt/nã cũ
antiquos patres in illa eterna hereditate viderint eis ĩcog
niti ꝑ viſionẽ non erũt quos in opꝫ ſemper nouerunt Quia
enim illic omnes cõmuni claritate deũ conſpiciunt/quid eſt
qḋ ibi neſciant vbi ſcientem omnia ſciunt Hec gregorius
Ibi enĩ erit tã btã et tam ꝑfecta caritas iuſtoꝝ vt vnuſqſqʒ
quis diliget ꝓximũ q̃ntum ſeipm Ex quo illud ineſtimabi
le ſequit̃ bonũ ꝙ ibi vnuſquiſqʒ ita de alteri⁹ gaudebit gau-
dio/ſicut de ꝓprio merito/ꝓinde cũ inenarrabilis ſit nume
rus elcõꝝ/quiſputas narrare ſufficit gaudiũ beatoꝝ Hec ei
gaudia in fine epl'e ad euſtochiũ beatus iheronimus deſcri
bẽs ait /Egredere q̃ſo o aĩa pauliſꝑ de papilione corꝑis vt
in oſtio ſtans videas gloriã dei/pertranſi et preſentis labo-
ris ante oculos pinge mercedem Qualis erit tibi illa dies
cũ maria mater dñi tibi occurrit/choris comitata v̓ginũ cũ
eciã ipe ſpõſus tibi cũ oĩbus angelis ſcis occurret dicẽs/ſur
ge veni ꝓpera amica mea/formoſa mea/colũba mea/iã eni
hyemps trãſijt/ymber abijt/et receſſit Tũc angl'i ãmirabũt
de tua gl'a dicentes Que ẽ iſta que aſcẽdit de deſto delicijs
affluens/innixa ſuꝑ dilectũ ſuũ Videbũt te filie ſyon et lau-
dabũt te Tunc centũ q̃draginta q̃tuor milia in conſpcũ thro
ni et ſeniorũ tenebũt cytharas/ ⁊ cantabũt canticum nouum
tunc ſecura in amplexus ſponſi euolabis cum iubilo dicens
Inueni quẽ diligit aĩa mea/tenui eum nec dimittam Hec

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

iheronim⁹ Tunc ſeptem filij illi⁹ magni iob/qui eſt magn⁹
ſup omnes qui morātur in illa beata orientaliū regione/ faci
ent cōuiuia ſinguli Bibe nūc et accūbe cū iocūditate/ q₂ in-
ueniſti grām corā ſūmo principe Et tu reſpōdebis cū gau-
dio dicens Bibam et hilarior fiam/quia magnificata ē ho
die anima mea p̄ omnib⁹ diebus vite mee O vere inaudita
magnificencia/o leta et iocūda excellencia/qualis in hoc mū
dō eſt audita Puto q̄ oīs hui⁹ mundi pompa in cōparacione
illius/vix eſſet modica gutta . Anima. O homo iā diu ta
cui/ſatis ſilui q₂ que ꝓpoſuiſti/cū delectacione et āmiracio
ne nimia audiui Sed ne queſo ꝑtranſeas/quin ſpecialius ⁊
ꝑfecti⁹ michi aliq̄ de hoc celeſtiū ſpirituū cōuiuio exponas
q₂ iā prius aliquid de hoc tetigiſti/ſed nimis cito ꝑtranſiſti

Item de eodem . . . . Homo .

O Anima mallem iter₂ qd̄ petis ſub ſilentio pertran-
ſire/q̄ vel modicum de hoc celeſti ſecreto miſterio/
ore polluto conferre/vel eciā mente concipe/q₂ qui adhuc
mundialibus et ſupuacuis rebus heu ſepius implicor/qui
adhuc heu ſiliquis porcor₂ cū ceteris mundanis paſcor de
tam familiaribus diuinor₂ ſpirituū oꝑacionib⁹/loqui eru-
beſco nimiū et cōfundor Quia tn̄ pijs votis tuis cōtraire
nō valeo/ꝓponā breuiter q̄ aliquādo ſpū inſtigante licet in
dign⁹ mente ꝑtracto Quāuis enim in illa celeſti aula/vbi
plenitudo omnis boni in omnib⁹ eſt ꝑfecta/q̄uis ibi ꝓ dif-
ferencia meritorū quedā data ſint excellenter/nichil tn̄ ibi
ex ineſtimabilis diuine pietatis imenſitate ſcd̄m gregoriū
poſſidetur ſingulariter Omnia eni ſūt oībus comunia/ꝓp-
ter eū qui in omnib⁹ eſt oīa Ibi eni virgo gaudebit de ſanc
te viduitatis merito/ Ibi vidua exultabit de caſte virginita
tis priuilegio Ibi cōfeſſor de martir₂ iocūdabitur triūpho
Ibi martir tripudiabit de cōfeſſor₂ brauio Ibi ꝓpha lau

dabit de patriarcharũ pia conuerſacione / Ibi patriarcha exultabit de ꝓphetarũ fide et ſpeculacione Ibi angeli et a poſtoli gaudebũt de merito omniũ inferioꝝ Ibi omnes in feriores letabũtur de gloria et corona omniũ ſcõꝝ ſuperioꝝ Ex illis eciã ſancte ⁊ perfecte caritatis merito atqꝫ vinculo fiet vt vnuſquiſqꝫ habiturus ſit in alio qḋ non habet in meri to ꝓprio Vñ et auguſtin⁹ Quoniã deus caritas eſt/per ca ritatem fiet/vt qḋ habent ſinguli/cõmune ſit omnibus Sic enim vnuſquiſqꝫ eciã ipẽ habet cũ amat in altero qḋ in ſe nõ habet Nõ erit itaqꝫ aliqua inuidia imparis claritatis /qm̃ regnabit in omnibus vnitas caritatis Anima O homo nec adhuc iſta ſufficiũt mentem meam quietare Vñ queſo ne ꝑtrãſeas michi aliquid de dicto cõuiuio/niſi ſingillatim et diſtincte explicare O anima noſti bene/ꝙ balbuciendo vt poſſim⁹/excelſa dei reſonamus/nec mirũ/quia cum ſum⁹ inydonei ad intelligendum/quomodo poſſum⁹ eſſe ſufficiẽ tes ad loquendũ/cũ illa ſupcæleſtia q̄ ſapientib⁹ oculis cõ templantur/veri⁹ ſint quã intelligãt et veri⁹ intelligũt quã vocibus exprimãtur Ne tñ te diuci⁹ ꝓtrabam audi quid ymaginatur intellect⁹/licet adhuc modicũ deguſtet affect⁹/ puto ꝙ illi ſeptem filij de quibus ſup̃ meõrauimus/ſũt oẽs ſancti et electi dei ſpũs altiſſimi patris heredes et filij Hij cõuiuia vnuſquiſqꝫ in die ſuo faciũt qñ ſeinuicẽ ſuis celeſti b⁹ gaudijs paſcũt In quib⁹ de meritis ſuis ſinguli iux̄ da tã ſibi gloriã fercula deliciosiſſima ꝓpinãt Primo ergo di c primogenit⁹ hic ẽ ille celeſtiũ angeloꝝ numer⁹/q nõ ime rito noĩe primogeniti cenſent̃ qꝛ priores ſũt creatione et cõ uerſione ad deũ/a quo nunꝙ receſſerũt ꝑ pccm̃ ſ3 ſemꝑ in no bili caritate ſũmo patri adheſerũt et illam beatã heredita tẽ celeſtis regni oib⁹ priores feliciter poſſederũt Iſti tibi o aĩa in ſuo cõuiuio diuerſa fercula delicioſa ⁊ p̃cioſa ꝓpinãt cũ vnuſquiſqꝫ ordo de eo excellenci⁹ ꝓut recepit in munere gaudia ſpũalia admiſtrat Iã cogita o aĩa quale tibi fercu

hō

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

lū ꝓpināt illi ſūmi ſpiritꝰ ſeraphin ordinis/ qui adeo vicini
illi eterno patri ſūt ꝙ inter hunc et ipõs nulli alij ſpūs inter
ſunt q ip̄m immediaciꝰ contemplantur ⁊ ſuis bonis eternis
ꝑfectius ꝑfruūtur Quale putas hij ꝓpināt gaudiū de natu
re ſue nobilitate/q̄le de cōtemplacionis claritate/q̄le de di-
lectionis ſinceritate Hij ergo ſeraphin iſtud cōuiuiū ordi-
nāt ardore diuine caritatis/cherubin ſplendore eterne cla-
ritatis/throni equitate diuine maieſtatis Hoc eciā cōuiui-
um ornant et glorificāt dn̄ationes de dominādi ſuper alios
excellencia/principatus de p̄cipiendi inferioribus magnifi
cencia/ptātes de auctoritate malignos ſpūs cohercendi/Hͦ
eciā conuiuium honorificant virtutes de ptāte miracula fa
ciendi/archāgeli de dignitate ſuperiora nunciandi/angeli
de agilitate miōra diuine ſciencie ſecreta reuelādi Ecce vi-
des qualiter ſinguli mentes beatoꝝ celeſtibus gaudijs paſ
cunt de hijs que ab illa ſupceleſti aula ſpecialius in munere
receperunt Nec mirandū ꝙ hec predicta et multa alia nob
adhuc occulciora illi ſpiritus in noſtrū gaudium nobis ꝓpi
nāt qui tā fideliter tā dulciter tāq̃ amicabiliter in hac lacri-
maꝝ valle nos cuſtodiūt et nos ad illā eterne dulcedinis be
atitudinis q̃ requiē ꝑducere totis viribus cōcupiſcūt Vn̄
bernardꝰ O ſi quis agnoſceret quēadmodū p̄ueniunt prin-
cipes cōiuncti pſallentibꝰ in medio iuuēculaꝝ tympaniſtri-
arū/videret vtiq̃ qua cura/quo ve tripudio/interſunt cantā
tibus/aſſunt orantibus/inſunt meditantibus/ſuperſunt q-
eſcentibꝰ/pſunt ꝓcurantibꝰ O aīa ieiuna et famelica/ſi vel
vnā micā que cadit de mēſa dn̄oꝝ in hoc cōuiuio apto men
tis ore ſūpſiſſes puto ꝙ hāc ꝑegrinacionē extūc ipaciēter to
lerares puto ſi vnā guttā de vino potꝰ eiꝰ deguſtaſſes huiꝰ
ſcl'i dulcedinē faſtidires Vn̄ ⁊ gregoriꝰ Si cor ſel' i celeſtibꝰ
p deguſtacionē figit̃/mox q̄ abiecta ſint cernitur que prius
alta videbātur O anima mea dilcā de cōuiuio patriarchaꝝ
ꝓphetaꝝ apl'oꝝ martirū cōfeſſoꝝ et v̄ginum qui per alios

ſex filios nō imerito ꝑfigurantur/quid dicā Quilibet enim
hoꝝ tot in conuiuio ſuo ꝓponit fercula/quot habuit in vita
virtutū opa/ Et quis enarrare ſufficiat quantū gaudiū que
libꝫ anima ſuſcipiat/de ſcōꝝ patriarchaꝝ humilitate ꝑfectiſ
ſima/de ꝓphetaꝝ credulitate certiſſima/de apſorum carita
te ardentiſſima/et martirū ſtabilitate et paciencia/de cōfeſ
ſorū pietate et clemencia/de virginū caſtitate et cōtinencia/
Reuera vox ⁊ lingua deficit/quia intellect⁹ cape nō ſufficit
qūtū ſit gaudiū angeloꝝ choris intereſſe/cū btiſſimis ſpiri-
tibus glorie cōditoris aſſiſtere/pn̄tem dei vultū cernere/in
circūſcriptū lumē videre/nullo metu mortis affici/incorrup
tionis munere ꝑpetue letari O aia ꝙ felix erit tibi hec di-
es/cū fueris ad hereditatē patrū tuoꝝ reuerſa/et qn̄ ab hijs
omnib⁹ cū ineſtimabili gaudio fueris aſſumpta/et ad thala
mū ſūmi regis feliciter introducta Jam nūc expgiſcere o a-
nima mea/et cū illa famoſa regina ſaba/cū aromatib⁹ virtu-
tū/cū theſauris bonoꝝ operū/cū magno apparatu celeſtiū
deſiderioꝝ/ aſcende in illā iheruſalem ſupnam/et cōtem-
plare diligēter ſingula/et vide ꝙ veritas vincit famā/gloria
exupat omnē loquelam/ſi forte poſſis ex āmiratiōis magni
tudine extra humanū ſpiritū rapi/ et miro quodā modo in
diuinum ſpiritū tranſformari/vt dicere incipias cū petro/in
magno cordis iubilo Domine/bonū eſt nos hic eſſe/hocē
in hac patria hic pater/hic ſoror/hic frater/O domine pmit
te nos hic eſſe/et ab hinc nūꝙ diſcedere Ambroſius Fu-
giamus o anima in patriam beatiſſimā/quia illic eſt patria
ad quā conditi ſumus/pater a quo creati ſumus/manſio ſe-
cura/iheruſalem ciuitas ſupna/que eſt mater noſtra Item
Ancelmus O anima tantus debet eſſe in hac mortali vita
amor et deſiderium perueniendi ad illud/ad quod facta es
et dolor quia ibi nondum es/et timor ne forte non ꝑuenias/
vt nullam leticiam ſentire debeas/niſi de hijs que tibi aut
auxilium aut ſpem conferunt perueniendi Anima O

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

Homo dũ hec aliqñ cogito dũ hec tanta mente mecũ ꝑtrac
to quid ẽ qḋ tunc interlucet michi et ꝑcutit coꝛ meũ ſine leſi-
one et inhoꝛreſco ac inardeſco intromittoꝛ enĩ mentaliter a-
liqñ in affectũ multum inuſitatũ et neſcio quã dulcedinem
ſentio que ſi ꝑficeret̃ i me/neſcio quid eritq; vita illa nõ erit
ſed adhuc miſera et infelix recidiuo nõ volens oneroſis põ
derib⁹ et reſoꝛbeoꝛ ſolitis curis Hic eſſe cogoꝛ nõ volens/
illic eſſe vellem nec valens Hec auguſtinus Homo
O anima puto q; hec celeſtia ſine prelibacõe diuine dulce-
dinis nõ poſſunt a digne diſpoſitis cogitari Sed neſcio qd
tunc erit cũ ꝑfecte in re enigmate poterũt deguſtari/vñ non
eſt mirandũ ſi pꝛelibatio taliũ tibi incutit hui⁹ exilij tedium
qꝛ nichil eſt tã amarum qui poſtq̃ aĩa cõſueuit taliũ pꝛeguſ
tacione cõſolari ſi rurſum incepit mũdialibus ⁊ tranſitoꝛijs
implicari Hinc eſt q; anima laboꝛat luctatur et anxiatur/il-
lic ſemꝑ eſſe cupit nec ſufficit hic eſſe cõpellitur ꝟ illic poſt ꝟ
qḋ pꝛeguſtatum eſt aſcendere conatur Iã enĩ guſtato ſpiri
tu deſipit oĩs caro Item de eodem
VIdiſti iã o aĩa mea gaudium btõꝛum de hijs que i
fra te/et de hijs que ſũt iuxta te/vide nunc ſi potes
quale gaudiũ futurũ ſit de hijsque ſũt intra te Ho
mo enim remunerabit̃ in coꝛꝑe et in mente et iſtoꝝ eterna
et inſeꝑa bili vnione Coꝛpus enĩ nrm̃ ex quatuoꝛ elementis
eſt cõpoſitũ/vñ quatuoꝛ dotib⁹ ẽ remunerandũ Terra tũc
habebit eternã imoꝛtalitatẽ/aqua oĩmodã impaſſibilitatẽ/
aer maximã agilitatẽ/et ignis ſplendidiſſimã claritatẽ Tũc
fulgebunt iuſti ſicut ſol ⁊ tamq̃ ſintille in arũdineto diſcur
rent Abſterget enĩ deus omnẽ lacrimã ab oculis eoꝛũ et iã
non erit ãplius neq; luctus neq; clamoꝛ neq; doloꝛ erit vl-
tra ſed ſempiterna pax et leticia/in ſempiterna patria coꝛda
btõꝛum ſibi inuicem et claritate lucent et puritate tranſlu-
cent/ibi enim vniuſcuiuſq; vultus aſpicitur et conſciã pene-
tratur/ibi vniuſcuiuſq; mentẽ ab a lteri⁹ oculis coꝛpulencia

non abſcondit eciã vbicūqʒ voluerit animꝰ ſtatim aderit et corpus Anſ et auguſtinꝰ Sicut enim tūc animus ꝑfectiſſime obediet creatori/ita et corpꝰ ꝑfectiſſime obtemperabit motori Tam potentē tunc deꝰ faciet animā vt ex beatitudine pleniſſima redundabit in corpꝰ Ex qua redundācia habebit vigorē ipaſſibilitatis/ſplendorem claritatis/aptitudinem ſubtilitatis/et ꝓmptitudinē agilitatis Ibi enim erunt oēs ſenſus in actibus ſuis Ibi oculus videbit decorē ſplendidiſſimū/guſtus ſentiet ſaporē dulciſſimū/olfactus odorabit odorem ſuauiſſimū/tactus āplexabitur obiectū delicioſiſſimū/auditꝰ imutabitur ꝑ ſonū iocūdiſſimū Ibi enim in exultacione mens rapit̄ et lingua in canticū laudis leuatur Anima O homo audiui iādudū mirabilia ⁊ cū vera ſint hec omnia/quid aliud eſt hec pn̄s vita niſi quedam mortis vmbra Homo Reuera o anima bn̄ dixiſti/qꝛ tꝑalis vita/eterne vite cōꝑata mors ē pocius dicenda ꝙ vita Ipe enim cotidianꝰ defectus noſtre corrupciōs/quid eſt aliud ꝙ quedā ꝓlixitas mortis Ergo ſancti viri/q vite huiꝰ breuitatē indeſinenter aſpiciūt/quaſi cotidie morientes viuūt/et iō ſollicití ad vitā ſupnā ſe ꝑparāt/qꝛ omnia nichil eſſe ex fine ſemꝑ penſant Sʒ carnales mentes ideo pn̄cia diligūt/qꝛ vita carnis ꝙ fugitiua ſit/minime ꝑpendunt/nā ſi velocitatē tn̄ſitus eiꝰ aſpicerent/hanc eciā proſperitatem ꝓculdubio minime amarent Hec gregoriꝰ Itē auguſtinꝰ Recedat ergo o anima mea/amor vite p̄ſentis/⁊ accedat amor vite aduenientis/vbi nulla aduerſitas turbat/nulla neceſſitas anguſtat/nulla moleſtia inquietat/ſʒ ꝑhennis leticia regnat Idem Eleua iā mentis oculos et conſidera/qn̄ta ſit felicitas futuri corꝑis/vbi nullū erit malū/nullū latebit bonū/vacabitur dei laudibꝰ/qui erit oīa in omnibꝰ Ibi nulla deſidia ceſſabit̄/nulla indigēcia laborabit̄ Ibi eſſe noſtrū nō habebit mortē/noſſe noſtrū nō habebit errorē/et amare noſtrū non habebit offenſionē Ibi aberit omnis tarditas omnis cor-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

ruptio omnis deformitas et omnis infirmitas Ibi celum
nouũ et terra noua/ibi ſimiles erimus angelis dei/et ſi non
etate certe felicitate O anima mea illã vitam ãplecti debue
ras/vbi vita ſine morte/iuuentus ſine ſenectute/gaudiũ ſine
triſticia/pax ſñ diſcordia/volũtas ſine ĩiuria/lux ſine tñbris
regnũ exps cõmutacõis Ibi inq̃ꝙ quitquã volueris erit/et
quitqd nolueris nõ erit Scdo cõſidera o aĩa mea q̃ꝙtũ gau-
debit animꝰ tuꝰ cũ reſũpſerit tale corpꝰ quale iã ingẽti gau
dio audiſti/nõ tale quale cũ ingenti dolore ſuſtinuiſti/et cũ
magno certamine deuiciſti/de quo ſepius tibimet timẽs et
ĩpaciens pacienter/et iraſcens clementer dixiſti Quis me
liberabit de corꝑe mortis huiꝰ/nõ certe tale/ſed iã ꝑfecte o
bediens et ſpũale/tale inq̃ꝙ qd̓ erit tibi in cõtemplacionis ſo
laciũ/et in eterne felicitatis augmentũ · Anima · Mira
ri ſuper omnibus hijs non ſufficio/et pre magnitudine ad-
miracionis deficio/vnũ tamen ſcire deſidero/qualiter mẽs
que in pñti vita a dei contemplacione ꝑ corpꝰ deprimit̃ illic
ꝑ ipſum in contemplacione adiuuetur · Homo · O aĩa
ſcrupuloſa ẽ hec q̃ſtio/ſꝫ qꝛ magis eſt curioſa q̃ꝙ deuota/bre-
uis erit rñſio Aĩa enĩ tũc virtute diuina aliũ habebit modũ
intelligendi/q̃ꝙ in hac vita/nec mirãdũ ſi pro loco ⁊ tempore
mutat ordinẽ et modũ agendi creature/qui eſt fabricator et
auctor vniuerſalis nature In rebus enĩ mutabilibus/tota
racio facti eſt potencia facientis Certũ eſt enĩ ꝙ ipã aĩa nũ
q̃ꝙ reſũpcionẽ corꝑis appeteret ſi reſũptũ eciã q̃ꝙ tũcũqꝫ glo-
ſũ/diuinam cõtemplacõez ĩpediret Nã ſcdõꝫ augꝰ. ſniãꝫ ĩpe a
nime ſcẽ deſiderãt corꝑis reſũpcõez/et exſpectãt iteratã ĩpi
us vnionẽ qꝛ ĩpaꝝ ſñ eo nõ p̃t cõſũmari felicitas nec̃ ſaciari
iocũditas/iõ ei vehement̃ aĩa corpꝰ deſiderat/ꝙ eciã aliqua
liter ĩpiꝰ contẽplacõez ĩpedit ⁊ retardat/vñ bernardꝰ O mi
ſera caro fetida et feda/vñ tibi hec glĩa ꝙ aĩe ſcẽ q̃s deꝰ inſig-
niuit ſua ymagine/ꝓprio redemit ſanguine te deſiderant te
exſpectãt et ĩpſaꝝ ſine te nõ poteſt cõſummari felicitas nec
ſaciari iocũditas Itẽ auguſtinꝰ Nũ anima hec corpꝰ non

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

aiale ſed iam ſpũale recepit pfcm̃ ſue nature modũ h

Obediens et imperans ac viuificata viuificãs Tunc ineſti
mabili felicitate fiet vt ſit ei glorie qđ p̃rius fuit ſarcine atq;
ruine O anima mea cogita qualis tibi tũc erit gloria cũ idu-
ta fueris illa ſtola noua et ſplendida ornata omi lapide pre-
cioſo id ẽ corpore glorificato in quo tũc fulgebunt tot gẽme
p̃cioſiſſime quot ⁊ nũc ſunt virtutes in mente Tunc vt puto
cantabis cũ iubilo canticũ nouũ dño dicens Gaudens gau
debo in dño quia induit me veſtimento ſalutis et indumen
to leticie circũdedit me et tanq̃ ſponſam decorauit me coro
na Adhuc vide tercio et diligenter cõſidera ſi tantũ gaudi
um habitura ſis quaſi de alieno quantũ haurires de ꝓprio
Quis eni enarrare ſufficeret quãtum gaudiũ q̃ ſtupendã
gloriam q̃ incõprehenſibilem laudem et magnificenciã ha
bitura ſis a trinitate beatiſſima ⁊ ſãctoꝝ oĩm ſocietate feliciſ
ſima/ ꝓ eo ꝙ corpus tuũ ꝓprium tã viriliter ꝑ clipeũ caſtita
tis et cõtinencie ſupaſti/ ꝓ eo ꝙ mundũ tã potenter ꝑ gladi-
um pauptatis et indigencie debellaſti ꝓ eo ꝙ dyabolũ tam
fortiter ꝑ haſtam humilitatis et obediencie effugaſti ꝓ eo
ꝙ omnibus cogitacionibus omnibuſq; affectionibus et ſin
gulis inordinatis motib⁹ tuis tã viriliter reſtitiſti Aduer-
te eciã ſi potes q̃tã laudẽ habitura ſis ab hijs quos v̾bo et
exẽplo ad meliora ꝓuocaſti Et quid plura ꝓ ſingulis cogi
tacionibus locucõib⁹ et actionib⁹ virtuoſis ſpeãlem et eter
nã laudẽ ſuſcipies et illud qđ tibi in te defuerit illa celeſtis
et diuina btõꝝ ſocietas caritate mutua adimplebit q: vnuſ
quiſq; habebit ibi in ꝓximo qđ ſibi deficit in merito O aĩa
et hec cogita hec mente ꝑtracta cũ tibi pie viuenti inferunt
aduerſa Ad hec mente euola cũ p̃mit corp⁹ cũ fremit mun-
dus cũ inſidiatur dyabolus Ad hec recurre mentẽ tuã hijs
delinire q: id qđ in p̃nti eſt momẽtaneũ ⁊ leue tribulacõis
nrẽ ſup̃ modũ in ſublimitate eterne gl'e põd⁹ in nobis opat

Item de eodem

SEd q̃ꝛ reuera ſolũ ⁊ verũ gaudiũ ė qḋ nõ de creatu-
ra ſ̈ꝫ de creatoꝛe cõcipit̃ / cui ois compata aliũd e io-
cũditas meroꝛ ė / ois ſuauitas doloꝛ ė / et poſtremo
oė qḋ p̃t delcãre moleſtũ eſt ſcḋm bernardũ Igit̃ cõſulo te
o aīa / ꝙ iā ꝑ p̄miſſa tanq̃ excitata diſpoita et puto mutata /
ad tuũ actoꝛė te cõuertas / ⁊ q̄ntũ gaudiũ ab eo illi ſci ſpũs re-
cipient diligent̃ cõſideres et aduertas / q̃ꝛ oė gaudiũ tibi ꝓ-
poſitũ vel ė accñle vl' ſbãle Sbãle ė illud qḋ bti ſpũs de hijs
q̄ intra ipõs ſunt accipiũt / ⁊ ob hoc nõ ſufficit ſ̈ꝫ afficit Accñ-
le v̇o eſt qḋ de hijs que infra ⁊ ext̄ eos ſũt accipiũt qḋ qdem
reficit et nõ ꝑficit Hoc v̇o gaudiũ qḋ de ſupioꝛibꝰ hauriũt
ſolũ ſbãle vocat̃ / q̃ꝛ ꝑ hoc ſolũ affectus rõnalis creature ſaci-
atur Vñ hugo de ſcõ victoꝛe / ois iocũditas / ois ſuauitas /
õnis dulcedo rerũ creatarũ afficere coꝛ hũanũ p̃t / ſaciare ñ
p̃t Anima O homo dic queſo q̇le et q̄ntũ ſit iſtud gau-
diũ / q̃ꝛ h̄ ſolũ deſidero / hoc ė ꝙ p̄ omnibꝰ concupiſco / q̃ꝛ ſcio
ꝙ hec oia habent̃ ſine illo nõ ſolũ non ſufficiũt ſ̈ꝫ et animā
ieiunā et famelicā ⁊ miſerā derelinquũt Homo O aia
tu q̄ris quale et q̄ntũ ſit iſtud gaudiũ Interrogaui oiā inti-
ma mea et michi narrare nõ ſufficiũt Ancelmꝰ Si ſingula
que p̄dcā ſunt bona ſunt et iocũda / cogita intente q̄ntũ ſit il-
lud bonũ delcãbile qḋ cõtinet iocũditatė oim bonoꝝ in ſe / ñ
qualem in rebus creatis expti ſumus ſed tm̃ differens dif-
fert creatoꝛ a creatura / qui hijs bonis fruetur quitqd volet
erit et quitqd nõ volet nõ erit Vñ et ceſariꝰ Btām vitā fa-
ciliꝰ eſt cõſequi q̄ enarrare / cuiꝰ curſus ſine t̃mino / vſus ſine
faſtidio / refectio ſine cibo / ſub alternis perpetuiſq̃ꝫ gaudijs
ſemꝑ noua iocũditas / et ſine timoꝛe amittendi cõtinua feli-
citas / puto tamė ne diucius te ꝓtraham / ꝙ q̄uis ineffabile
ſit illud gaudium et ineſtimabile / eſtimo tamen ꝙ de tribus
proueniat / quo triplici gaudio illos beatos ſpiritus letificat
et delectat Gaudent enim delectabiliter in perfecta et cla-
riſſima diuine claritatis contemplacione / gaudent dulciter

in diuine bonitatis degustacione/gaudent ſempiternaliter
in tranquilla ⁊ ſecuriſſima diuine maieſtatis tuicione Scis
enim o anima ꝙ tribus viribus naturalibꝰ ꝑemines in tua
ſubſtancia/habes enī vim racionalē que nō ꝑfecte illumina
tur/niſi ꝑ prime veritatis aptam cognitionē/⁊ vim concupiſ
cibilem q̄ nō ſaciatur niſi ꝑ ſūme bonitatis ꝑfectā dilectionē
vim quoqꝫ iraſcibilē q̄ non quietatur niſi ꝑ eterne maieſtatꝭ
ſecurā apprehenſionē De hijs tribꝰ dicit ſcūs bernardus
Qui replet in bonis deſideriū tuū/ip̄e futurꝰ eſt rōni pleni
tudo lucis/volūtati multitudo pacis/memorie cōtinuacio
et̄nitatis/quare ergo triſtis es aīa mea/ac quare cōturbas
me/ſpera in deo qm̄ adhuc cōfitebor illi/cū oīs error a rōne
omnis dolor a volūtate/et a memoria oīs timor receſſerit/⁊
illa ſucceſſerit quā ſperamꝰ mira ſerenitas/pleā ſuauitas/⁊
eterna ſecuritas O aīa q̄ntū putes gaudent ⁊ letant̄/qui illō
eternitatis ſpeculū contemplantur/in quo omnia preterita
p̄ñcia et futura/que ſue beatitudini cōpetunt aptiſſime ſpe-
culantur/vn̄ ⁊ auguſtinꝰ/dū ad illam ſupnā lucē patris lumi
nū venerimꝰ/totū qd̓ in creaturis eſſe p̄t intelligimꝰ. Ité ā-
celmus Tunc iuſti ſcient cūcta/q̄ fecit deꝰ ſcienda/et quid ē
qd̓ neſcire poſſent/qui ſcientē oīa vident . Anima . O be
ata veritas/iā video ꝙ ſapere ſine te/deſipere ē/te vero noſ-
ſe proficere Fulgencius Sicut ꝑ ſpeculum vitreū trina no-
bis viſio demonſtratur/quia noſ ipōs ipſum ſpeculū et quit
quid p̄ñs eſt videmꝰ/ſic per ſpeculū diuine claritatis/ipſum
deū/et quitquid p̄ñs erit videbimꝰ/et noſ ipōs et creaturas
alias cognoſcemꝰ . Homo . O anima q̄ naturaliter ſcire
deſideras/hoc ſpeculū videre affecta/⁊ nullo ſtudere ⁊ lege
re deſidera/qꝛ hoc ſemel vidiſſe eſt oīa didiciſſe Ibi reuera
reputabit̄ ſtulticia plōnis theorica/ariſtotilis p̄hia/ypocra
tis ſcrutinia/tholomei/aſtrologia/qꝛ quitqd hic de verita-
te intelligimꝰ/minima pars eſt eoꝝ que ignoramꝰ Sꝫ tūc o a-
nima videbis/et afflues/et dilatabitur/et mirabit̄ cor tuum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

Anima · Quid videbo · Homo · Regē celi in decore
ſuo/vn̄ beda Splendor eterne glorie ē tāte pl'chritudinis
et tante ſuauitatis/tanteqꝫ dulcedinis/ꝙ eciā ipſi angeli qui
ſole ſunt incōꝑabiliter clariores/eo ſaciari nō pn̄t Tūc ergo
afflues delicijs/in ſtupēda diuine claritatis cognitione/mi-
rab'is in tuiipſius delicioſa cōſideracione/dilataberis in
omni creaturaꝝ ꝑfecta ſpeculacione O cōtēplacio ſtupēda
et ām̄irabilis O cōſideracio delicioſa ⁊ delcābilis O ſpecu
lacio gaudioſa et ineffabilis/o ꝙ̄ dignū eſt dictum de te dn̄e
deꝰ meus/melior eſt dies vna in atrijs tuis ſuꝑ milia Quia
ſcd̄m auguſtinū tanta ē pulchritudo ſuꝑne gl'e/tāta eſt iocū-
ditas lucis eterne/vt eciā ſi nō liceret āplius in ea delectari
ꝙ̄ vniꝰ dici hora/ꝓpter hoc ſolū innumerabiles vite huius
dies pleni delicijs et circūfluencia bonoꝝ tꝑalium recte me
ritoqꝫ deſpicerent Tā pulchra eni ⁊ ſuauis ē/vt ea viſa nich
il poſſit āpliꝰ deſiderari Oēm quippe vincit dulcedinē/oēm
qꝫ exuꝑat cōcupiſcenciā · Anima · Eſt ne aliquid aliud
cuiꝰ viſio delectat vel cuiꝰ contemplacio letificet

Item de eodem Homo

O aīa ꝙ̄ꝙ̄ hec ſola ſufficerent/ſi nulla alia adeſſent ſic
eſt tn̄ adhuc vna/vt de aliaꝝ oīm pene innumerabi
lium iocūda viſione taceā/que mirabiliter oīm ce-
leſtiū ſpirituū mētes letificat/et miro quodā mō/neſcio quo
ineſtimabili gaudio/oēm btām creaturā inebriat/videre ſcꝫ
illiꝰ celeſtis regine deificā claritatē/et ſue btiſſime ꝓlis glo-
rificatā huaitatē · Quis o aīa cogitare ſufficiat/ꝙ̄tū gau
diū generat/illā mrēm miſericordie/reginā pietatis et clemē
cie videre/iā nō recubantem cū ꝑuulo vagiente in preſepio/
cui oēs chori angeloꝝ famulant̄ Nec iā lacrimantē ac circu
euntem et q̄rentē cū lacrimis filiū cū ꝑdiderat cū triduo Sꝫ
eū nūc inſpicientē in ſempiterno gaudio/iā nō fugientē cum
eo in egiptū a facie herod'/qꝛ ipe aſcendit in celū et herodes
dn̄dit in infernū · Iā non turbatā erga ꝑlima/ꝙ̄ fecerūt filio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

ſuo impij iudei/qꝛ nūc omnia ſubiecta ſunt ei Certe non iā
eiulantē ac vociferantē et dicentem Quis michi det vt ego
moriar ꝓ te Fili mi/cū ſtaret ꝓpe vnigenitū in patibulo cru
cis pendentē et morientē Iā inꝙ nō recedentē/et lacrima-
bil'r lamentantē/cū ſibi daret̃ diſcipulꝰ ꝓ mgrō/ſuꝰ ꝓ dn̄o/
et q̄ſi alienꝰ ꝓ vnigenito ac dulciſſimo filio ſuo Sꝫ hāc quō
dā ꝓpt̃ nos tā miſerā/tot ꝛ tātis merorībꝰ ac doloribꝰ ple-
nā/iam nunc ineſtimabilit̃ ſupꝫ choros angeloꝝ et oēm crea
turā exaltatā et regnantē cū xp̄o bn̄dicto filio ſuo in ciuita-
tis ſupbenedicte palacio cantātem iubilantē et dicentē Te
nui illū nec dimittā venite ad me oēs qui laboratis et onera
ti eſtis et ego reficiā vos Et illud Tranſite ad me oēs qui
ꝯcupiſcitis me et a gn̄acionibꝰ meis adiplemini O aīa mea
mente deuota ꝑtracta/ꝙ ſit plenū oī iocūditate et ſuauitate
gaudiū/videre hoīem hoīs conditorē ꝛ feiāꝫ oīm cōditoris
genitricē/ibm̄ frēm nrm̄ quondā ꝑditū/abiectū et deſpectū
nūc inuentum nunc reuerſum nūc regnantē nunc omnibus
in eternū impantem O quis m̄ det te frēm meū ſugentē vba
matris mee/vt inueniā te foris/et deoſculer te labijs deuoti
onis āplecter te brachijs dilectionis/ꝛ iā nemo me decipiet
cū introduxero te in cubiculū cū dulcedine ſuauiſſime fruiti
onis Hāc viſionē deſiderabat deuotꝰ ille ancelmꝰ/in medi-
tacōnibus qn̄ dicebat O dulciſſime puer qn̄ te videbo/qn̄
an̄ faciē tuā apparebo/qn̄ ſaciaboꝛ pl'chritudine tua qn̄ vi-
debo vultū tuū deſiderabilē/in quā deſiderant angl'i ꝓſpi-
cere/ve aīe te nō amāti/te nō q̄renti/que ſi mūdū diligit/pec
catis ſuit nūꝙ̄ ē qeta/nūꝙ̄ ſecura Nichil q̄ſo ſine te m̄ place
at/nichil dl'ceſcat nichil ſpecioſū/nichil p̄ter te arrideat p̄ci
oſū/vileſcāt oīa p̄ter te qd̄ tibi ē aduerſū/m̄ ſit moleſtū/et tu
um bene placitū ſit meū indeficiens deſideriū Tedeat gau-
dere ſine te/delcēt gaudere tecū ꝛ flere O bone ihū ſitā dul
ce ē flere de te/ꝙ̄ dulce ē gaudere de te Hec āceImꝰ Aīa
O bō iā amore videndi dn̄m creatorē meū langueo ardore

cernendi ihesum fratrē meum et redemptorē deficio Iā de
ſiderio intuendi illam v̄ginem gl'oſam matrē creatoris mei
vulneratā ingemiſco O bone ihesu qn̄ videbo gaudiū meū
qđ deſidero O qn̄ apparebit gl'a mea quā eſurio O qn̄ ve-
niet cōſolator meꝰ quē expecto O qn̄ inebriabor ab vberta
te domꝰ eius ad quā ſuſpiro Iā grauis ē michi ad videndū
omnis creatura/qꝛ nimis incōꝑabiliter ſupeminet eius pul
chritudo/a quo ꝓceſſerūt hec omnia Homo O aīa
expecta cū paciā/vt creſcant tua deſideria/qꝛ ſcriptū eſt mo
dicū et nō videbitis me Anima O modicū longū et ni
mis ꝓlixū/qꝛ et ſi modica ſunt merita/magna tn̄ ſunt deſide
ria Homo O anima ſi longa et magna vident̄ tibi tua
deſideria/quibꝰ eſtuas ad eternā gloriā/et claritatē contem
plandam/qn̄to putas deſiderio eſtuare debeas ad eternā
bonitatē ꝑfcē diligendā/et ad ſūmam maieſtatē eternaliter
poſſidendā Si enim hec omnia ſūme non diligeres/quō de
viſione gauderes/et ſi bene videres et diligeres/⁊ tn̄ ſecura
mēte nō poſſideres/quō beata ꝑmaneres Auguſtinꝰ Ibi
vacabimꝰ et videbimꝰ/videbimus et amabimus/amabimꝰ
et habebimus Ipſe enim eſt finis deſiderioꝝ nr̄orum/qui
ſine fine videbitur/ſine faſtidio amabitur/ſine fatigacione i
eternū laudabitur/vna enim v̄tus ibi/et tota virtus ē amare
qđ videas/et ſūma felicitas eternaliter habere qđ amas Ibi
btā vita in ſuo fōte plene et ꝑfcē bibitur/vn̄ miro quodā mō
et delcābiliter ipreſſa ſitis ſil'atꝫ ſacietas alternat̄/ſed lōge
a ſiti necitas repellitur/longe a ſacietate faſtidiū amouetur
Hec auguſtinꝰ Sꝫ ne iā te o aīa mea diucius ꝓtrahā audi
quid de p̄dictis oībus celeſtibus gaudijs dicit ille deuotus
Ancelmꝰ Excita te inquit nūc aīa mea/et erige totū intel-
lcm̄ tuū/et q̄ntū potes cogita et attende/q̄ꝫ delcābile ſit illud
bonū·qđ cōtinet iocūditatē oīm bonoꝝ Si iocūda ē vita cre
ata/q̄ꝫ iocūda ē creatrix eēncia Si iocūda eſt ſalus facta/q̄ꝫ
iocūda ē ſalus que fecit oīa/ſi amabilis ē ſapiā de creaturis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

ꝙ delectabilis ē illa que eſt de rebus increatis Cur ergo ꝑ
mlt'a vagaris q̃rendo bona creata Ama vnū in quo ſūt oīa
Si delcāt pulchritudo/fulgebūt iuſti ſicut ſol/ſi lib̄tas aut
fortitudo ſimiles erūt angelis dei in celis Si lōga et ſalub̄s
vita/eſt ibi ſanitas eterna Si ſacietas et ebrietas/ſaciabūt̄
de gl'a dnī et inebriabūtur de vbertate domꝰ dei Si melo-
dia ibi canūt angeli Si ſocietas et amicicia ibi eſt btōꝝ ſoci
etas et oīm vna voluntas Si honores et diuicie gl'a et diui-
cie in domo eius Si ſecuritas et certitudo ibi oīm tempꝑm
eterna longitudo O cor hūanū cor indigens cor exꝑtū erūp
nas ymmo obrutū erūpnis ꝙtū gauderes ſi hijs oībus ha-
būdares Interroga intima tua ſi cape poſſint tm̄ gaudium
ſuū de tāta btitudine ſua/ſi hō de tanta btitudine vix capit
gaudiū ꝓpriū quō capax erit tantoꝝ gaudioꝝ quātus ē nu-
merus electoꝝ Ibi vnuſquiſqꝫ tm̄ diligit ꝓximū ſuū ꝙtum
ſeipm̄ et tm̄ de ſuo gaudio gaudet ꝙtū eū diligit Ita eciam
quiſqꝫ plus abſqꝫ eſtimacione de dei viſione ꝙ de ſua ⁊ oīm
electoꝝ gaudet felicitate/qꝛ ſicut deū toto corde tota anima
et tota mente diligit/ita ad plenitudinē illiꝰ gaudij totū cor
tota anima et tota mens nō ſufficit qꝛ tantū gaudebūt ꝙtū
amabūt et tm̄ amabūt ꝙtū videbūt Certe oculus nō vidit/
nec auris audiuit/nec in cor hoīs aſcendit/ꝙtū te amabūt et
cognoſcent oēs ſancti dei Oro deus meus cognoſcam te/a-
mē te/vt eternaliter gaudeā de te Et ſi non poſſum ad ple-
nū in hac vita/creſcat ſaltē hic noticia et amor/vt ibi ſit ple-
nū gaudiū hic ſit in ſpe/et ibi in re Dñe pater qꝛ ꝑ filiū tuū
hic cōſulis et iubes petere/⁊ promittis accipe/vt gaudium
noſtrū plenū ſit Peto dñe qꝛ ꝑ āmirabilem conſiliariū tuū
conſulis petere et ꝓmittis accipe vt gaudiū meū ſit plenum
Meditetur de hoc mens mea ſermocionetur os meū loq̄-
tur inde lingua mea Eſuriet aīā mea ſiciat caro mea donec
intrē in gaudiū dnī mei et dei mei qui eſt trinus et vnus be
nedictus in ſecula ſeculorum Amen

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

Exhortacio ad animã pro beneficijs ſibi a deo collatis

NUnc benedic aĩa mea dñm/et oĩa que intra me ſũt
noĩ ſcõ eius Benedic aĩa mea dnõ et noli obliuiſci
oẽs retribuciones eius Qui ꝓpiciatᷓ oĩbus iniqui
tatibus tuis qui ſanat oẽs infirmitates tuas / Qui redimit
de interitu vitã tuã qui coronat te in miſeticordia et miſera-
cionibus Qui replet in bonis deſideriũ tuũ renouabitᷓ vt
aquile iuuent⁹ tua nõ ſcõm peccata noſtra fecit nobis neqȝ
ſcõm iniquitates noſtras retribuit nobis Q̃m ſcõm altitu-
dinem celi a terra corroborauit miſericordiã ſuã ſuꝑ timen-
tes ſe Quantũ diſtat ort⁹ ab occidente longe fecit a nobis
iniquitates nr̃as Igitᷓ lauda anima mea dñm/laudabo do
minũ ĩ vita mea pſallã deo meo q̃ꝺiu fuero Laudate do-
minũ oẽs gentes/laudate eũ oẽs populi Q̃m confirmata ẽ
ſuꝑ nos miſericordia eius/et veritas dñi manet in eternum
Gloria patri et filio et ſpũi ſãcto Sicut erat in principio ꝛc
Omnipotens et miſericors de⁹ ꝓ vniuerſis beneficijs tuis
michi pccõri indigno ſeruo tuo miſericorditer impẽſis ſit ti
bi laus ſit tibi gl'a ſit tibi grãꝝ actio honor virtus et fortitu-
do ptãs et imperiũ decus et iubilacio nũc et imꝑpetuũ Sȝ
qꝛ non eſt dnẽ ſpecioſa laus in ore pccõris/laudent benedi-
cant et glorificent vos celi terra mare et oĩa que in eis ſunt/
laudabilem gl'oſum benedcm̃ et ſuꝑexaltatum in ſecula ſe-
culorum A M E N

Tractatus ſancti bõuenture doctoris ſeraphici cardinalis
et ep̃i albanenſ de q̃tuor exercicijs ꝑ modũ dyalogi de cor-
pore et aĩa traditus in quo anima interrogat et homo inte-
rior reſpondet Finit feliciter

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 B 39